

Fylkir

77. árg. | 3. tölublað | Jólin 2025

*Fylkir óskar lesendum
sínnum **gleðilegra jóla**
og farsældar á nýju ári*

Gleðilega hátíð Happy holidays

Ísfell óskar landsmönnum,
viðskiptavinum og birgjum
gleðilegra jóla og farsælar
á nýju ári.

Ísfell wishes Iceland, our
customers, and our suppliers
a Happy Holiday Season and
a prosperous New Year.

TOYOTA RELAX

Engin vandamál – bara lausnir

ALLT AÐ
10 ÁRA
ÁBYRGÐ
TOYOTA
RELAX

Við framlengjum ábyrgðina á Toyota-bílnum þínum um 12 mánuði* í senn þegar þú kemur í þjónustuskoðun hjá viðurkenndum þjónustuaðila Toyota.

Toyota Relax er í boði þar til bíllinn verður 10 ára eða hann ekinn 200.000 kílómetra – hvort sem fyrr kemur.

Toyota RELAX ábyrgð gildir í 12 mánuði frá og með þjónustuskoðun bifreiðar eða í 15 þúsund km akstur (20 þúsund í tilvikum Proace) – hvort sem fyrr kemur. Íhlutir sem gert er athugasemd við í þjónustuskoðun og sem ekki eru lagaðir falla ekki undir Toyota RELAX ábyrgð. Bíll er gjaldgengur í Toyota RELAX ef hann er fluttur inn af Toyota á Íslandi, er keyrður minna en 200 þúsund km og er ekki orðinn 10 ára gamall. Bílar með minna en 12 mánuði eftir af núgildandi ábyrgð (5 ára eða 7 ára) eru EINNIG gjaldgengir í Toyota RELAX – að öðrum skilyrðum uppfylltum. Fyrirvari við 5 og 7 ára ábyrgð bíla sem fluttir eru inn af Toyota á Íslandi: Ökutækinu skal viðhaldið samkvæmt vörulýsingu og leiðbeiningum framleiðandans og ber eigandi kostnaðinn við slíkt viðhald. Sé það ekki gert getur það valdið ógildingu ábyrgðar varðandi hluti sem þarfnast viðhalds.

EFNISYFIRLIT

- Bls. 3

Að leggja á djúpið

- Sr. Kjartan Örn Sigurbjörnsson
- Bls. 5

Kristinn Vignir Guðnason, Viggi á Fögruvöllum

90 ár frá opnun fyrstu almenningssundlaugar í Eyjum

- Ívar Atlason
- Bls. 9

Ég hef alltaf litið á mig sem Vestmannaeying

Ungur piltur hleypur niður brekkuna

- Helgi Ólafsson
- Bls.15

Þingholts fjölskyldan stór hluti af sögu Vestmannaeyja

- Ómar Garðarsson
- Bls. 22

Drengjafundir og saumafundir Starf KFUM og KFUK í Vestmannaeyjum í eina öld

- Helgi Bernódusson
- Bls. 31

Ertu konan í albúminu?

Inga Traustadóttir í viðtali

- Ásmundur Friðriksson
- Bls. 34

Börn í 1. og 2. bekk geta ekki verið ein heima“

Stofnun skóladagheimilis í Vestmannaeyjum 1983

- Sigurður Snær Sigurðsson
- Bls. 37

Látnir kvaddir

- Myndir af fólki sem búið hefur í Vestmannaeyjum í lengri eða skemmri tíma og lést á árinu.

Myndir í blaðinu:
Forsíðumynd: Sæþór Vídó.
Aðrar myndir: Úr einkasöfnum og Ljósmyndasafn Vestmannaeyja.

Að leggja á djúpið

SR. KJARTAN ÖRN SIGURBJÖRNSSON

Það eru nú liðin fimmtíu ár síðan ég, ungur og óöruggur guðfræðingur, var vígður til prestþjónustu í Skálholtskirkju. Leiðin lá til Vestmannaeyja þar sem ég þjónaði í 16 ár. Oft hugsa ég til þessara ára sem mótuðu mig og fjölskyldu mína varanlega. Vígslan var upphafið að ferðalagi sem hófst á því að leggja á djúpið, bæði í eiginlegri og óeiginlegri merkingu.

Vígslubróðir minn var Þorvaldur Karl Helgason en það féll í minn hlut að prédika í athöfninni. Undirbúningurinn reyndist krefjandi. Það tók mig þrjár vikur og mikla sálarangist að semja mína fyrstu prédikun og ég velti fyrir mér hvernig í ósköpunum ég ætti að standa undir því að stíga reglulega í prédikunarstól Landakirkju.

En ritningartextar vígsludagsins urðu mér haldreipi. Texti Gamla testamentisins sagði frá því þegar Drottinn kallaði á spámanninn Jeremía sem afsakaði sig og sagði: „Ég er ekki fær um að tala því ég er enn svo ungur.“ En Drottinn svaraði: „Segðu ekki: Ég er svo ungur... Þú skalt ekki óttast því ég er með þér.“ Þessi orð töluðu beint til mín. Í guðspjallinu kallaði Jesús svo Símon Pétur og sagði: „Legg þú á djúpið.“ Símon var efins eftir árangurslausa nótt – en fyrir orð Jesú hlýddi hann og fékk svo mikinn afla að bátarnir voru nær sokknir. Þá sagði Jesús: „Óttast þú ekki, héðan í frá skalt þú menn veiða.“ Þessir textar urðu mín stoð og stytta þegar ég var að takast á hendur þjónustu í Eyjum.

Það er ekki að undra að mig dreymi oft Vestmannaeyjar. Þá er ég gjarnan staddur í Landakirkju. Ákvörðunin um að fara til Eyja var stór og breytti öllu, nýr kafli hófst í lífi okkar hjóna. Á þessum fyrstu mánuðum var ómetanlegt að geta leitað til sr. Þorsteins Lúthers Jónssonar. Hann reyndist mér einstaklega vel, alltaf tilbúinn að leiðbeina og lét mig aldrei gjalda reynsluleysis. Alls staðar mættum við hjónin velvild; frá sóknarnefnd, söngfólki og organista. Söfnuðurinn tók okkur opnum örmum. Það spillti ekki fyrir að Katrín Þórlindsdóttir, eiginkona mín, var hjúkrunarfræðingur og ekki þótti verra að ég var Siglfirðingur og átti ættir að rekja til Eyja, en móðir mín var fædd þar og uppalin.

Vestmannaeyingar hafa alltaf verið mikil jólabörn. Það vakti strax athygli mína hversu stórhuga fólk var við að skreyta og lýsa upp hús sín og umhverfi. Eftir myrkur og öskufall eldgossins var þörfin fyrir ljós áþreifanleg. Hver ljósasería var ekki bara skraut, heldur yfirlýsing – staðfesting á því að lífið og vonin

Kjartan Sigurbjörnsson, sóknarprestur í Eyjum 1975-1991 og eiginkona hans Katrín Þórlindsdóttir.

sígra myrkrið. Ljósín urðu tákni um þá óbilandi seiglu og samkennd sem býr í þessu samfélagi.

Aðventan er einmitt tími eftirvæntingar, áminning um að lífið er pílagrímsganga. Þótt oft sé á brattann að sækja er alltaf von um frið og farsæld. Í heimi stríðsátaka og óréttlætis er mikilvægt að muna að friður og réttlæti þurfa að fara saman. Boðskapur kirkjunnar er að kristið samfélag á að veita von, sérstaklega þegar gefur á bátinn. Og þegar biðinni lýkur koma blessuð jólin.

Ég gerði það að vana mínum að fara upp í turn Landakirkju skömmu áður en aftansöngur hófst á aðfangadag. Þaðan fylgdi ég með fólki streyma þrúðbúið til kirkju; fjölskyldur, börn og fullorðnir gengu inn í helgidóminn líkt og kynslóðirnar á undan þeim. Kirkjan, uppljómuð, breiddi út faðminn og bauð alla velkomna, eins og segir í ljóði Stefáns frá Hvítadal:

*Gleð þig, særða sál,
lífsins þrautum þyngd.
Flutt er munamál.
Inn er helgi hringd.*

*Minnstu komu Krists
hér er skuggaskil.
Fagna komu Krists,
flýtt þér tíða til.*

Jólasagan um Maríu og Jósef, sem fundu skjól í fjárhúsi þar sem lausnari heimsins fæddist, minnir okkur á mikilvægi þess að eiga skjól og öryggi. Þetta þekkja Vestmannaeyingar vel, þar sem sjófarendur fundu öryggi þegar þeir náðu í friðarhöfn eftir erfitt úthald. Landakirkja er slík andleg höfn – staður þar sem fólk leitar skjóls í gleði og í sorg.

Fyrir fimmtíu árum var vitnað í sálminn „Legg þú á djúpið“ í Skálholti. Sá sálmur á enn fullt erindi við okkur í dag. Hann hvetur okkur til að stíga út fyrir þægindarammann og takast á við nýjar áskoranir í Jesú nafni. Árin í Vestmannaeyjum höfðu djúpstæð áhrif á okkur öll. Starfið, umhverfið og fólkið mótaði fjölskylduna. Börnin okkar, Þórlindur og Guðrún Birna, fæddust í Eyjum og hafa alla tíð verið stolt af því. Við erum ævinlega þakklát fyrir árin okkar þar og geymum ljós þeirra og lit í hjörtum okkar. Ég bið þess og er fullviss um að framtíð Vestmannaeyja sé björt og að þar muni fólk áfram yrkja lífs síns ævintýri.

Gleðileg jól og blessun Guðs fylgi ykkur um ókomin ár.

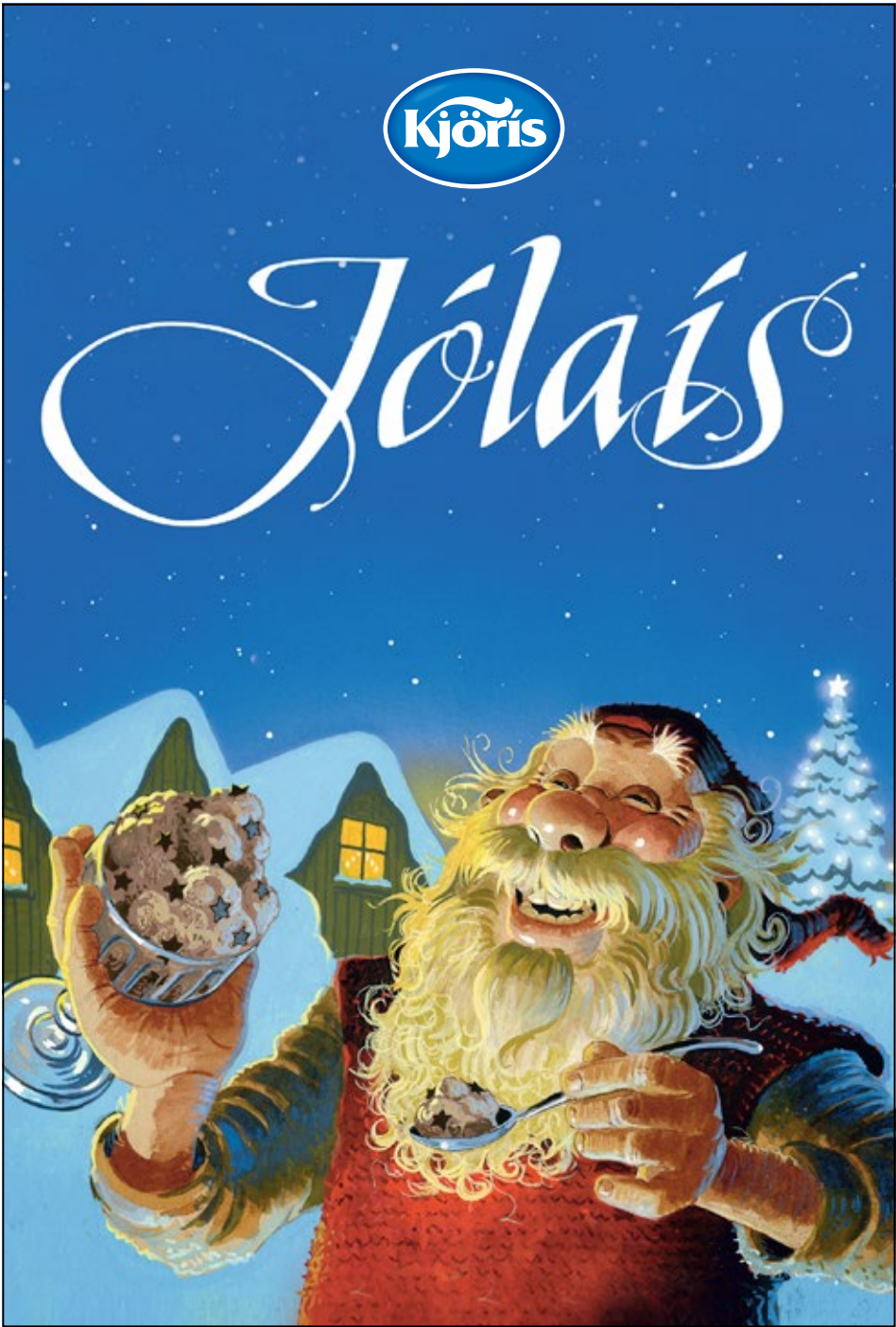

ÚTGEFANDI:
Eyjasýn hf. fyrir hönd
Sjálfstæðisfélaganna
í Vestmannaeyjum

RITNEFND: Eypór Harðarson, ábm.,
Arnar Sigurmundsson, ritstjóri
Jarl Sigurgeirsson, Gísli Stefánsson,
og Thelma Hrund Kristjánsdóttir.

UMBROT: Sæþór Vídó
PRENTUN: Landsprent ehf.
UPPLAG: 2200 eintök

BLAÐINU ER DREIFT Í ÖLL HÚS Í VESTMANNAEYJUM OG AUK ÞESS SENT VÍÐA UM LAND OG SELT Í LAUSASÖLU Á KLETTI, VESTMANNAEYJUM. ÞAÐ VERÐUR EINNIG AÐGENGILEGT Á EYJAFRETTIR.IS ÚT JANÚAR 2026

Öll jól
- Síðan 1952 -

Jólakveðja frá Ora

Við óskum landsmönnum öllum
gleðilegrar og friðsællar jólahátíðar
með kæru þakklæti til viðskiptavina okkar.

Megi nýja árið færa ykkur
öllum gleði og gæfu.

Sendum okkar bestu óskir um
gleðileg jól
og farsælt komandi ár.

Þökkum viðskiptin
á árinu sem er að líða!

GLEÐILEG
JÓL

Óskum Vestmannaeyingum og landsmönnum
öllum gleðilegra jóla og farsældar á nýju ári.

KAPP
VÉLA-KÆLI & RENNIVERKSTÆÐI

Kristinn Vignir Guðnason, Viggi á Fögruvöllum

90 ár frá opnun fyrstu almenningssundlaugar í Eyjum

GREINARHÖFUNDUR:
ÍVAR ATLASON

Árangur af kennslu í köldum sjó var ekki sem skyldi í Eyjum í byrjun síðustu aldar. Mikil þörf var því fyrir sundlaug, en lítið um framkvæmdir. Með tilkomu sjóveitu Vestmannaeyja á Skansinum og byggingu sjóveitutanks á grasflötinni við Miðhús á árunum 1931 -1933 komst loks hreyfing á sundlaugarmál Eyjamanna. Með tilkomu sjóveitunnar var hægt að fá nægan hreinan sjó. Árið 1933 var hafist handa við byggingu sundlaugar 38 metra sunnan við sjóveitutankinn og teiknaði Finnbogi R. Þorvaldsson verkfræðingur sundlaugin. Það má geta þess að téður Finnbogi er faðir Vigdísar fyrrum forseta Íslands. Miðhúsasundlaugin var síðan opnuð 14. nóvember 1934 með sjómannanámskeiði og almenn- ingi leyfð afnot sumarið eftir. Á þessu ári eru því 90 ár liðin síðan fyrsta almenningssundlaugin var formlega tekin í notkun í Eyjum. Til að byrja með var sundlaugin aðeins opin á sumrin (apríl til september) því dýrt var að hita upp sjóinn í 22-28 gráður. Það þurfti um 390 kg af koksí á sól- ahring til að hita hann upp. Árin 1946-49 var Rafveita Vestmanna- eyja byggð á lóð þar sem gömlu Edinborgarstakkstæðin stóðu áður. Staðurinn var síðar kallaður Heimatorg. Miðhúsasundlaugin naut snemma nábylisins við Raf- veituna þar sem fljótlega var farið að nota kælivatn frá vélunum til að hita upp sundlaugasjóinn, og var lögð „hitaveita“ frá Rafstöð- inni til sundlaugarinnar með hita- veitustokki sem í var 2,5 tommu stálpípur. Þetta var mikil fram- för og flest árin var sundlaugin opin frá kl 08:00 til kl. 22:00 sex mánuði á ári. Miðhúsasundlaugin fór undir hraun 26. mars 1973. Forstöðumaður Miðhúsasund- laugarinnar 1968 til 1973 var Vignir Guðnason. Undirritaður

Kristinn Vignir Guðnason.

settist niður með Vigni nú í haust þar sem við fórum yfir sögu sund- laugarinnar. Vignir heitir fullu nafni Kristinn Vignir Guðnason og er fædd- ur 30. júlí 1946 í hús- inu Fögru- völlum, við Miðstræti 18.

„Ég hef aðeins átt heima á tveimur stöðum um ævina, en það er á Fögruvöllum þar sem ég er fæddur og síðan á Illugagötu 59 sem ég byggði og á enn heima í dag. Þjuggum reyndar í smá tíma í Presthúsum. Foreldrar mínir voru Guðni Kristófersson frá Stóra-Dal undir Vestur-Eyjafjöllum

og Svava Björnsdóttir frá Haga í Aðaldal í Suður-Pingeyjasýslu. Mamma veiktist og lá á sjúkrahúsi- nu þegar byrjaði að gjósa og var

hét Auðbjörg og druknaði hún í læk í Stóra-Dal aðeins tveggja ára gömul. Þetta var mikill harmleikur. Stúlkan var í pössun í Stóra-Dal og mamma og pabbi að vinna hér út í Eyjum. Sam- göng- ur milli lands og Eyja stopular og þurftu foreldra min- ir í allri sorginni

að redda sér fari með bát til Reykjavíkur og síðan landleiðina í Stóra-Dal. Eldri bróðir minn var Björgvin Hilmar Guðnason bif- reiðastjóri sem lést 1998 og svo systir mín, Nína Kristín Guðnadótt-

Eftir fjörug unglingsár sem ég ætla ekki að tíunda hér, enda sumt ekki prenthæft, á festi ég ráð mitt 22 ára gamall og gifti mig árið 1968 Möttu minni, Martea Guðlaugu Guðmundsdóttur frá Presthúsum. Í miðri húsbyggingu á Illugagötu 59, kom fyrsta barnið árið 1969, Elliði og síðan Svavar árið 1973. Barnabörnin eru fjögur.

flutt suður með flugi gosnóttina. Hún dó 14. febrúar 1973 í mið- um hamförum. Eins og gefur að skilja var þetta erfitt fyrir mig. Ég er yngstur systkina minna. Fyrsta barn foreldra minna var stúlka sem

Miðhúsasundlaugin 1934-1973.

ir sem fædd er 1944. Frá því ég man eftir mér, hef ég alltaf verið kallaður annað hvort Viggí á Fögruvöllum eða Viggí í sundlauginni. Á mínum upp- vaxtarárum var mikið líf og fjör í næsta nágrenni við Fögruvelli. Ég eignaðist góða vini, einn af æskufélögum mínum var Kjartan í Valhöll og við erum meira að segja fóstbræður, og ber Viggí ör á úlnið því til staðfestingar. Einnig voru við Guðni í Landlyst æskufé- lagar. Bragi í Höfn kom liggur við daglega á Fögruvelli til mómmu að borða eitthvað, kleinur eða pönnukökur. Eftir fjörug unglings- ár sem ég ætla ekki að tíunda hér, enda sumt ekki prenthæft, á festi ég ráð mitt 22 ára gamall og gifti mig árið 1968 Möttu minni, Martea Guðlaugu Guðmundsdóttur frá Presthúsum. Í miðri húsbyggingu á Illugagötu 59, kom fyrsta barnið árið 1969, Elliði og síðan Svavar árið 1973. Barnabörnin eru fjögur. Ég hóf störf í Miðhúsasund- lauginni 1966, varð þar fastráðinn árið 1968 og var jafnframt eini starfsmaðurinn laugarinnar. Opið var frá 08:00 til 22:00, en laugin lokuð janúar, febrúar og mars. Ég fékk frí þegar skólasundið fór fram, því sundkennararnir sáu þá alfarið um sundlaugin. Fljótlega eftir að ég byrjaði kom kvörtun frá stelp- unum að strákarnir væru alltaf að kíkja í gegnum göt inn í kvenna- klefann. Kvenna- og karlaclefarnir voru hlið við hlið og panillkæð- ing á milli og eitthvað um göt, sem peyjaormarnir voru að kíkja í gegnum og stelpurnar vitaskuld ekki ánægðar með. Á þessum tíma var farið að selja timburplötur með hvítu plasti, sem ég fékk leyfi til að kaupa. Klæddi ég síðan vegginn með þessum plötum og útilokað var að gera gat á vegginn nema með verkfærum. Hélt ég í fram- haldinu að ég væri búinn að leysa þetta vandamál. Stuttu seinna, um kvöld, þegar búið var að loka lauginni og ég á leiðinni heim, þá heyri ég eitthvað þrusk og svona sarg hljóð í karlaclefanum, sem við kölluðum stóra klefann. Ég renndi á hljóðið og opnaði hurðina á klefanum. Er þá ekki einn peyinn með stóran handsnúinn bor að gera gat á vegginn. Hann ætlaði ekki að hætta að kíkja á stelpurnar, þótt nýr veggur væri kominn. Ég ætla ekki segja hver þetta var. Það gerðist ýmislegt skondið í lauginni og prakkarastrikin mörg en þetta eru allt fyrirmyndar borgarar í dag. Sundlaugin var mikið sótt og sér- staklega vinsæl meðal krakkana. Á rúmu hálfu ári árið 1971 sóttu 47 þúsund manns sundlaugin. Töluverð vinna var að halda sund- laugarsjónum hreinum, ég þurfti tvisvar til þrisvar á dag að prila upp í síuna sem staðsett var ofan á oliukatlinum og hreinsa hana, sían var gamall mjólkurbrúsi með járn- hólki og utan um hann tvöfalt lag af grísku. Einu sinni í viku var hleypt úr lauginni og skipt um sjó. Reglu- lega var tekið sýni og þetta var alltaf allt í lagi gæðalega séð, enda notaður klór. Það var því mikil bylting þegar vatnið kom 1968 og allt varð hreinlegra og opnunar- tíminn var aukinn. Með tilkomu vatnsins, voru sett upp hreinsitæki í suðausturhorninu og kompan gerð ansi hugguleg. Fljótlega fóru fastagestir sundlaugarinnar að fara þar inn eftir sundsprettinn og taka spjall saman. Urðu oft ansi

heitar umræður, aðallega ef rætt var um pólitík í kompunni. Man ég sérstaklega eftir Bjössa á Barnum, Rúti Snorrasyni, Sigurgeiri í Skuld, Ragga rakara, Ella Pé, Mugg frá Garðshorni, Guðjóni Aanes og Hreiðari Þjálfara. Bragi í Höfn kom daglega og var oft fleiri klukku-tíma. Einu sinni vantaði mig smá hjálp við húsbygginguna og náði að plata Braga með mér upp á Ill-ugagötu. Ég lét Braga sigta fyrir mig sand og ég gaf honum það ekki eftir, ég sá hvað hann var full. Hann móðgaðist svo svakalega kallinn út í mig að hann lét ekki sjá sig í sundlauginni í heilan mánuð eftir þetta.

Mesta vandamálið við rekstur var kyndingin, allt hitað upp með olíu sem var mjög dýrt. 1970 var skógeymslan byggð að sunnanverðu. Þegar stýrimannaskólinn var að æfa sig í lauginni með björgunar-bátana var það skylda að nemendurnir hentu sér fram af þaki skógeymslunnar ofan í laugina eða björgunarbátinn. Á þeim tíma var hæðin nokkurn vegin sú sama og frá stýrihúsi báts í sjó, þetta reyndist sumum erfitt vegna loft-hræðslu“.

Sundlaugarnefnd fór fram á fjár-veitingu frá Vestmannaeyjabæ 1958 til undirbúnings á byggingu sundhallar. 1962 voru komnar teikningar af sundhöll en lítið um framkvæmdir. Fullnaðarteikning af sundhöll var tilbúin í ágúst 1971. Til stóð að hefja framkvæmdir að nýrri sundhöll 1972 en vegna athugasemda við hönnun og að ósamið var enn menntamálaráðu-

Martea og Vignir með frumburðinn Elliða á sólríkum sumardegi fyrir gos.

neytið var ljóst að framkvæmdum myndi seinka um 3-4 ár. Var því ákveðið árið 1972 að byggja til bragðabirgða við Miðhúsasund-laugina, búningsklefa, bað og trimmkrok eftir teikningum bæj-artæknifræðings Páls Zóphóni-assonar. Mánudaginn 22. janúar 1973 voru þeir Vignir og Skæring-ur Georgsson í kapphlaupi við tímenn að klára sökkuluppslátt í kolvitlausu veðri því búið var að panta steypu þriðjudagsmorgun-inn 23. janúar 1973.

„Búið var að ákveða að hleypa niður úr lauginni í byrjun des-ember 1972 og átti hún að vera lokuð vegna framkvæmda í 3-4 mánuði. Stýrimannaskólinn undir forystu skólustjórans Guðjóns Ármanns Eyjólfsson komu þann 1. des-ember 1972 með gúmbjörgunarbát með sér og æfðu þeir sjóbjörgun í lauginni þennan dag, því eftir æfingu Stýrimannaskólans var hleypt úr lauginni. Svo heppilega vildi til að Sigurgeir í Skuld mætti á staðinn og tók töluvert af mynd-

um þennan dag. Engan grunaði þá að þetta væri síðasti dagur sem synt yrði í lauginni og brátt yrði Miðhúsasundlaugin aðeins minn-ingin ein.

Í gosinu var ég á vöktum í gú-anóinu (Fiskimjölsverksmiðja Vinnslustöðvarinnar). Þegar leið á gosið og ég sá að mögulega færi sundlaugin undir hraun, fannst mér ég yrði að gera eitthvað til

að bjarga þess-um dýru nýlegu hreinsitækjum. Á einni frivaktinni í gúanóinu, fór ég upp á slökkvistöð og spurði Patton (Svein Eiríksson slökkviliðstjóra Keflavíkurflug-veli) sem öllu réði, hvort hann gæti ekki reddað mér mannskap til að bjarga hreinsitækjunum. Hann hélt nú ekki, þetta væri tóm della í mér og hann hefði annað merkilegra að gera við tím-ann. Ég man hvað ég var sár, vegna viðbragða hans. Ég fór því að fara einn á mínum frí-vöktum í gúanó-inu að aftengja hreinsitækin og undirbúa þau undir flutning. Komið var tölu-verður vikur og hreinsitækin niður í kjallara. Á þessum tíma var gasið komið og ekki hægt að vera niðri lengi í einu. Til að reyna hefta hraunstrauminn var ákveðið að ýta upp vikurvarnargarði austan

megin við sundlaugina frá Háa-garði niður að Miðhúsum. Ein ýta frá bænum og önnur frá verk-tökum ofan af landi. Eitt skiptið þegar ég var að brasa þarna einn, þá hefur kappið farið með mig og ég gleymt mér, því litlu munaði að ég hefði drepist þarna í gasinu. Ég missti meðvitund og rankaði við mér í vikurhúgunni fyrir utan hálf vankaður. Aðkomumaður-inn á jarðytunni sem var að ýta upp vikurvarnargarðinum sá mig fara þarna niður og ákvað kanna hvaða erindi ég ætti þarna niður. Þegar hann kom að mér sá hann ástandið á mér og bjargaði mér upp úr kjallaranum. Ég vissi aldrei hvað ýtumaðurinn hét sem ég á líf mitt að þakka. Ég reyndi ein-hverjum árum seinna að hafa upp á honum án árangurs, en komst að því að hann var frá Keflavík.

Eftir þessar hremmingar, fór ég varlegra, náði að drösla hreinsi-tækjum upp úr kjallaranum, stal síðan jeppanum hans Þórðar rak-ara, setti tækin upp á þak jeppans og inn í bílskúr heima hjá mér. Þessi tæki voru síðan notuð sem hreinsitæki fyrir heitu pottana í nýju sundlauginni í mörg ár.“

Eftir viðtalið við Vigni, fór greinarhöfundur í smá rann-sóknarvinna og reyna finna jarð-ýtumanninn frá Keflavík sem bjargaði lífi Vignis. Af þeim verk-tökum sem komu frá fastalandinu, var það verktakafyrirtækið Ell-

ert Skúlason frá Keflavík sem var að ýta upp þessum varnargarði austan við Miðhúsasund-laugina. Fjórir ýtumenn frá Ellerti Skúlasyni voru hér við vinnu frá lok febrúar 1973 og eitthvað fram á sumarið. Af þessum fjórum ýtu-mönnum er tveir enn lifandi, þeir Björn Marteinsson og Sigurður Hólm. Björn og Sigurður muna ekki eftir því að hafa bjarg-að Vigni og telja líklegast að bjarg-vættur Vignis sé annar þeirra sem látinn er.

„Strax eftir gos fór ég að vinna að hreinsun bæj-arins og vann á Payloader (hjóla-skóflu) með Gunnari í Vegg og öðrum flott-um peyjum. Ekki var ég lengi í hreinsuninni, því ég var fenginn til að koma að undirbúningi og vinnu við byggingu núverandi lþróttarmiðstöðvar og sund-

Nemendur stýrimannaskóla Vestmannaeyja 1. des. 1972.

Sundkeppni, Reynir Guðsteinsson skólustjóri tímavörður.

Ragnar Guðmundsson, Bragi Tómasson og Hreiðar Ársælsson.

Jeppinn hans Þórðar rakara klár í flutning hreinsitækjanna.

laugar. Var síðan forstöðumaður Íþróttamiðstöðvarinnar frá opnun hennar, 1975 og samfelld til 2016. Var í hlutastörfum til ársins 2018 og lauk þar með starfsferli mínum. Starfsævi mín, 1966 til 2018 var því við sundlaugar bæjarins. Það má líka geta þess að árið 1991 missti ég heilt ár úr vinnu vegna slyss sem ég varð fyrir í Íþróttamiðstöðinni. Við nokkrir pabbar stráka í öðrum flokki ÍBV handbolta, vorum aðstoðarmenn þjálfara og einnig í fjáröflun og ýmsum öðrum reddingum. ÍBV átti að fara

leika evrópuleik og eftirlitsmenn gerðu athugasemdir við lýsingu í salnum deginum áður og vildu fá betri lýsingu í salinn til að uppfylla evrópustaðal. Ef ég man rétt eru 350 perur ásamt störturum í loftinu og 6 metra hæð. Við tókum þessa vinnu að okkur. Reistum vinnupall upp í þessa hæð, ég og Arngrímur Magnússon vorum uppi á pallinum að skipta um perurnar og startarana en peyjararnir í öðrum flokki ásamt öðrum hjálparkokkum réttu okkur upp perurnar, tóku við gömlu perun-

um og færðu vinnupallinn til með okkur Arngrím í 6 metra hæð. Við vorum búnir að skipta um perur í öllum lömpum og áttum bara einn lampa eftir og eitthvert kapp komið í menn að klára verkið. Þessi vinnupallur var gamall og hjólin stirð. Þegar við skiptum um startarana, þá létum við þá gömlu detta niður á gólf. Að öllum líkindum, þegar verið var að færa vinnupallinn að síðasta lampanum, hefur gamall startari á gólfinu farið fyrir hjólið og ójafnvægi komið á vinnupallinn og hann hrundi. Við

slösuðumst báðir, en ég þó mun verr. Fall úr 6 metra hæð. Ég hafði séð í sjónvarpinu hvernig fallhlífastökkvarar lenda, aldrei jafnfætis, alltaf önnur löppin fram og hin aftur og þetta gerði ég þegar ég lenti á gólfinu. Ég brotnaði mjög illa, hælbrotnaði á báðum og braut einnig bein í hné. Bæklunarlæknirinn sagði að ég hefði gert hárrétt með landinguna, ef ég hefði lent jafnfætis hefði ég ekki lifað þetta af. Ég þurfti mikla endurhæfingu og þurfti að ganga upp á nýtt.

Eftir að starfsferlinum lauk, hef ég verið að dunda mér við hitt og þetta, enda hef ég nægan tíma að gera það sem mér sýnist. Var reyndar óheppinn síðastliðið vor. Var að fara fram úr einn morguninn, miðstöðvarofn hafði farið að leka aðeins um nóttina í svefnherberginu og gólfð er flíslagt. Það skipti engum togum, að ég flaug á hausinn eins og sagt er, því blautt flíslagt gólfð var eins og svell. Ég brotnaði á læri og er enn að jafna mig, en þetta er allt að koma," sagði Vignir að lokum.

”

Fall úr 6 metra hæð. Ég hafði séð í sjónvarpinu hvernig fallhlífastökkvarar lenda, aldrei jafnfætis, alltaf önnur löppin fram og hin aftur og þetta gerði ég þegar ég lenti á gólfinu. Ég brotnaði mjög illa, hælbrotnaði á báðum og braut einnig bein í hné.

GLEÐILEGA HÁTÍÐ

Siglingaáætlun

AÐFANGADAGUR/GAMLÁRSDAGUR

Brottför frá Vestmannaeyjum kl. 07:00, 09:30, 12:00
Brottför frá Landeyjahöfn kl. 08:15, 10:45, 13:15
Ef Þorlákshöfn eru brottfaratímar 07:00 og 10:45

JÓLADAGUR/NÝÁRSDAGUR

Brottför frá Vestmannaeyjum kl. 12:00 og 22:00
Brottför frá Landeyjahöfn kl. 13:15 og 23:15
Ef Þorlákshöfn eru brottfaratímar 09:30 og 13:15.

Starfsfólk Herjólfur óskar Eyjamönnum og landsmönnum öllum gleðilegra jóla og farsældar á nýju ári.

HERJÓLFUR

VESTMANNAEYJAR

*Gledileg jól
og farsælt komandi ár
þökkum viðskiptin á árinu sem er að líða!*

FROST

TRAF YASKAWA MEKATRONIK

*Gledileg jól
og farsælt komandi ár
þökkum viðskiptin á árinu sem er að líða!*

terra

*Gledileg jól
og farsælt komandi ár
þökkum viðskiptin á árinu sem er að líða!*

bh

*Gledileg jól
og farsælt komandi ár
þökkum viðskiptin á árinu sem er að líða!*

VIGTIN
BAKHÚS

*Bæjarstjórn Vestmannaeyja færir
öllum Vestmannaeyingum
nær og fær bestu óskir um*

*Gledileg jól
og farsælt komandi ár
með þökk fyrir það liðna*

Vestmannaeyjabær

*Gledileg jól
og farsælt komandi ár
þökkum viðskiptin á árinu sem er að líða!*

**Þekkingarsetur
Vestmannaeyja**

*Gledileg jól
og farsælt komandi ár
þökkum viðskiptin á árinu sem er að líða!*

juris

Ég hef alltaf litið á mig sem Vestmannneying

Ungur piltur hleypur niður brekkuna

VIÐTAL:
HELGI ÓLAFSSON

Ég man nákvæmlega eftir því hvenær ég hitti Ásgeir Sigurvins-son í fyrsta skipti. Upp á dag! Það var eftir hádegi föstudaginn 21. júní árið 1968. Ég hafði komið siglandi úr Reykjavíkurhöfn með Herjólfni ásamt móður minni tveim dögum fyrr því fjölskyldan var að flytja til Vestmannaeyja. Faðir minn hafði komið sér fyrir í íbúð-inni að Kirkjuvegi 23 og upp á lofti dvöldu eldri systur mínar búnar að koma sér fyrir og spiluðu hljóm-plötu með tónlist úr kvikmyndinni „The Sound of music“ frá morgni til kvölds. En ég hafði önnur áhugamál og atvik höguðu því svo að þennan dag slóst ég í för með Einari Ottó Högnasyni og Óla Má Sigurðssyni og lá leið okkar á einn af þessum frægu peyjavöllum í Eyj-um þar sem nú stendur Safnahús-ið, rétt við gamla spítalann og Al-þýðuhúsið. Þar var nokkur hópur ungra manna að leika knattspyrnu og fengum við að vera með. Nokkru síðar lagði sendiferðabíll við grasblett á mótum Kirkjuvegar og Hvítungavegar. Út sté fullorðinn maður og tók þátt í leiknum. Ekkert kynslóðabil hér, hugsaði ég. Einar Ottó sagði mér að þetta væri Sigmar Pálmason og bætti við: hann skoraði tvö mörk um daginn þegar ÍBV vann Val, 3:1. Valsmenn voru þá ríkjandi Íslandsmeistarar í knattspyrnu. Nokkru síðar hljóp ungur piltur niður brekkuna og spurði hvort ekki væri pláss fyrir hann á vellinum. Þetta var Ásgeir Sigurvinnsson. Beiðni hans var tekið með nokkrum semingi því að hér gat jafnvægi leiksins rask-ast. Leyfið var þó veitt en með því skilyrði að hann færi ekki fram yfir miðju. Það mátti líka skilja á Einari Ottó að þarna væri á ferðinni al-veg sérstaklega efnilegur ungur knattspyrnumaður. Markaskorari í 1. deild fékk sem sagt að leika

Íþróttamaður ársins 1984. Ásgeir vann þennan titil tvisvar, í fyrra skiptið 1974. Hér er hann með verðlaunagripinn ásamt eiginkonu sinni, Ástu Vilhelminu Guðmundsdóttur og dóttur þeirra Tönju Rut Ásgeirsdóttur. Mynd úr Einkasafni.

lausum hala á vellinum en ekki þessi ungi piltur. Ásgeir tók þá stöðu í markinu og var síðan að senda þessar fínu sendingar þvert yfir völinn með utanfótar snún-ingi vinstri fótar og kallaði á eftir boltanum nafn þess sem átti að taka við honum.

Þessi ungi piltur varð síðar mesta íþróttahetja minnar kynslóðar. Að Ásgeir Sigurvinnsson skyldi ger-ast atvinnumaður í knattspyrnu kom engum á óvart. Þó mátti telja þá á fingrum annarar hand-ar sem höfðu reynt fyrir sér á þeim vettvangi. Hæfileikar hans, líkamsburðir, hraði og leiktækni voru einfaldlega framúrskarandi. Þegar hann þrugaði boltanum

í markið hjá Austur-Þjóðverjum í frægum sigurleik á Laugardals-velli vorið 1975 þá þrugaði hann líka íslenskri knattspyrnu uppá nýjar hæðir. Og er hann lyfti silfur-skildunum stóra sem táknar sig-ur í einni bestu atvinnumanna-deild knattspynunnar, v-þýsku Bundesligunni, báru Íslendingar höfuðið hærra og ekki síst gamlir félagar hans úr boltanum. Hann var slíkur yfirburðamaður í sig-urliði Stuttgart að leikmenn völdu hann besta leikmann deildarinn-ar keppnistímabilið 1983-'84. Þó að nafn Ásgeirs og afrek tengist sterkast þýsku knattspyrnunni má ekki gleyma því hversu glæs-i-legur ferill hans var með Standard

Liege í Belgíu. Það var áréttað þegar knattspyrnustjarna Ander-lecht, Paul Guillaume van Himst, sem kosinn var besti knattspyrn-umaður Belga á 20. öld, valdi úr-valslið sitt skipað leikmönnum úr belgísku knattspyrnunni yfir 70 ára tímabil, 1953-2023. Þar var Ásgeir í gamalkunnu hlutverki á miðju vallarins.

Ásgeir Sigurvinnsson varð áhrifa-valdur löngu áður en það hugtak náði flugi í dægumálaumræðunni. Þetta kom m.a fram í því að ungir leikmenn fóru skyndilega að reyna fyrir sér með liðum V-Evrópu og á Norðurlandanna. En það var ekki alveg einfalt vegna þess að fjöldi erlendra leikmanna þá takmark-aður við 2 – 3 leikmenn.

Í tilefni 70 ára afmælis Ásgeirs þann 8. maí sl. það Arnar Sigur-mundsson mig um að eiga viðtal við Ásgeir fyrir jólablað Fylkis. Ég svaraði því til slíkt væri heiður en bætti því við að ég væri ekki eins viss um að Ásgeir væri opinn fyr-ir slíku þar sem maðurinn er bæði högvær og lítillátur, nánast hlé-drægur. En hann tók beiðni Arnars vel og við Ásgeir settumst tvisvar niður á veitingastað við Naut-hólavík og afrakstur samtalsins birtist hér. Þar var líka ákveðið að bæta við tveimur skólafélögum til að ræða kappleiki yngri flokkanna, uppvöxtinn og reyna að svara þeirri spurningu hvernig þessu ungu menn sem léku knattspyrnu á peyjavöllum í Eyjum fyrir gos náðu að efla anda sinn og verða síðar fyrstir Eyjamanna til að verða Íslandsmeistarar í meistaraflokki.

Ásgeir Sigurvinnsson fæddist í Vestmannaeyjum 8. maí 1955 og sleit barnsskónum í húsi sem ber nafnið Hjalteyri og liggur við Vest-urveg 13B. Síðar fluttist fjölskyldan að Hvítungavegi 8. Ásgeir á ættir að tekja til Austfjarða en foreldrar hans, Sigurvin Þorkelsson og Vil-borg Ingibjörg Andrésdóttir hófu búskap á Borgafirði eystri og þar

fæddust bræður hans, Andrés Bjarni Sigurvinnsson þann 17. júní 1949 og Ólafur Þór Sigurvinnsson 8. apríl 1951. Fjölskyldan fluttist til Vestmannaeyja árið 1953.

Snemma beygist krókurinn

„Ég held að ég hafi verið 5 ára gamall þegar byrjaði að sparka bolta. Það var líka stutt að fara, Vísivöllurinn lá undir brekkunni frá heimili okkar að Hvítungavegi. Þetta voru helst jafnaldrar mínir sem ég spilaði með, strákar sem síðar kepptu með ÍBV í yngri flokk-unum. Það var smá rigur á milli Týs og Þórs á þessum árum og hart barist. Týr var yfirleitt með að-eins betra lið þó að Ársæll, bræð-ur hans, Leifur Leifsson og Halli Óskars, svo nokkrir séu nefndir, hafi verið harðir í horn að taka. En þegar við lékum saman undir merkjum ÍBV hvarf þessi metingur. Svona í minningunni finnst mér að varla nokkuð annað en fótbolti hafi staðið til boða sem áhugamál en ég hafði samt áhuga á ýms-um öðrum greinum, var ágætur í handbolta þó að aðstaðan hafi ekki verið góð. Síðar kynnti Ársæll Sveinsson mig fyrir golfinu. Það var líka talsverð stemning fyrir frjálsum íþróttum í Eyjum og ég æfði spjótkast og vann til verð-launa þegar ég náði að skjótast á frjálsíþróttamót á Laugardalsvell-inum milli leikja 4. flokks ÍBV vorið 1969. En knattspyrnan var alltaf í fyrsta sæti hjá mér.

Það hefur sennilega verið sum-arið 1971 sem ég fann að athyglin var farin að beinast að mér erlend-is frá og þá einkum eftir Evrópu-keppni unglingalandsliða á Ítal-íu. Gísli Torfason fyrirliði liðsins var einnig mikið í sviðsljósinu. Þar fór eftirminnilegur persón-leikur, ljónskarpur og hæfileika-ríkur á fjölmörgum sviðum. Mér er minniststæð frábær ræða sem hann hélt einungis 18 ára gamall í samkvæmi eftir Evrópumótið. Við áttum síðan eftir að spila saman nokkra leiki með A-landsliðinu. Hann féll frá alltof snemma, fimm-tugur að aldri.

Úr Gúanóinu í landsliðið

Eftir landspróf var ég svolítið tví-stigandi varðandi frekara nám. Hugur minn stóð til þess að fara í Íþróttakennaraskólann á Laugarvatni. En haustið '71 ákvað ég taka mér frí frá skólanum og fékk vinnu í Gúanóinu. Þar var verkstjóri hinn frækni markvörður ÍBV, Páll Pálmason. Á vetrarvertið-inni var stundum slíkur landburður af loðnu að þróarrými þraut og var þá gjarnan gripið til þess ráðs að dreifa loðnunni á golfvöllinn. Það var oft á tíðum hörkupíð í „mjölinu“ en við unnum á átta tíma vöktum. Jafnframt sótti ég knattspyrnuæfingar með ÍBV og um vorið var ég var valinn í lands-liðshóp KSÍ, 16 ára gamall. Lengi var ég sá yngsti sem hafði leikið með landsliðinu eða þar til Sig-urður Jónsson tók við „titlinum“. Landsliðseinveldurinn, Hafsteinn Guðmundsson, hafði greinilega trú á mér þó að ég hefði enn ekki leikið með meistaraflokkслиði ÍBV. Fyrsti landsleikur minn var á Laugardalsvöllum við Dani þann 3. júlí. Við töpuðum, 2:5, en ég kom inn á fyrir Elmar Geirsson sem fór meiddur af velli eftir fyrri hálfleik. Við komust í 2:1 en varnar-

Fjölskyldan á æskuheimilinu Hjalteyri, fv.: Vilborg Ingibjörg Andrésdóttir, Ásgeir, Ólafur Þór, Andrés Bjarni og Sigurvin Þorkelsson. Áður en Sigurvin og Vilborg stofnuðu heimili hafði Sigurvin eignast soninn Guðmund sem fæddur var árið 1948. Mynd úr Einkasafni.

leikurinn var ekki nægilega góður, Danir jöfnuðu fyrir hlé og skoruðu svo þrjú mörk í seinni hálfleik. Einn danskur leikmaður, Allan Simon- sen, var einnig að leika sinn fyrsta landsleik en hann lék síðar með Borussia Mönchengladbach og var valinn besti leikmaður Evrópu árið 1977. Fimm leikmenn ÍBV voru valdir í landsliðið þetta árið, auk mín Óskar Valtýsson, Örn Óskarsson, Tómas Pálsson og Ólafur bróðir minn.

Bikarmeistarar 1972 – Gosið í Eyjum

ÍBV-liðið hafði verið nálægt því að vinna Íslandsmótið 1971 en deildi að lokum efsta sætinu með ÍBK. Þess má geta að hefði markahlutfall verið látið ráða eins og síðar varð þá hefði ÍBV orðið Íslands- meistari og líka ef 3 stiga reglan hefði verið í gildi. En samkvæmt reglum þess tíma varð að blása til úrslitaleiks um titilinn en hann sóttu meira en 10 þúsund áhorf- endur á Laugardalsvelli sem var áreiðanlega metaðsókni á Íslands- mótinu. Af einhverjum ástæðum var Eyjaliðið langt frá sínu besta og tapaði 0:4. En þetta var gott lið sem var líklegt til afreka á næstu leiktíð sem var mín fyrsta með ÍBV. Við urðum í 2. sæti á eftir Fram en unnum svo bikarinn eftir 2:0 sigur á FH í úrslitaleik á Melavellin- um. Haraldur „gullskalli“ Júlíusson skoraði bæði mörkin.

Um haustið fór ég til Skotlands og dvaldi ég í nokkrar vikur við æfingar með Glasgow Rangers í Skotlandi. Það var Albert Guð- mundsson sem kom mér í sam- band við forráðamenn liðsins sem á þessum árum átti í stöð- ugri keppni við hitt skoska stór- liðið, Celtic. Þetta var vitaskuld mikil lífsreynsla en ég var hvorki hrifinn að veðurfarinu né þeim leikstíl sem var ríkjandi hjá bresk- um knattspyrnuliðum; „kick and run bolti“ átti ekki við mig. Eftir Skotlandsdvölina settist ég aft- ur á skólabekk í 5. bekk Gagna- fræðaskóla Vestmannaeyja sem var ný deild innan skólans og íg- ildi 1. bekkjar menntskólans. Allt var með kyrrum kjörum fram eft- ir hausti og á nýbyrjuðu ári þar til gosið í Heimey hófst skömmu eftir miðnætti þann 23. janúar 1973. Á svipstundu breyttist til- vera Eyjamanna. Það var auðvitað ólýsanleg lífsreynsla að sigla út úr höfninni þessa nótt og finna fin- gerða öskuna sálðrast frá gígaröð- inni yfir þílfarið á Sól fara AK 170, rösklega 200 tonna bát sem flutti mig, foreldra mína og aðra far- þega til Þorlákshafnar. Það hafði verið aftakaveður deginum áður og bátar í höfn. Nú var veður stíllt en talverð undiralda þegar kom- ið var út fyrir Faxasker. Þessir at- burðir eru öllum sem í þeim lentu í fersku minni. Miklir erfiðleikar og úrlausnarefni biðu strax fyrstu dagana eftir að gosið hófst. Ég bjó

Það var stutt að fara í fótboltann á Vísisvöllinn. Þessar myndir tók Óli Már Sigurðsson á Polaroid-myndavélina sem hann fékk í fermingar- gjöf vorið 1967. Myndirnar eru teknar um sumarið. Ásgeir, nýorðinn 12 ára, sýnir þarna góða takta sem markvörður. Myndir: Óli Már Sigurðsson.

hjá Andrési bróður mínum og kær-ustu hans, Lovísu Matthíasdóttur. Andrés var þá starfandi kennari en sneri sér síðar að leiklistinni og eins og hann hefur sjálfur sagt frá var hann alls ósnortinn af knattspyrnubakteríunni sem hann taldi að hafi heltekið okkur Ólaf. Gagnfræðaskólinn fékk aðsetur í Laugarlækjarskóla og þaðan lauk ég prófi um vorið. Besta fagið mitt var eðlisfræði. Því get ég þakkað Ragga á Látrum sem tók mig í nokkra tíma í landsprófsbekknum 1970-’71.

nutu samt mikillar virðingar og hafa margoft náð frábærum ár-angri á HM. Það var gott að njóta liðsinnis Al- berts við samningagerðina enda þekkti hann bransann betur en nokkur maður á Íslandi og eigin- lega sá eini sem kom til greina. Hann var tæplega fimmtugur að aldri og hafði verið formaður KSÍ um nokkurra ára skeið og brydda- að upp á ýmsum nýjungum í starfseminni, t.d. hinum frægu vetrarleikjum landsliðsins; ferill hans með stórliðum Evrópu var

” Það var gott að njóta liðsinnis Alberts við samningagerðina enda þekkti hann bransann betur en nokkur maður á Íslandi og eiginlega sá eini sem kom til greina. Hann var tæplega fimmtugur að aldri og hafði verið formaður KSÍ um nokkurra ára skeið og bryddað upp á ýmsum nýjungum í starfseminni, t.d. hinum frægu vetrarleikjum landsliðsins; ferill hans með stórliðum Evrópu var vel kunnur, hann hafði leikið með liðum á borð með AC Milan og Arsenal. Eitt og annað sem tengdist atvinnumennsku í knattspyrnu var flestum lokuð bók en þegar Albert mætti á vettvang vakti framganga hans ósjálfrátt traust á manninum. Sumir ráku upp stór augu þegar hann „gekk í salinn“.

Standard Liege

Þreifingar við Standard Liege leiddu til niðurstöðu sem var gerð heyrum kunn í júlí 1973 en þá undiritaði ég samning við belgíska félagið. Albert Guðmundsson að- stoðaði mig við samningsgerðina en til Reykjavíkur kom fulltrúi frá Standard og síðar forseti félagsins, Roger Petit. Standard Liege var einn stærsti klúbburinn í Belgíu ásamt Anderlecht og FC Brügge. Hollenska landsliðið og hið fræga lið Ajax með Johann Cruyff í broddi fylk- ingar var þó miklu meira í sviðs- ljósinu á þessum árum en Belgar

vel kunnur, hann hafði leikið með liðum á borð með AC Milan og Arsenal. Eitt og annað sem tengd- ist atvinnumennsku í knattspyrnu var flestum lokuð bók en þegar Albert mætti á vettvang vakti framganga hans ósjálfrátt traust á manninum. Sumir ráku upp stór augu þegar hann „gekk í salinn“. Þarna var goðsögnin komin, óðað- finnanlega klæddur, stífpressaðar buxur, silkiklútur í jakkavasan- um og stór vindill í munnvikinu. Samningurinn við Standard Liege var endurnýjaður árið 1975 sem bætti mín kjör verulega enda var ég þá talinn einn af bestu leik-

vera bókstaflega „eign“ síns félags. Ég hélt til Belgíu þann 3. ágúst. Þá var langt liðið á keppnistímabil- ið hér heima en heimavöllur ÍBV var í Njarðvík og þar voru líka æf- ingar liðsins. Liðið endaði í 3. sæti sem verður að teljast viðunandi frammistaða miðað við aðstæður. Ég fór ekki mikið til Eyja sumarið ’73 en á milli æfinga og leikja má segja að mín ágæta hjálparhella, Adolf Óskarsson, hafi eiginlega séð um okkur þrjá, mig, Ólaf bróð- ur og Örn Óskarsson bróður sinn. Milli æfinga og leikja störfuðum við hjá honum við pípuþagningar. Keppnistímabilið í Belgíu hófst að áliðnum ágústmánuði. Í Liege fékk ég til umráða litla stúdíóbúð og Wolfswagen bjöllu. Á fyrstu æfingu gekk ég inn í búningsher- bergið og kastaði kveðju á liðs- menn sem þar sátu en uppskar baneitrað augnaráð! Það var nefni- lega til siðs að leikmenn heilsuð- ust innbyrðis áður en æfing hófst. En ég bætti mitt ráð hvað þetta at- riði varðaði strax á næstu æfingu. Svo hófst glíman við tungumál- ið en í Belgíu er töluð flæmska, franska, og ýmsar mállýskur. Liege liggur í syðri hluta Belgíu á svæði Vallóna og þar er töluð franska. Ég hafði tekið með mér nokkrar segulbandsspólur með frönsku- kennslu Vigdísar Finnbogadóttur sem hjálpaði til en þetta kom líka með almennu spjalli og ég náði ótrúlega fljótt góðum tökum á frönskunni. Símasamband við Ísland var ýmsum takmörkunum háð og fór helst þannig fram að ég labbaði út járnbrautarstöð og náði

langlíkusambandi, stundum eftir talsverða bið. Ég skrifaði reglulega pistla um belgísku knattspyrnuna í Dagblaðið, fékk í staðinn sent blaðið, og gat þannig fylgst með fréttum að heiman. Ég lék minn fyrsta leik fyrir Standard í október 1973 en var tekinn út af eftir 40 mínútur vegna meiðsla í hné. Degi síðar leitaði ég til læknis liðsins sem m.a. not- aði nálastunguáðferð. Þegar að- gerðinni lauk sagði hann við mig: Farðu vel með þig og þú verður orðinn góður eftir tvo daga. Ég trúði honum mátulega en það stóðst.

Erfiðir tímar

Ég kom heim í jólafrí seint í des-ember ’73. Foreldrar mínir bjuggu við Mariubakka í Reykjavík. Eftir að ég flutti til Belgíu var ég í stöðugu sambandi við foreldra mína en þau hafa sennilega viljað hlífa mér við tíðindum af heilsufari föður míns sem var alvarlega veikur þegar ég kom heim. Hann lést þann 29. desember, nýorðinn 51 árs. Útför- in var gerð frá Landakirkju tíu dög- um síðar. Forsvarsmenn Standard Liege áttu von á mér til Liege strax eftir áramótin og það stóð í smá stappi en aftur kom Albert Guð- mundsson til hjálpar og leysti málin. Þetta var auðvitað erfiður tími. Starfsvettvangur föður míns var á sjónum og hann reri með nokkrum bátum sem gerðir voru út frá Eyjum, lengst af með Stig- anda VE. Eftir hann kom í land réð hann sig til Fiskiðjunnar þar sem hann umsjón með tækja- og vél- búnaði, þ.á m. frystitækjum sem gátu verið viðsjárverð vegna amm- oníaleka og jafnvel sprenginga. Ég er ekki alveg viss um vinnu- eftirlitið í dag hefði samþykkt þann aðbúnað sem þá tíðkaðist. Hann var harðduglegur og vann mikið. Sjálfur var ég í sumarvinnu í Fiskiðjunni öll mín bernsku- og unglingsár, var fyrst í stað settur á beinabandið undir flökunarvél- unum þar sem ég tindi upp flök í plastbakka þegar skurðarvélarnar snuðuðu og endaði nokkrum sumrum síðar í tækjunum sem þótti meiri virðingarstaða. Bakland okkar bræðra var gott. Faðir minn mætti á nær alla leiki sem ég og Ólafur spiluðum og móðir okkar var líka mjög áhugasöm um knattspyrnuíðkun okkar. Þau hvöttu okkur áfram þó án þess að vera með mikla pressu enda var það alger óþarfi. Faðir minn sá til þess að fótboltaskórn- ir væru alltaf vel þúskaðir og fin- ir. Skór eru nefnilega alvörumál. Iðunnarskór komu ekki til greina en ég eignaðist snemma Adidas skó. Þegar ég lagði þeim var ég enn með hæsæri svo stíft var leðr- ið. Þess vegna fagnaði ég mjög næsta eintaki sem voru Puma- skór, merktir Pele, ef ég man rétt. Leðrið var mýkra og betra.

Miðjumaður og leikstjórnandi Nýja árið, 1974, mótaði mig að miklu leyti sem leikmann. Þegar

Ásgeir við æskuheimili sitt að Hvítungavegi 8. Á 16. öld var þarna þingstaður Eyjamanna. Mynd: ÖPF.

ég kom til Belgíu fann ég fljótlega ég réð vel við verkefnið. Það var kannski á þessum tímapunkti sem mér varð ljóst að ég átti í fullu tré við bestu knattspyrnumenn álfunnar. Móðir mín kom nokkrum sinnum í heimsókn en að öðru leyti var ég mikið einn en gat leitað til fjölskyldu sem ég hafði komist í kynni við og bjó í grenndinni. Ég lagði mig allan fram við æfingar og styrkur minn og leiktækni jókst hröðum skrefum og ég var orðinn fastamaður í liðinu. Þær breytingar voru gerðar á leikskipulagi Standard að ég var færður inn á miðjuna og tók við stöðu leikstjórnanda en hafði yfirleitt leikið á vinstri kanti. Þarna leysti ég af hólmi einn reyndasta og besta leikmanni liðsins, Wilfried Van Moer, sem hafði meiðst og náði sér aldrei almennilega á strik eftir það. Á þessu fyrsta leiktímabili mínu með Standard endaði liðið í 4. sæti og var næstu árin í stöðugri baráttu um sigur í deildinni. Helstu keppinautar okkar voru yfirleitt Anderlecht og FC Brügge. Síðustu árin sem ég lék með liðinu urðum við margoft í 3. sæti og einu sinni í 2. sæti. Sú frammistaða tryggði keppnisrétt í UEFA – bikarnum og við unnum belgísku bikarkeppnina vorið 1981 þegar ég var á síðasta ári mínu með Standard. Það var einmitt í Evrópukeppnunum sem ég lék nokkra af mínum eftirminnilegustu leikjum, t.d. gegn Dynamo Dresden á útivelli en ég skoraði þrjú mörk með langskoti og við unnum 4:1. Þá unnum við Manchester City 2:0 í UEFA bik-

arnum á Main Road haustið 1978 og ég skoraði bæði mörkin, þar af annað beint úr aukaspyrnu.

Sigurinn yfir A-Þýskalandi
Íslenska landsliðið setti markið hátt þegar í undankeppni EM í knattspyrnu haustið 1974. Við lentum í riðli með A-Þjóðverjum sem höfðu unnið V-Þjóðverja á HM um sumarið, Frakklandi og Belgíu. Ég held að í þessari keppni hafa íslenska landsliðið stigið stór framfaraskref. Hæst bar árangurinn gegn A-Þjóðverjum en við gerðum jafntefli við þá á útivelli, 1:1. Sigurinn á Laugardalsvelli var síðan afar eftirminnilegur. Ég skoraði fyrsta mark leiksins með þrumuskoti, náði að hafa rífa mig lausan frá varnarmönnum A-Þjóðverjanna eftir útspark Sigurðar Dagssonar. Síðan bætti Jóhannes Eðvaldsson við öðru marki með glæsilegri hjólhestaspyrnu. Við vorum vel studdir af gríðarlegum fjölda áhorfenda.

Úrslit í leikjum landsliðsins á þessum tíma voru yfirleitt vel viðunandi og þeim fór sífellt fjölgaandi sem reyndu fyrir sér í atvinnu-mennsku. Það styrkti landsliðið að hafa innan sinn raða leikmenn sem voru í toppþjálfun nánast allt árið um kring.

Bayern München
Snemma árs 1981 varð ég þess áskynja að eitt stærsta og frægasta lið heims, Bayern München, hafði áhuga á því að fá mig í sínar raðir. Liðið hafði unnið v-þýsku Bundesliguna þá um

“Hann var alveg geggjaður leikmaður,” sagði Ásgeir. Frá úrslitaleiknum í UEFA bikarnum á Neckarvelli í Stuttgart 1989. Ásgeir í baráttunni við Diego Armando Maradona. Mynd: Alamy Photos.

vorið. Þreifingar hófust um svipað leyti og Standard Liege varð bikarmeistari. Ég meiddist í úrslitaleiknum sem við unnum 4:0. Áður hafði ég notið aðstoðar Alberts Guðmundssonar en samninginn sem ég gerði til þriggja ára árið 1978 gerði ég einn og óstuddur. Hér heima var staðhæft að Albert væri á kafi í samningagerðinni gagnvart Bayern en svo var ekki. Ég vissi vel hvernig þessi mál gengu fyrir sig. Vandinn var sá að forseti félagsins, Robert Petit, vildi ekki sleppa mér og Standard bauð

góðan samning. En boð um að ganga til liðs við Bayern München var afar freistandi og ég upplifði talsverðan þvergirðingshátt hjá forsvarsmönnum Standard. Atvinnuknattspyrnumenn þessara ára voru einkennilega réttlausir, eign síns félags og eigendur gátu sett upp himinháar kröfur um kaupverð ef þeim bauð svo við að horfa. En þeir hjá Bayern kunnu líka ýmislegt fyrir sér í samningaþrefi og á einhverjum tímapunkti í þessu ferli varð ekki aftur snúið. Ég skrifaði undir samning vorið 1981 en hafði þá orðið að slá nokkuð af launakröfum.

Þetta voru spennandi tímar. München liggur í syðri hluta Þýskalands og nú hófst sama glíman og þegar ég flutti til Belgíu, að læra nýtt tungumál. Þýskan liggur betur við okkur Íslendingum en franskan því að málfræðin og beygingar eru svipaðar íslenskunni. Ég var tiltölulega fljótur að komast inn í málið og hef í dag fullt vald á frönsku og þýsku.

Bayern München var stórveldið í v-þýsku knattspyrnunni með ólympíuleikvanginn frá '72 sem heimavöll og rúmaði 90 þúsund áhorfendur fullsetinn. Liðið hafði innan sinna raða besta knattspyrnumann sem ég hafði nokkru sinni fyrir hitt, Karl Heinz Rumenigge. Nýr þjálfari Bayern, Ungverjinn Pál Csernai, var ekki hafður með í ráðum þegar ég gekk til liðs við Bayern en Uli Hoeness, sem þá og síðar hafði ekki ólíka stöðu og Alex Ferguson hjá Manchester United, sá um samningagerðina. Hjá liðinu var auðvitað valinn maður í hverju rúmi. Og þarna var Paul Breitner og síðar varð ljóst að hann óttaðist mjög að ég tæki stöðu hans í liðinu. Þessir tveir voru kóngarnir hjá Bayern og tvíeykið gekk undir nafninu „Breitnigge“. Breitner jafnaði metin úr vítaspyrnu í úrslitaleik HM 1974 milli V-Þjóðverja og Hollands á Ólympíuleikvanginum í München; hann átti ekki að taka spyrnuna en hljóp bara fram og skoraði. Þetta þótti lýsa honum vel því hann var mikill uppreisnarmaður, var langt til vinstri í stjórnmálum og sást stundum við lestur rita eftir Maó. Hann átti ekki að vera í liði V-Þjóðverja sem vann silfur á HM 1982 en Rumenigge krafðist þess að hann yrði tekinn inn í hópinn og svo fór að Breitner öðlaðist þar meiri völd en nokkurn gat óráð fyrir. V-Þjóðverjar töpuðu fyrir Ítölum í úrslitaleik keppninnar, 1:4. Breitner skoraði mark V-Þjóðverja en þá voru úrslitin ráðin. Ýmis atvik í þessari keppni gerðu knattspyrnuáhugamenn um skeið fráhrerfa v-þýska landsliðinu.

Ég hygg að áhyggjur Breitners af stöðu sinni hafi að nokkru leyti orðið til þess að ég spilaði minna með liðinu en ég hafði vonast til, alls 17 leiki. Ég lék alla Evrópuleik-

ina í Evrópukeppni meistaraliða nema úrslitaleikinn en þar töpuðum við, 1:2, fyrir Aston Villa.

Stuttgart vinnur Bundesliguna

Í byrjun júlí 1982 var gengið frá samningi milli Bayern og Stuttgart VfB um félagskipti mín. Nokkur önnur lið höfðu sýnt mér áhuga, AC Roma og Paris SG. Það sem var mikilvægast fyrir mig var að þjálfarinn, Helmut Benthaus, staðhæfði bæði opinberlega og í einkasamtölum að ég myndi gegna afar mikilvægu hlutverki í liði Stuttgart og það gekk eftir. Þá höfðu þær breytingar orðið á högum mínum að þann 6. júní '82 gengum við Ásta Vilhelmina Guðmundsdóttir í hjónaband í Árbæjarkirkju. Við eignuðumst okkar fyrsta barn, Tönju Rut 7. mars 1983. Ásgeir Aron kom svo í heiminn 12. júní 1986. Gengið á fótboltavellinum næstu mánuðina virðist sannarlega hafa staðið í réttu hlutfalli við farsælt fjölskyldulíf. Tímabilið 1982-'83 vorum við í fararbroddi Bundesligunnar en enduðum við í 3. sæti, fyrir ofan Bayern München sem varð í 4. sæti en Hamburger SV vann Bundesliguna.

Næsta tímabil 1983-'84 hófst með svipuðum hætti og aftur voru sömu liðin að kljást um titilinn. Við mættum Bayern München í seinni umferð Bundesligunnar þann 7. apríl 1984. Það var allt undir. Við vorum einu stigi á eftir Bayern og máttum ekki tapa. „Stund sannleikans“ er runnin upp fyrir Sigurvinsson, var viðkvæði sumra í sambandi við þennan leik. Í mínum huga var leikurinn einfaldlega mikilvægt verkefni, sókn að markmiði sem engum duldist hvert var. Ólympíuleikvangurinn troðfullur og Bayern komst snemma yfir, 1:0. Stuttu síðar braut Søren Lerby býsna harkalega á mér rétt utan vítateigs og eftir aukaspyrnuna jafnaði Karlheinz Förster metin. Í seinni hálfleik komst Bayern aftur yfir eftir hæginn vítaspyrnudóm. Nokkru síðar var ég aftur tekinn niður við vítateigslínuna; verðskuldað gult spjald á leikmann Bayern sem síðan björguðu í horn, boltinn barst út í vítateiginn og þar var ég mættur og skoraði með viðstöðulausu skoti í gegnum alla þvöguna fyrir framan markið, 2:2, og þau urðu úrslit leiksins.

Ég hafði útvegað mínum gamla vini Atla Ásmundssyni miða á leikinn og hann varð vitni að orðskiptum á áhorfendapöllum þar sem stuðningmenn Bayern bölvuðu mjög þeirri ráðstöfun að leyfa Sigurvinssyni að yfirgefa félagið. Þessi umræða fór einnig fram við búningsherbergin og aðliggjandi vistarverur og ýmislegt látið flakka: „Þessi nr. 10 er algjör snillingur,“ mun „Der bomber“, Gerd Müller hafa sagt í hita leiksins.

Í lok apríl komumst við einu stigi

Blikar á skjöld á Neckar-leikvellingum í Stuttgart laugardaginn 26. maí 1984. Ásgeir Sigurvinsson hampar æðstu viðurkenningu v-þýsku Bunsdesligunnar. Mynd: Alamy photos.

fram úr Bayern, Hamburg og Gladbach en Bayern hafði þá tapað mikilvægum leik. Fimm umferðir eftir. Staðan hélst óbreytt helgina þar á eftir en svo fóru hin liðin að heltast úr lestinni nema Hamburg SV. Við misstum dýrmætt stig þegar þrjár umferðir voru eftir Hamborgarliðið náði okkur og útileikur okkar við Werder Bremen næstur á dagskrá. Hamburg SV með heimaleik og hreinum úrslitaleikur við Hamburger á Neckar-vellinum blasti við í loka-umferðinni. Við unnum Werder Bremen 2:1 og mark mitt sem ég skoraði í seinni hálfleik er eitt það minnistæðasta á ferlinum. Ég vann návígi við varnarmann Bremen rétt utan vítateigs, var fljótur upp og nánast í skrefinu tókst mér spyrna boltann í netið, alveg undir vinkilinn vinstra megin. Þeir náðu að jafna stuttu síðar en sóknarpungi okkar jókst hröðum skrefum. Góð lið skora oft seint. Sigurmarkið gerði Bernd Förster á 83. mínútu beint úr aukaspyrnu sem liðsmenn Bremen héldu að ég myndi taka! Þetta mark innsigliaði sigur Stuttgart í Bundesligunni því að Hamburg SV tapaði 0:2 á heimavelli fyrir Eintracht Frankfurt sem þýddi að vegna hagstæðs markahlutfalls máttum við tapa fyrir Hamburger SV í lokaleikum á heimavelli með fjögurra marka mun.

Kannski lékum við undir áhrifum þeirrar stöðu er við mættum til leiks og töpuðum 0:1 en það skyggði ekkert á þau á gríðarlegu fagnaðarlæti sem brutust út í leikslok. Árangri þrotlausrar vinnu var náð og Stuttgart hafði unnið Bundesliguna í fyrsta sinn síðan 1952.

Valinn besti leikmaður Bundesligunnar

Eins og venja var fór fram val á besta knattspyrnumanni Bundesligunnar meðal leikmanna deildarinnar. Sá mikli heiður féll mér í skaut.

Eftir að leiktímabilinu lauk hafði minn ágæti vinur, Uli Hoeness, samband við mig og bauð mér að koma aftur til Bayern München. Ég reikna með að samningsstaða mín hafi verið ansi sterk á þessu tímabili en við Ásta vorum búin að koma okkur vel fyrir í Stuttgart og ég hafnaði þessu góða boði. Í þýsku blöðunum fór af stað umræða um að ég hlyti að vera heppilegur leikstjórnandi fyrir v-þýska landsliðið. Ég fór í viðtal út af þessum bollaleggingum og tók af öll tvímæli; ég væri Íslendingur og ætlaði mér ekki að verða þýskur ríkisborgari.

Eftir sigurinn í Bundesligunni tók við tímabil þar sem Bayern München var allsráðandi og varð v-þýskur meistari með einni undantekningu fram til ársins 1990. Við komum yfirleitt í humátt á eftir efstu liðunum og náðum bestum árangri tímabilið 1987-88 þegar við urðum í 4. sæti. Við lékum til úrslita við Bayern í v-þýsku bikarkeppninni árið 1986. Leikurinn fór fram í Berín en við töpuðum, 2:5.

Glíman við Napólí og Maradona

Á 20. öldinni komu fram tveir knattspyrnumenn í Suður-Ameríku sem síðar voru teknir í guðatölu: Pele og Maradona. Ég hitti þá báða en einungis Maradona á knattspyrnuvellinum - í tveimur úrslitaleikjum UEFA bikarsins milli Stuttgart og Napólí vorið 1989. Maradona hafði gert Argentínumenn að heimsmeisturum í Mexíkó 1986 og var á hátindi frægðar sinnar. Fáir vissu að ýmsir erfiðleikar, þ.á.m. fíknivandi steðjuðu að honum í Napólí en þangað kom hann frá Barcelona árið 1984 og setti borgina bókstaflega á annan endann. Hann kvaðst hafa valið Suður-Ítalíu, sem lengi hafði glímt við fátækt, atvinnuleysi, spill-

Ásgeir var valinn besti knattspyrnumaður íslenskrar knattspyrnusögu af íslensku þjóðinni, sérstakri valnefnd KSÍ og Stöð 2 Sport árið 2008. Myndin var tekin af efstu mönnum við afhendingu viðurkenninga. Efri röð f.v.: Pétur Pétursson, Rúnar Kristinsson, Arnór Guðjohnsen, Eiður Smári Guðjohnsen og Guðni Bergsson. Neðri röð f.v.: Ingi Björn Albertsson sem tók við verðlaunum föður síns, Alberts Guðmundssonar sem féll frá árið 1994, Ásgeir Sigurvinsson, Ríkharður Jónsson og Atli Eðvaldsson. Mynd: Arnþór.

ingu og neðanjarðarstarfssemi af ýmsu tagi, því að hann þekkti vel til þessa umhverfis frá æskuárum sínum í Buenos Aires. Hann lofaði að gera Napólí að Ítalíumeisturum og stóð við það.

Við í Stuttgart höfðum slegið út fimm lið í samtals 10 leikjum til að komast í úrslitin. Við töpuðum, 1:2 í Napólí á útivelli, sem í dag ber nafn argentíska snillingsins, eftir að hafa komist yfir snemma leiks. Á Neckar-leikvanginum máttum við sætta okkur við jafntefli, 3:3, þannig að Napólí vann Evrópubikarinn. Frammistaða okkar var góð en leikjaföldinn sýnir vel hið mikla álag sem hvílir á atvinnuknattspyrnumönnum.

Síðasta keppnistímabilið

Á mínu síðasta keppnistímabili, 1989-90, kom Eyjólfur Sverrisson til Stuttgart og gerði samning við liðið. Hann var lítt reyndur leikmaður sem hafði ekki einu sinni leikið í efstu deild heima á Íslandi. Það var aðeins á brattan að sækja hjá Stuttgart undir lok tímabilsins m.a. vegna vandamála innan stjórnar félagsins. Ég var fyrirliði og fyrir einn leikinn tjáði ég þá skoðun mína að ekki væri nú mikil

áhætta falin í því að velja Eyjólf í byrjunarliðið. Þá kom á daginn að þjálfarinn þekkti varla til Eyjólfss en hann fór að mínum ráðum og Eyjólfur var settur inná. Við lentum snemma undir en þegar við fengum hornspyrnu í seinni hálfleik bað ég Eyjólf um að vera tilbúinn við stöngina nær. Ég sendi síðan boltann beint á kollinn á honum

liðsins og var auk þess falið það verkefni að fylgjast með efnilegum leikmönnum og leggja mat á eiginleika þeirra ef til atvinnumennsku kæmi. Var orðinn einhverskonar „yfirspæjari“ með gömlum félaga mínum hjá Stuttgart, Karlheinz Förster. Sendiherra-verkefnið snerist m.a. um að koma fram fyrir hönd liðsins við ýmis tækifæri. En ég réðst líka í ýmsar fjárfestingar, m.a. kaup á drykkjavörumarkaði í Stuttgart. Ásta konan mín starfaði með mér við reksturinn. Við áttum þetta fyrirtæki um áratugaskeið en rekstrarformið breyttist þegar heim til Íslands var komið og undir það síð-

” Á 20. öldinni komu fram tveir knattspyrnumenn í Suður-Ameríku sem síðar voru teknir í guðatölu: Pele og Maradona. Ég hitti þá báða en einungis Maradona á knattspyrnuvellinum - í tveimur úrslitaleikjum UEFA bikarsins milli Stuttgart og Napólí vorið 1989.

og hann skoraði með glæsilegum skalla. Í næsta leik var hann aftur með, skoraði tvö mörk og varð fastamaður í liðinu.

Lífið eftir knattspyrnu

Ég hafði tekið ákvörðun um að hætta vorið 1990. Síðasti leikur minn fór fram um miðjan maí gegn Homburg á Neckar-leikvelli í Stuttgart rétt eftir 35 ára afmæli mitt. Segja má að eftir þessi kaflaskil í lífi mínu hafi ég verið minn eigin herra. En Stuttgart fól mér strax nokkur spennandi verkefni. Ég var ráðinn sendiherra

asta leigðum við reksturinn. Þetta var ágæt fjárfesting en við seldum fyrirtækið fyrir nokkrum árum. Einnig aflaði ég mér réttinda til að starfa við knattspyrnuþjálfun eftir að hafa farið á þjálfaranámskeið í Köln. Við undum hag okkar vel í Stuttgart þessi árin og kynntumst fjölmörgum Íslendingum sem þar dvöldu og voru margir í námi. Við höldum tengslum við allt þetta ágæta fólk eftir að við fluttum heim en hópurinn heldur úti bridskvöldum einu sinni í viku yfir vetrartímann og nokkrir hafa líka fylgt mér í golfið. Ég var

um tíma áhugamaður um sportbíla og einn sá eftirminnilegasti kom úr bæversku mótör-verksmiðjunni, BMW 633CSI, sem ég keypti á Belgíu-árunum, og síðan eignaðist ég annan hraðskreiðan, Porsche Turbo 911 þegar ég spilaði með Bayern. Mér finnst hálf tilgangslaust að eiga slíka bíla hér á Íslandi þar sem aðstæður til hraðaksturs eru ekki fyrir hendi en í Þýskalandi eru engar hraðatakmarkanir á hraðbrautunum og ég man eftir því einhverntímann þegar ég var kominn uppí 240 km hraða á ystu braut að það var kveikt á blikkljósum fyrir aftan mig og einhver sem var á enn meiri fart vildi komast framúr. Eftir að við Ásta stofnuðum fjölskyldu og fluttum til Stuttgart var ég orðinn „ábyrgari“ í bílavali og í Stuttgart var ekki langt að sækja S-línuna frá Mercedes Benz því aðalverksmiðjur bílaframleiðandans voru nánast við hliðina á Neckar-vellinum. Ásta kona mín aflaði sér menntunar í fata- og búningahönnun úti í Stuttgart og eftir að við fluttum heim til Íslands starfaði hún við það fag og einnig í leikhúsunum í Reykjavík.

Við ákváðum að flytja heim til Íslands árið 1997. Það var eiginlega ekki seinna vænna því að börnin okkar, Tanja Rut og Ásgeir Aron voru orðin 11 og 14 ára gömul. Við Ásta vorum samstíga með flutninginn heim en krakkarnir auðvitað á viðkvæmum aldri og þurftu að kveðja vini sína í Þýskalandi. En við höfum haldið góðum tengslum við Stuttgart og förum þangað nánast á hverju ári.

Ýmis verkefni fyrir KSÍ

Það hefur átt við mig eins og svo marga atvinnumenn í knattspyrnu sem hafa lagt skóna á hilluna að talsverð eftirspurn hefur verið starfskröftum mínum. Þó ætlaði ég mér aldrei að leggja þjálfara-starfið fyrir mig nema tímabundið. Afskipti mín af knattspyrnu hér á landi hafa verið með ýmsum hætti. Ég byrjaði sem þjálfari Fram keppnistímabilið 1993 en þá var ég enn búsettur í Þýskalandi. Þetta var stutt tímabil en ég hef æ síðan haldið góðu sambandi við Framarana og tel marga þeirra til vina minna í dag. Má þar nefna Eyjamanninn og markakónginn Guðmund Torfason og Eyjólf Bergþórsson sem er sálin í fjölmönnum hópi Framara sem hittist í viku hverri yfir sumartímann til að leika golf.

Árið 1998 var ég ráðinn tæknilegur ráðunautur hjá KSÍ og tók fljótlega sæti í landsliðsnefnd og síðar sem formaður nefndarinnar. Landsliðsþjálfari á þessum árum var Guðjón Þórðarson. Eftirminnilegustu viðureignirnar voru jafntefli við nýbakaða heimsmeistara Frakka, 1:1 á Laugardalsvelli. Við töpuðum útileiknum á Stade de France. 2:3, eftir að hafa verið undir 0:2 í hálfleik. Frammistaða liðsins var þrátt fyrir tapið alveg frábær. Ég er ekki frá því að á þessum tíma hafi sjálfstraust okkar sem gjaldgengrar knattspyrnuþjóðar aukist hröðum skrefum og hélst það í hendur við sífellt betri aðstæður til æfinga og keppni hjá félagsliðunum. Árið 1999 gerðu nokkrir íslenskir fjárfestar tilboð í ráðandi hlut í hinu sögfræga enska lið, Stoke City sem þá lék í 2. deild. Ég var fenginn til starfa með þessum hópi manna og kynntur til leiks þegar stundinn rann upp á heimavelli félagsins í byrjun nóvember og yfirtaka íslenska hópsins var formlega kynnt. Guðjón Þórðarson var ráðinn þjálfari liðsins. Þetta var mikið ævintýri. Nokkrum árum síðar varð Björgólfur Guðmundsson aðaleigandi West Ham og hafði með sér til halds og trausts Eggert Magnússon formann KSÍ. Örugglega má flokka bæði þessi kaup sem hluta íslensku útrásarinnar.

Íslandsmeistarar 3. flokks ÍBV 1970: Fremri röð frá vinstri: Haraldur Óskarsson, Magnús Þorsteinsson, Ársæll Sveinsson, Ásgeir Sigurvinsson, Einir Ingólfsson og Tryggvi Garðarson. Aftari röð frá vinstri: Baldvin Harðarson, Hjörtur Ólafsson, Guðjón Pálsson, Leifur Leifsson, Páll Magnússon, Jóhannes Long og Ingibergur Einarsson. Mynd Sigurgeir.

En ég var með fleiri járn í eldin-um á þessum tíma því um svipað leyti stofnaði ég fyrirtækið Sjólist ásamt Jóni Steinari Árnasyni. Fyrirtækið sérhæfði sig í sölu á fjar-skiptabúnaði til að taka við gervi-hnattarsendingum í skip.

Landsliðsþjálfari

Vorið 2003 var ég ráðinn landsliðs-þjálfari og Logi Ólafsson aðstoðar-þjálfari. Þetta var nú að mestu jafningjasamband með okkur Loga en munurinn lá í því að ég hafði síðasta orðið ef við vorum ekki sammála sem var nú frekar sjaldfæft. Jafnframt tókum við þátt í öðru verkefni sem varðaði stofnun Knattspyrnuakademíu Íslands ásamt Guðna Bergssyni, Arnóri Guðjohnsen og Eiði Smára Guðjohnsen. Við byggðum upp starfsseminu í Kórnum í samvinnu við Kópavogsbæ.

Svo skemmtilega vildi til að meðal fyrstu verkefna okkar í þjálfarateymi landsliðsins voru viðureignir Íslands við Þjóðverja í undankeppni EM. Fyrri leiknum lauk með markalausni jafntefli á Laugardalsvelli og við vorum nálægt sigri. Staða okkar í riðlinum var líka þannig að við áttum raun-hæfa möguleika á því að komast í lokakeppnina eftir að hafa unnið þrjá leiki í röð. En leikurinn við Þjóðverja í Hamborg var eftir. Við töpuðum 0:3, þurftum auðvitað

Kvöldstund í ágúst heima hjá dóttur Ásgeirs og Ástu. Fjölskyldan saman komin: Efri röð f.v.: Tanja Rut Ásgeirsdóttir, Ásta Vilhelminna Guðmundsdóttir, Ásgeir Sigurvinsson, Alexander Romeo Einarsson, Elmar Aron Ásgeirsson, Ásgeir Aron Ásgeirsson og Guðlaug Gunnarsdóttir. Neðri röð f.v.: Hugl Einarsson, Una Einarisdóttir, Rebekka Rut Einarisdóttir, Nikulás Sigfússon og Þorkell Nikulás.

að eiga við 50 þúsund stuðnings-menn þessa frábæra liðs, en líka dómarann sem tók af okkur lög-legt mark Hermanns Hreiðarsson-ar þegar staðan var 1:0. Þetta var vendipunkturinn í leiknum því að í næstu sókn skoruðu Þjóðverjar. Önnur úrslit í riðlinum féllu ekki með okkur þennan dag og við komumst því ekki á EM.

Ein stærsta stund mín sem landsliðsþjálfari var vináttulands-leikurinn við Ítalíu í ágúst 2004 sem við unnum 2:0. Tveim árum síðar urðu Ítalir heimsmeistarar í knattspyrnu. Þarna var líka slegið 36 ára gamalt aðsóknarmet frá leik Vals við Benfica haustið 1968 en þarna mættu yfir 20 þús manns á Laugardalsvöllinn.

Miðvikudagur í Herjólfssdal
Þegar ég horfi yfir ferilinn þá er ég mjög sáttur. Ég held að ég hafi alla tíð verið vel skipulagður, æfði vel og náði góðum árangri. Meiðsli settu stundum strik í reikninginn en ég slapp þó vel lengst af, t.d. þegar Stuttgart vann Bundeslig-una.
Eins og svo margir aðrir brott-

fluttir Eyjamenn kem ég aftur og aftur til Eyja, jafnvel til þess að leika knattspyrnu. Árið 1979 klæddist ég aftur hvíta búningi ÍBV í vináttuleik gegn Feyenoord. Ólafur bróðir minn býr í Eyjum en Andrés í Mosfellsbænum. Við Ólaf-ur eigum lítinn plastbát, Vippa VE, sem nefndur er eftir Ólafi Erlends-syni stangastökkvara sem er faðir Óskars Ólafssonar prentara. Það er ekki leiðinlegt að sigla úr höfn og veiða í soðið í grennd við úteyjarn-ar. Ég mæti reglulega á samkomur 1955-árgangsins og hef marg-sinnis tekið þátt í goslokamóti Golfklúbbs Vestmannaeyja, fylgist með gengi knattspyrnuliðanna og er vel tengdur lífinu í Eyjum.
Sagt er að Eyjalögin ómi stund-um í eyrum brottfluttra þegar þeir koma inn í Herjólfssdal en uppáhalds eyjalagið mitt er Mið-vikudagur sem Árni Johnsen söng með hárra raust í tjaldi fjöl-skyldunnar þjóðhátíð eftir þjóð-hátíð. Að lokum get ég sagt að Eyjarnar voru alltaf með í för. Þó að ég hafi búið erlendis í næstum aldarfjórðung leit ég alltaf á mig sem Vestmanneying og það mun aldrei breytast."

Sérstakar þakkir fyrir veitta aðstoð: Óli Már Sigurðsson, Sveinn Sveins-son og Helgi Bernódusson.

Jafnaldrar, skólabræður og liðsfélagar

Það var létt yfir Ásgeiri Sigurvinssyni, Ársæli Sveinssyni og Haraldi Óskarssyni þegar við settumst niður í betri stofu Golfklúbbs Vestmannaeyja með leyfi Karls Haraldssonar framkvæmdarstjóra GV. Kaffibolli og einn kaldur; 18 holu hringur afstaðinn og keppt án forgjafar eftir stigakerfinu 6-4-2-0 og auðvitað stóð Ásgeir uppi sem sigurvegari með 65 stig, Ársæll hlaut 60 stig, undirritaður 52 og Haraldur var með 39 stig. Það var rífað upp meðan á golfhringnum stóð að árið 1970 var Ársæll fulltrúi Suður-lands þá 15 ára gamall, í keppni lands-fjórðunga á Nesvellinum sem sýnd var á RÚV en aðrir sem unnu keppnisrétt voru Íslandsmeistarinn Þorbjörn Kjærbo, Björgvin Þorsteinsson og Loftur Ólafsson sem sigraði og varð „Meistari meistar-anna“. Ársæll varð í 2. sæti. Fljótlega eftir þetta stakk Ársæll „pípunum í sekkinn“ á keppnisvettvangi golfþróttarinnar þó að gamlir taktar séu aldrei langt undan þegar hann tekur járnin fram.

Ég vildi leiða saman þessa gömlu fé-laga m.a. vegna þess að umfjöllun um Ásgeir Sigurvinsson í hvaða formi sem er, verður hálfkák eitt nema heimaslóðanna sé vitjað. Þessir tveir, Ásgeir og Ársæll, skipuðu líka alveg sérstakan sess í huga mér.

Ársæll og Haraldur voru sammála um einstæða hæfileika Ásgeirs Sigurvins-sonar á knattspyrnusviðinu. Þeir komu fram fram strax á unga aldri og blöstu við öllum þeim sem fylgdust með knattspyrnu.

Um hæfni Ársæls var skrifað eitthvað á þessa leið einu eyjablaðanna: Ungi mað-ur, eigir þú þitt allra besta skot á markið er alls ekki víst að boltinn rati í netið – ef Ársæll Sveinsson er á milli stanganna. Það varð hlutskipti Ársæls allan sinn knattspyrnuferil að verja mark ÍBV en hann átti líka sína spretti sem sóknarleik-maður og var drjúgur við markaskorun.

Árið 1970 urðu unglíngalið ÍBV Ís-landsmeistarar í 4. flokki, 3. flokki, og 2. flokki. 5. flokkur ÍBV varð Íslandsmeistari haustið 1969 en lykilmenn fluttust upp í 4. flokk á næstu leiktíð. Ásgeir og Ár-sæll voru báðir á fyrra ári í 3. flokki en létu sig ekki muna um að leika líka með 2. flokki og urðu því tvöfaldir Íslands-meistarar. Einnig vannst bikarkeppni 2. flokks. Meistaraflokksliðið var líka gott

Liðsfélagar og jafnaldrar með skrásetjara, f.v.: Ásgeir Sigurvinsson, Haraldur Óskarsson, Ársæll Sveinsson og Helgi Ólafsson. Mynd Óskar Pétur Friðriksson.

og átti síðasta orðið á Íslandsmótinu 1970. Ólafur Sigurvinsson fyrirliði liðsins færði fyrirliða, þresti Stefánssyni, blóm-vönd áður en síðasti leikur Íslandsmóts-ins hófst á malarvellinum. Ía hafði tryggt sér Íslandsmeistaratitilinn en fleiri gjafir fengu þeir ekki þann daginn því að ÍBV vann 3:0.

Og árin liðu. Í einkunnagjöf Morgun-blaðsins haustið 1979 var Ársæll valinn besti leikmaður Íslandsmótsins en ÍBV varð Íslandsmeistari í fyrsta sinn og leik-menn allir úr Eyjum.

„Þetta var skemmtileg blanda leik-manna á aldri við mig og þeirra sem fæddir voru í kringum 1950. Ég var orðinn aðalmarkvörður en varamark-vörðurinn Páll Pálmason hjálpaði mér mikið við undirbúning fyrir leiki,“ sagði Ársæll. „Páll var feiknarlega góður mark-vörður en hafði ekki jafn góða tilfinningu fyrir staðsetningum og Ársæll,“ útskýrir Ásgeir.“

„ÍBV-liðið þurfti alltaf að ferðast mikið, meira en önnur lið, og árið 1976 varð það hlutskipti okkar að leika í 2. deild og ferðalögin urðu síst auðveldari. Að fljúga til Vopnafjarðar var skyndilega komið á dagskrá. Það tekur nú allan daginn,“ segir Ársæll. „Enda vorum við fljótir að komast upp í efstu deild og létum ekki staðar

numið fyrr en titillinn vannst.“

Haraldur Óskarsson var með þeim alla leið upp í meistaraflokk en lét svo stað-ar numið um tvítugt, hann hafði einnig óbilandi áhuga á handknattleik og sat í handboltaráði ÍBV til margra ára, lyk-ilmaður á hliðarlínunni þegar ÍBV varð bikarmeistari árið 1991. Íþróttaáhuginn skilaði sér til sona hans, Óskars og Karls sem léku knattspyrnu upp yngri flokk-ana en síðan sneri Karl sér að golfinu, varð afrekskyflingur og er nú fram-kvæmdastjóri GV.

Peyjavellirnir

Nú hljóta menn að draga þær ályktan-ir að þessi frábæri árangur hafi náðst með markvissri þjálfun undir vökulum augum frábærra þjálfara, ótakmarkaður aðgangur að grasvellingum við Hástein eða því sem næst og annað skipulag eftir því. Því er til að svara að Sigurður vallarvörður hleypti ungviðinu aldrei inn á Hásteinsvöll. Hvað varðar þjálfara þessara ára minntist Ásgeir sérstaklega á Viktor Helgasonar. Kjartan Másson var duglegur þjálfari sem tók starf sitt alvar-lega, Steini stóri, þ.e. Aðalsteinn Sigur-jónsson, var bæði þjálfari og fararstjóri með yngri flokkana og Gísli Magnússon einnig. Þeim félögum var einnig tíðrætt

um hversu drífandi þeir voru Stefán Run-ólfsson, Adolf Óskarsson,Víktor Helga-son og Hermann Kr. Jónsson.

Aðalvettvangur framfara voru samt sem áður peyjavellirnir. Engin spurning. Þar fóru fram hverfamót sem virtust ekki lúta neinu sérstöku skipulagi. „Það var ekkert verið að hanga yfir sjónvarp-inu,“ segir Ásgeir. „Við vorum í fótbolta frá morgni til kvölds ef sumarvinnan í frystihúsunum var ekki að tefja“. Aust-ur í bæ við Miðhúsatúnin var völlur þar sem hinn ungi Guðmundur Torfason lék knattspyrnu ásamt bróður sínum Bryn-geiri, Guðmundi Erlingssyni og ýmsum fleirum. Þetta lið gekk undir nafninu „Urðakettirnir“. Við Kirkjuvegin var oft leikið á Siggatúni, þar ofar lá Vísis-völlur-inn, og enn austar við hlið Vilpunnar var Víðisvöllurinn sem lá upp brekku. „Staðan í hálfleik gat kannski verið 9:0 en samt góð von um að jafna metin eða vinna því í seinni hálfleik lá völlurinn all-ur niður í móti,“ sagði Ársæll og glotti. Enn austar var Smáravöllurinn. Sveinn Ársælsson, faðir Ársæls, Sveins og Karls, hafði keypt tún í grennd við heimili sitt af athafnamanninum Helga Benediktssyni. Ekki vakti annað fyrir Sveini en að finna góðan sparkvöll fyrir syni sína og upp frá því var leikin knattspyrna þar langt fram eftir kvöldi sumrin löng með Leifi Leifssyni, Páli Magnússyni og fleiri góð-um drengjum. Slíkur var metnaður hinna ungu knattspyrnumanna að þeir byggðu kofa sem var þiljaður þannig að innan dyra tvöð búningaherbergi. En eina dimma kvöldstund í desember hvarf kof-inn og fannst ekki þrátt fyrir mikla leit. Það var svo á gamlárskvöld sem Smára-drengirnir þóttust kannast við ýmsar spýtur í bálkesti ármótabrennunnar. Fuðruðu þar upp búningsherbergin góðu. Vestar var Lautin og þar innar Brimarhólavöllurinn, en báðir þessir vell-ir voru vettvangur bræðranna Sigurláss, og Kára Þorleifssona. Örn Óskarsson sást þar stundum. Og ekki má gleyma hinum dularfulla grasvelli í Lyngfellisdal; stund-um héldu yngri flokkarnir þangað slógu upp tjöldum og dvöldu við við æfingar í 2-3 daga.

Og eru þá upptaldir flestir þeir knattspyrnuvellir sem bjuggu til besta knattspyrnumann Íslands.

*Gledileg jól
og farsælt komandi ár
þökkum viðskiptin á árinu sem er að líða!*

*Gledileg jól
og farsælt komandi ár
þökkum viðskiptin á árinu sem er að líða!*

*Gledileg jól
og farsælt komandi ár
þökkum viðskiptin á árinu sem er að líða!*

*Gledileg jól
og farsælt komandi ár
þökkum viðskiptin á árinu sem er að líða!*

Gledileg jól

Sendum viðskiptavinum okkar
sem og landsmönnum öllum
bestu óskir um gleðilega hátíð
og farsæld komandi ári.

**BÍLALEIGA
AKUREYRAR**
Höldur

Europcar

Þínar þarfir - okkar þjónusta

*Gledileg jól
og farsælt komandi ár
þökkum viðskiptin á árinu sem er að líða!*

*Gledileg jól
og farsælt komandi ár
þökkum viðskiptin á árinu sem er að líða!*

Fjölskyldan stór hluti af sögu Vestmannaeyja

ÓMAR
GARÐARSSON

Dagurinn er 31. janúar 1951 og framan við Þingholt er Páll á leið í flug til Reykjavíkur. Veður til flugs er tvisýnt. Eljabakkar við Suðvesturland og ákveðin austsuðaustan-átt á Stórhöfða, 40 hnútar, haglé og hiti 0,7 stig. Á Reykjanesvita er vindur hægur, snjókoma og ekki nema 100 metra skyggni. Á Reykjavíkurflugvelli síðdegis þann 31. er eljagangur en ekki mikill vindur, mest 18 hnútar.

Páll er að leika sér við dótturdótturina Þórsteinu sem þá var tíu mánaða. Sjálfur var hann ekki hrifinn af flugvélum en ákveðinn í að fara. Kveður þær nöfnur, eiginkonuna og afa-stelpuna og dótturina Þórunni. Hann átti ekki afturkvæmt, var meðal 20 sem fórust þennan dag með flugvélinni Glitfaxa sem hrapaði í Faxaflóa. Áfallið var eðlilega mikið og eftir stóð Þórsteina með níu börn heima og það yngsta sex ára. Fjölskyldan stóð saman og

Stór hluti fjölskyldunnar á góðri stundu með ættmóðurinni, Þórsteinu á Hótel Sögu. Við borðið f.v. Stjáni og Emma, Óli Benna og Maddý, Jóna Aðalbjörnsdóttir, tengdamóðir Birgis, Þórsteina, Steina og Hulda, Gulli. Fyrir aftan, Guðni, Sonja og Hlökk, Dúddi, Tóta og Grétar, Birgir og Eygló og Lára og Emil.

ekki þurfti að leysa upp heimilið.

Páll og Þórsteina lögðu grunninn að Þingholtsfjölskyldunni sem við þekkjum í dag. Allt harðduglegt fólk sem hefur látið til sína

taka í útgerð og fiskvinnslu og á fleiri sviðum í Vestmannaeyjum. Hefur markað spor í atvinnusögu Vestmannaeyja og er enn að. Eitt dæmi um það er Daði Pálsson ein

driffjöðrin í hraðri uppbyggingu Laxeyjar sem er stærsta framkvæmd í sögu Eyjanna.

Atvinnuþáttaka Þingholtaranna í Vestmannaeyjum er efni í annan

greinaflokk. Hér er sögð saga Páls og Þórsteinu, í Þingholti sem áttu 16 börn og komust 13 á legg, og fjölskyldu þeirra. Ómar Garðarsson hefur stýrt verkinu og notið aðstoðar Berglindar Kristjánsdóttur og Páls Þórs Guðmundssonar. Einnig voru Bryndís, Hrafnhildur og Þórsteina ómetanlegar í stórskemmtilegu viðtali við Birgi og Hlökk. Það ásamt ræðunni hennar Emmu á ættarmótinu 2014 eru burðargreinarnar. Áki Heinz veitti ómetanlega aðstoð þegar kom að sögu Þingholts og húsanna í grennd. Upplýsingar um veður hörmungardaginn 31. janúar 1951 er að finna á Hungurdiskum Trausta Jónssonar veðurfraðings. Arnar Sigurmundsson yfirför greinina um flugslysið og Guðni Einarsson las próförk og lagfærði texta.

Afkomendur Jóns tóku saman grein um pabba sinn og Halldór seglasaumari segir af kynnum sínum af fjölskyldunni og Þingholti sem hann keypti 1968. Þingholt varð eldi að bráð í gosinu 1973 en þessi skrif eru viðleitni til að halda sögunni á lofti. Sögu þeirra Páls og Þórsteinu í Þingholti sem skildu eftir sig stóra ætt. Í dag eru afkomendur þeirra 427.

Þessa mynd tók Sigurgeir Jónasson á 75 ára afmæli Þórsteinu Jóhannsdóttir 22. janúar 1979. Afmælisveislan var í Alpýðuhúsinu þar sem 95 afkomendur með mökum komu saman. Þetta er söguleg mynd með ættarmóðurina, Þórsteinu í öndvegi. Alls eru voru 85 mættir í afmæli Þórsteinu. *Fremst frá vinstri*; Viktor Guðnason, Hafþór Ólason, Ómar Birgisson, Þórdís Þórðardóttir, Karólína Ómarsdóttir, Kristbjörg Oddný Þórðardóttir, Þórsteina Jóhannsdóttir, Daði Pálsson, Þóra Magnúsdóttir, Elfa Ágústa Magnúsdóttir, Björg Baldursdóttir og Emil Austmann. *Næsta röð*; Gunnar Hávarðarson, Linda Björk Hávarðardóttir, Sigurpáll Birgisson, Arnheiður Pálsdóttir, Berglind Kristjánsdóttir, Sindri Þór Grétarsson, Berglind Ómarsdóttir, Vignir Freyr Andersen, Hafdis Kristjánsdóttir, Óskar Þór Kristjánsson, Vignir Hlökkversson, Hlökkver Hlökkversson og Grétar Ómarsson. *Þriðja röð*; Páll Þór Guðmundsson, Ómar Steinsson, Erna Sævaldsdóttir, Gylfi Viðar Guðmundsson, Bernharð Ólason, Ástþór Hlökkversson, Eygló Sigurliðadóttir, Friður Hlín Sæmundsdóttir, Þórunn Kristín Emilsdóttir, Birgir Rútur Pálsson, Svava Friðgeirsdóttir, Sævald Pálsson og Magnús Kristinsson. *Fjórdða röð*; Óli Sveinn Bernharðsson, Margrét Pálsdóttir, Guðlaug Jónsdóttir, Kristinn Emilsson, Geir Sigurpáll Hlökkversson, Sonja Granz, Kristján Óskarsson, Hávarður Emilsson, Hlökkver Pálsson, Herdis Kristmannsdóttir, Lóa Skarphéðinsdóttir og Kristinn Eymundsson. *Fimmta röð*; Páll Sigurgeir Jónsson, Ragnar Gunnlaugsson, Ágústa Guðmundsdóttir, Guðni Friðþjófur Pálsson, Ólafur Guðnason, Jón Pálsson, Birgir Arnar Birgisson, Helga Þorgeirsdóttir, Birkir Kristinsson, Kristín Pálsdóttir, Hulda Pálsdóttir, Emma Pálsdóttir, Lára Huld Grétarsdóttir, Þórunn Pálsdóttir, Bryndís Anna Guðmundsdóttir, Sigurbjörn Árnason, Ásdís Sævaldsdóttir, Ágústa Guðnadóttir, Þórsteina Pálsdóttir, Lára Eðvaldsdóttir, Þórður Karlsson og Ingibjörg Einarisdóttir. *Aftasta röð*; Ómar Garðarsson, Birgir Þór Sverrisson, Þórsteina Grétarsdóttir, Gunnlaugur Finnbogason, Guðmundur Ingi Guðmundsson, Páll Sigurgeir Grétarsson, Grétar Þorgilsson, Brynjólfur Sigurðsson, Grímur Gíslason, Einar Hallgrímsson, Margrét Íris Grétarsdóttir, Hrafnhildur Hlökkversdóttir, Gunnar Þór Grétarsson, Elías Geir Sævaldsson, Bergur Páll Kristinsson, Kristinn Páls-son, Bjarni Emil Pálsson, Guðmundur Huginn Guðmundsson, Jónas Jónsson, Emil Þór Emilsson og Ólafur Ómar Hlökkversson. Mynd Sigurgeir Jónasson.

Endurminningar Emmu frá Þingholti á ættarmóti 2014: Alltaf líf og fjör og samheldni þegar á reyndi

„Kæru ættingjar og vinir — gaman að sjá ykkur öll. Mig langar að minnast æskustöðva minna í Þingholti. Mamma og pabbi hittast í Eyjum árið 1921. Pabbi kemur frá Eskifirði á vertíð og leigir herbergi hjá Júlíu í Dvergasteini sem stóð örstutt frá Þingholti þar sem mamma bjó hjá Tótu, föðursystur sinni,“ segi Emma, yngsta barnið í Þingholti í eftirminnilegu erindi sem hún flutti á fjölmennu ættarmóti Þingholtsfjölskyldunnar sumarið 2014. Brot af sögu fjölskyldunnar en gefur líka innsýn í líf Íslendinga á fyrri hluta síðustu aldar og kynslóðarinnar sem lagði grunninn að því velferðarsamfélagi sem við þekkjum í dag.

Minningar Emmu frá Þingholti segja ekki aðeins sögu einnar fjölskyldu, heldur um leið sögu þjóðar sem byggði landið á samhjálp, dugnaði og ást. Þingholt var lítið fyrir stóra fjölskyldu en með hjartað stórt og þar óx upp fjölskylda sem fór í gegnum lífið með hlátri, vinnusemi og óbilandi samheldni. Þessar minningar eru ekki aðeins frásagnir af daglegu amstri og stórum viðburðum, heldur vitnisburður um lífið sjálft: gleðina, sorgina, ábyrgðina sem mótur okkur og bindur saman kynslóðir. Megi þessar sögur varðveita anda Þingholts og lifa með þeim sem þetta lesa.

Hjónaband og barneignir

Og áfram hélt Emma: „Parna er mamma sautján ára og pabbi tuttugu og eins. Þau falla fljótt fyrir hvort öðru og giftast 17. maí 1923. Þau biðu ekki lengi með barnneignir — Emil fæddist 8. september sama ár. Þau hófu búskap í Þingholti hjá Tótu frænku, í tveimur herbergjum og lítilli geymslu sem breytt var í eldhús. Þar var ekkert vatn, enginn vaskur — en lítill olíueldavél sem eldað var á.

Emil fæddist 1923 en þann 12. október 1924 fæddist Jóhann. Hann glímur við erfið veikindi og lifir aðeins rúmt ár. Kristinn fæddist 1926, Tóta 1928, Guðni 1929, og Nonni 1930. Þau virðast ekki hafa vitað hvernig átti að skrúfa fyrir!“ segir Emma og hélt upptalningunni áfram: „Maddý fæddist 1932, Stína 1933, Hulda 1934, Sævald 1936, Hlökkbi 1938 og Birgir 1939. Þegar hér er komið sögu er mamma orðin 35 ára og pabbi 39 ára. Mamma og pabbi höfðu þá þegar átt tólf börn. Jóhann var látinn og Jón bróðir var fyrir austan hjá ömmu og afa — þannig að tíu börn voru í Þingholti.

Systkinin frá Brekku í 75 ára afmæli Þórsteinu. F.v. Karl, Alda, Þórsteina, Steingerður, Hulda og Engilbert.

„Það er erfitt að ímynda sér hvernig við komumst öll fyrir í Þingholti. Tóta frænka, eigandi hússins, bjó hjá okkur - samtals þjuggu þar þrettán manns. Allir sváfu á efri hæðinni. Til dæmis sváfu Tóta, Emil, Kristinn, Maddý og Guðni í sama rúmi en restinni var hrúgað saman í kojur. Það hlýtur að hafa ríkt sátt og samlyndi á heimilinu - aldrei var kvartað yfir þrengslum.

Emil elstur og Birgir nýfæddur. Síðan liður óratími þar til næsta barn fæddist — rúm þrjú ár. Þá kemur Steina, fædd 1942. Þetta langa bil á sér skýringu; systur mínar halda að mamma hafi misst fóstur á þessu tímabili. Ég er svo fædd 1944. Það er dálítið skondið að það eru jafn margir dagar á milli Sævalds og Hlökkvers og milli Steinu og mín — eitt ár, þrír mánuðir og níu dagar. Síðan fæddi mamma andvana dreng 7. desember 1946 og andvana stúlku 13. nóvember 1948. Þá hafði þessi elska fætt sextán börn — aðeins 44 ára gömul — á tuttugu og fimm árum.

Fimm í sama rúmi

Það er erfitt að ímynda sér hvernig við komumst öll fyrir í Þingholti. Tóta frænka, eigandi hússins, bjó hjá okkur - samtals þjuggu þar

þrettán manns. Allir sváfu á efri hæðinni. Til dæmis sváfu Tóta, Emil, Kristinn, Maddý og Guðni í sama rúmi en restinni var hrúgað saman í kojur. Það hlýtur að hafa ríkt sátt og samlyndi á heimilinu - aldrei var kvartað yfir þrengslum.

Á neðri hæðinni var snyrting og matsala. Tóta frænka rak matsöluna þar sem smíðaverkstæðið var seinna. Pabbi var mikill dugnaðarforkur. Hann sótti sjóinn, aflaði tekna, fiskaði vel og fór svo í Skipstjórnarskólann árið 1944 til að afla sér frekari réttinda — þá 44 ára gamall og fjórtán barna faðir! Það þætti sérstakt í dag.

Hann var skipstjóri hjá mörgum útgerðum og leigði líka báta yfir vertíðir. Emil, Kristinn og Guðni reru mikið með honum. Þau voru farin að huga að því að stækka heimilið og horfðu til þess að kaupa Hvamm. Mamma mátti ekki

heyra á það minnst. Hún sagði: „Þingholt verður okkar heimili — það breytist ekki.“ Sem betur fer, því við erum Þingholtarar — ekki Hvammarar!

Smíðaverkstæðið, sem var í Þingholti flutti og þá innréttaði pabbi hæðina niðri, sem tekin var í notkun 1948. Við það varð stórkostleg breyting — við eignuðumst salerni, hættum að nota kamarinn í kjallaranum og fengum stórt eldhús og fleiri herbergi.

Áfallið mikla

Síðan kemur reiðarslagið 31. janúar 1951. Pabbi ferst í hræðilegu flugslysi, nýorðinn fimmtugur. Hann var að fara til Hafnarfjarðar að taka bát á leigu fyrir vertíðina. Það var gífurlegt áfall fyrir okkur öll. Fyrsta minning mín frá Þingholti er þegar við sátum saman í stofunni, hlustandi á útvarpið

Þórsteina Jóhannsdóttir frá Brekku, húsfreyja í Þingholti, Heimagötu 2a fæddist 22. janúar 1904 á Brekku og lést 23. nóvember 1991. Foreldrar hennar voru Jóhann Jónsson skipstjóri og húsasmiður og kona hans Kristín Árnadóttir húsfreyja.

Páll Sigurgeir Jónasson skipstjóri frá Brekku á Eskifirði fæddist 8. október 1900 og lést 31. janúar 1951. Foreldrar hans voru Jónas Pétur Jónsson rafveitustjóri á Eskifirði og kona hans Margrét Pálsdóttir.

þegar nöfn þeirra sem fórust voru lesin upp — og ég heyrði nafn pabba.

Ég man líka vel eftir því þegar presturinn kom heim. Þegar pabbi deyr, eru níu börn heima. Ég var sex ára. Guðni var elstur heima, 20 ára, en Emil, Kristín og Tóta farin að heiman og Jón fyrir austan. Það er gaman að minnast þess að Þórsteina, dóttir Tótu systur fæddist í Þingholti 5. apríl 1950 — sautjándra barnið sem fæddist í Þingholti. Gott að pabbi skyldi fá að upplifa það.

Eftir fráfall hans tók Stína systir af skarið. Hún segir við mömmu: „Ég tek við heimilinu og sé um að afla tekna.“ Elstu systkini mín fara öll að vinna og hjálpa til. Við vorum heppin að fá að vera saman, þrátt fyrir áfallið. Það var ekki sjálfsagt á þeim tíma. Það sem elstu systkini mín lögðu á sig er ómetanlegt. Þá voru engar meðlagsgreiðslur, ekknaþætur eða tryggingar — sem betur fer er slíkt til staðar í dag.

Samstaða og stöðug umferð

Tóta frænka deyr 11. apríl sama ár. Þá fyrst tekur mamma út sorgina — en lífið heldur áfram. Mamma var frábær húsmóðir og stjórnandi. Við vorum öll látin hjálpa til og höfðum öll okkar verk, jafnt stelpur sem strákar. Fyrsta verkefni stúlkunnar var að sópa forstofugólf. Önnur var með dustið

Emma og Steina voru yngstar systkinanna.

Steina, Bragi í Höfn og Emma á góðri stund í Þingholti.

Ættardrykkurinn. Páll og Þórsteina smökkuðu aldrei áfengi en afkomendur segja ekki nei þegar gott írskt kaffi er í boði. Gylfi Viðar, Óskar Þór og Sigurpáll hressir á ættarmóti.

og hin með fægispjaldið. Þegar mamma sá hvað þetta gekk vel, lét hún okkur líka skúra á sama hátt. Eftir hádegismat, eftir þrjúkaffið og aftur eftir kvöldmat — var eldhúsgólfíð alltaf spegilslétt!

Það var stöðug umferð á heimilinu, og eftir því sem við eltu-mst tókum við meiri þátt í öllu. Mamma saumaði öll fötin okkar, merkti þau með upphafsstöfum svo ekkert ruglaðist. Á þriðjudög-um bakaði hún svokallað „þriðju-dagsbrauð“: vínarbrauð, snúða, stóra kanilkringlu og formkökur. Á föstudögum voru það sparikökur — alls konar tertur.

Við systkinin máttum öll koma með vini heim; mamma bauð þeim upp á kökur og drykki. Eina krafan var sú að við gengjum frá eftir okkur. Hún var algjör snyrtifrík — allt þurfti að vera fint og þúss-að. Þvotturinn var einnig stór hluti af heimilinu. Hann var þveginntvo daga í viku. Fyrri daginn voru fötin

lögð í bleyti, seinna daginn soðin og þvegin á þvottabretti. Engar snúrur voru við þingholt, en Júlía í Dvergasteini leyfði okkur að nota sínar — um fimm metra ganga með bala!

Tjúttað úti á stétt

Það var oft gaman í Þingholti. Margir komu í heimsókn — þetta var eins og umferðarmiðstöð! Mér leiddist aldrei. Stundum komu fullir karlar að fá lánaðan upptakara. Á móti Þingholti var nefnilega áfengisútsala. Við stelpurnar höfð-um gott út úr þessu — fullir karlar voru nefnilega örlátir á peninga. Mamma og pabbi drukku ekki en horfðu hlæjandi á þá sem voru úti að skemmta sér.

Þau dönsuðu mikið. Það var dans-að í Þingholti — Tóta og Guðni tjúttuðu, stundum úti á stétt og sýndu dans í Höllinni. Systkini mín segja að pabbi hafi verið ofsalega skemmtilegur — mikið fjör og

Hittingur í sólhúsinu hjá Emmu og Stjána. Við borð vinstra megin fremst, Thelma Rós Kristjánsdóttir, Kristján Óskarsson og Sesselja Jóhannesdóttir. Við borð hægra megin, fremst Davíð Kröyer, Birna Guðmundsdóttir, Helga Þorgeirsdóttir og Emma Pálsdóttir. Þau sem standa frá vinstri, Kristján Jónsson, Birgir Arnar Birgisson, Arnar Páll Birgisson, Ómar Már Birgisson, Birgir Rútur Pálsson, Eygló Björk Birgisdóttir, Eygló Sigurliðadóttir, Írena Björk Ómarsdóttir og Hafdís Kristjánsdóttir.

hlátur í kringum hann. Mér finnst sárt að muna ekki eftir honum en í staðinn fékk ég að hafa mömmu þar til hún var að verða 88 ára. Er ég mjög þakklát fyrir það.

Barnaheimili í 45 ár

Þingholt var í raun barnaheimili. Ekki nóg með að mamma og pabbi hafi alið upp fjórtán börn heldur tóku þau líka að sér barna-börn og fösturbörn. Maddý eignaðist Hrafnhildi 12. júlí 1953, þá 21 árs. Þegar hún flytur erum við

aðeins þrjár eftir í Þingholti — ég, Maddý og Hulda. Hulda eignast Birgi Þór 1961 og Steina kom oft með Bjössu í heimsókn en hann fæddist árið 1962.

Við flytjum allar úr Þingholti árið 1968. Þá er mamma 64 ára, Hulda 34 ára og ég 24 ára. Mamma var loksins frjáls — eftir að hafa haft lítil börn á heimilinu í 45 ár. Hugsíð ykkur — fjörutíu og fimm ár! Síðan flytur hún í fína íbúð í nýja húsinu hjá Maddý og þar lýkur þessari merku ævisögu.

Kæru ættingjar og vinir — mig langar að biðja ykkur að rísa úr sætum. Við skulum heiðra minningu pabba og mömmu, og allra annarra í Þingholtsfjölskyldunni sem ekki eru lengur á meðal okkar. Við skulum þakka mömmu og pabba fyrir dugnaðinn í barneign-um og gott uppeldi. Við höfum verið lánsöm systkinin — eignast góða maka og mikið af yndisleg-um afkomendum. Guð og gæfa fylgi öllum, kæru vinir,” sagði Emma sem lést fyrr á þessu ári.

Jón og fjölskyldan fyrir austan

Alinn upp í dekri afa, ömmu og frænda

Jón Kristinn eða Nonni eins og systkini hans kölluðu hann var alinn upp á Eskifirði í ástríki föðurafa síns og ömmu. Hann fór austur með mömmu sinni og pabba líklega sumarið þegar hann var á þriðja eða fjórða ári. Hann varð eftir fyrir austan þegar mamma hans og pabbi fóru til baka. Það var aldrei ætlunin að hann yrði eftir á Eskifirði nema eitt sumar.

Föðurbræður hans (Böðvar og Kristgeir) áttu að taka hann með sér til Eyja aftur um haustið þegar þeir fóru á vertíð en sagan segir að þeim hafi þótt of slæmt sjóveður til þess að taka litla frænda með og voru líka ekki al-

Jón Kristinn.

veg til í að skila honum til baka. Það var ekki fyrr en tveimur til þremur árum seinna sem Mar-

Jón kynntist Helgu þegar hún var að fara frá Seyðisfirði til Norðfjarðar í heimsókn til systur sinnar. Hún fékk far með Valþóri og varð að eigin sögn strax skotin í pabba sem spilaði á gítar í þessari sjóferð.

grét amma hans fór með hann til Eyja. Þá var það langur tími liðinn að hann þekkti engan í Vestmannaeyjum og vildi fara heim til Eskifjarðar aftur.

Á Eskifirði var hann að eigin sögn alinn upp í dekri afa, ömmu og frænda sinna. Gréta frænka bættist síðar í hópinn. Hann kallaði ömmu sína alltaf mömmu en afa sinn afa þar sem að hann hitti pabba sinn reglulega þegar hann var á vertíð fyrir austan.

Jón flutti til Seyðisfjarðar til að fara til sjós með Árna Jónssyni á Valþór. Þetta hefur verið vorið eða sumarið 1951. Hann leigði herbergi á Elverhoj hjá Árna og konu hans Stennu.

Hann kynntist mömmu þegar hún var að fara til Norðfjarðar í heimsókn til systur sinnar. Hún fékk far með Valþóri og varð að eigin sögn strax skotin í pabba sem spilaði á gítar í þessari sjóferð.

Jón var atkvæðamikill í útgerð og fiskvinnslu á Seyðisfirði. Átti Gullver NS 12 með Ólafi Ólafssyni sem hafði tengsl við Vestmannaeyjar. Hann farsæll skipstjóri en Óli stýrði útgerðinni í landi.

Jón og Helga bjuggu allan sinn búskap á Seyðisfirði og börn þeirra voru Margrét, Þorgeir, tvíburarnir Páll og Jónas, Kristján og Unnur. Þorgeir, Páll og Kristján eru látnir.

Fjölskyldan á Seyðisfirði. Fremri röð f.v. Margrét, Helga og Jón og Unnur. Aftari röð. Þorgeir, Jónas, Páll og Kristján.

Fjölskyldan fyrir austan. Frá vinstri í aftari röð: Páll afi, Jónas, Margrét, Kristgeir og Ásta. Fremri röð Jón Kristinn, Guðni, tvíburarnir Ingvar og Sigurður og Böðvar. Af systkinum afa vantar Theódór sem lést rúmlega eins árs, Jóhann og Klara sem voru ekki fædd.

Lífið í Þingholti - Stórt heimili - Sterk bönd - Ógleymanlegar sögur

Saga stórfjölskyldu sem mótaði Eyjarnar

Á góðri stund í sumar hittust nokkrir Þingholtarar og ræddu við blaðamann, sem ekki er ókunnugur fjölskyldunni, um lífið í Þingholti. Þar voru mættir höfðingjarnir Birgir og Hlökkver sem ólust upp með ellefu öðrum systkinum í Þingholti. Með þeim voru frænkurnar Þórsteina Grétarsdóttir, dóttir Tótu, Hrafnhildur Hlökkversdóttir, dóttir Maddýar, og Bryndís Anna Guðmundsdóttir, dóttir Stínu sem minnst góðra stunda í Þingholti í skjóli ömmu sinnar, Þórsteinu. Hún stýrði öllu í Þingholti eftir að eiginmaður hennar, Páll Sigurgeir Jónasson, skipstjóri og útgerðarmaður, fórst í hörmulegu flugslysi 31. janúar 1951.

Þau lýsa heimilishaldi í Þingholti og segja sögur sem lýsa einstöku heimili. Þangað voru allir velkomnir, stundum þröngt og alls áttu Þórsteina og Páll 16 börn og komust 13 á legg. Er það kjarni Þingholtsfjölskyldunnar sem á stóran hlut í uppbyggingu atvinnulífs í Vestmannaeyjum síðustu áratugi.

Já, börnin urðu mörg en Þórsteina var ekki að flagga því þegar von var á nýju barni í fjölskyldunni. „Þegar mamma var að eiga var hnippt í mann og maður beðinn að færa sig,” segir Hlökkbi og hlær. „Ég man að ég fór yfir í herbergið hans Guðna og skreið upp í til hans. Við sváfum í kojum og ég man að Emma var hjá mér. Í neðri kojju voru Birgir og Sævald. Tvennt í hverri kojju,” segir Hlökkbi og hlær.

Mest voru þrettán í heimili, Emil og Kristinn farnir að heiman. Jón, sá sjötti í röðinni, er alinn upp hjá ömmu sinni og afa á Eskifirði frá þriggja ára aldri. „Það hefði getað verið hver sem er af okkur. Jón átti að vera í vist í stuttan tíma en af ýmsum ástæðum dróst að hann kæmi til baka,” segir Hlökkbi. Jón fór austur með mömmu sinni og pabba í heimsókn til afa og ömmu á Eskifirði, sem höfðu þá nýlega misst tvö börn úr berklum. Hýrnaði yfir ömmunni að fá pennan gullmola frá Eyjum í heimsókn. Það varð úr að hann yrði áfram fyrir austan um sumarið til að dreifa huga ömmu. Svo leið tíminn, ófært og ekki hægt að fara austur. Þannig gerðist þetta. Hann ólst upp hjá ömmu sinni og afa á Eskifirði.

Þórsteina með börnin 13 sem komust á legg. **Fremst f.v.;** Kristinn, Þórsteina og Emil. **Fyrir miðju;** Emma, Þórunn, Margrét, Kristín, Þórsteina, Hulda og Birgir. **Aftast;** Sævald, Jón, Hlökkver og Guðni.

Hver einasta flík merkt
Birgir var fyrstur til að svara þegar spurt var um fyrstu minningu þeirra úr Þingholti. „Þær eru margar. Ég man alltaf eftir fataköff-ortinu uppi í lofti með öllum fötum okkar. Allt frá sokkum og upp úr og hver einasta flík merkt. Ég gat ekki farið í fót af einhverjum öðrum. Ég átti þetta og aðrir hitt. Þetta er hlutur sem maður gleymir aldrei,” segir Birgir.

Ekki voru þau iðjulaus á kvöldin. „Þá sátum við og stoppuðum í

sokka. Já, okkur var öllum kennt að stoppa í sokka. Sett flaska inn í sokkinn og byrjað.

Skipulagið var þannig að þessa viku átti maður að gera þetta og

mog alveg fullur skápur við gluggann í eldhúsinu. Þegar við komum heim af böllum með heilan hóp, Stebba Run og hina og þessa buðum við upp á tertur og kökur með mjólk.

Mamma sagði; ég vil miklu frekar vita af ykkur hérna heldur einhvers staðar úti í bæ. Ekkert mál þótt nánast allt væri borðað. Skilyrðið var að vaska upp og skila öllu hreinu.

Það var alltaf gert,” segir Hlökkbi.

Barnið í töskunni
„Þegar amma var ólétt fór hún

Þegar amma var ólétt fór hún alltaf mjög leynt með það. Þegar ljósan mætti voru þau viss um að barnið væri í töskunni

næstu viku hitt. Tók til og annað sem þurfti að gera. Þannig gekk þetta. Við þurftum öll að leggja eitthvað af mörkum á heimilinu. Ég man ekki hvað við vorum gömul þegar við fengum hlutverk í heimilishaldinu. Þetta var líka agi og skipulag sem við ólumst upp við,” segir Birgir. „Á laugardögum voru allir skór burstaðir en þeir voru í stórum skáp á ganginum. Þeir þússaðir og áttu að vera glansandi finir á sunnudögum,” nefnir Hlökkbi sem dæmi um það sem gera þurfti.

Vinir alltaf velkomnir
Hver stjórnaði? „Mamma,” svörðu Birgir og Hlökkbi um leið. „Ég man aldrei eftir að hún segði styggðaryrði við okkur. Alltaf svo jákvæð og maður gekk að því sem maður átti að gera. Sagði aldrei nei,” segir Hlökkbi.

„Það voru svo allar terturnar og annað sem hún bakaði fyrir helgar. Maður kom heim með vinina og bauð öllum í kaffi en við fengum ekki oft fara inn á heimili hjá öðrum,” segir Birgir.

„Það var bakað á fimmtudögu-

Páll Sigurgeir, fjallmyndarlegur peyi frá Eskifirði sem heillaði Eyjastúlkuna Þórsteinu.

alltaf mjög leynt með það. Þegar ljósan mætti voru þau viss um að barnið væri í töskunni,” segir Bryndís. „Maður gerði sér aldrei grein fyrir því hvað var í vændum. Var allt í einu beðinn um að færa sig. Jóna ljósa komin og svo heyrði maður bara grátinn,” segir Hlökkbi.

„Mamma sagði að einu sinni hefðu liðið þrjú ára á milli barna. Eitt kvöldið fer hún niður á klósettið, sér að amma er niðri og eitt hvað að dútla. Hún reynir að fela það sem hún er með í höndunum en mamma sér að það eru barnaföt. Það mátti aldrei neinn vita. Mamma pissar og fer upp og segir; það er barn á leiðinni. Mikill fögnuður. Ímynda sér, þau orðin þetta mörg en svo ánægð að enn eitt barn var á leiðinni,” segir Þórsteina.

„Amma saumaði út eða saumaði barnaföt á nóttunni meðan krakkarirnir sváfu. Það mátti enginn vita. Svo rosa fögnuður þegar barnið kom,” segir Bryndís. „Hugsðið ykkur þrjóskuna í henni, að fela að hún var ófrísk,” segir Hrafnhildur.

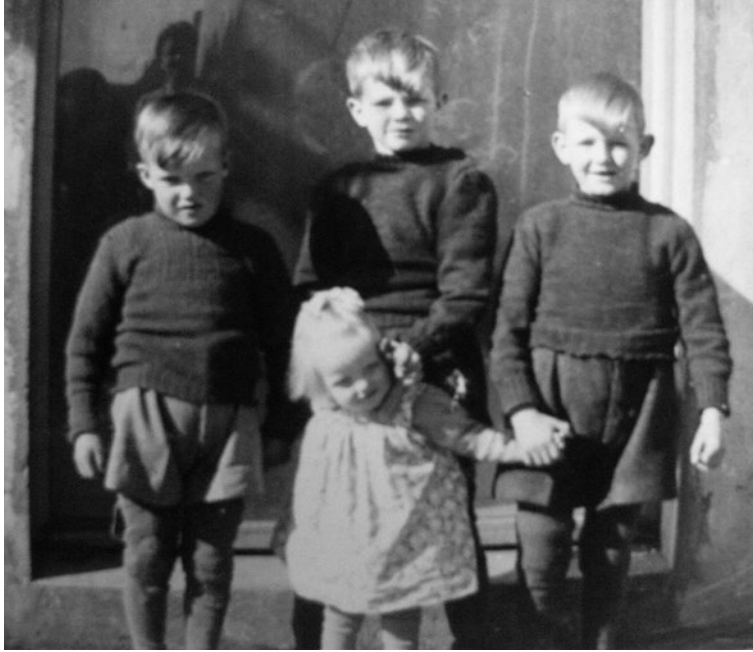
„Þetta var bara svona en núna láta konur taka myndir af sér um leið og einhver kúla er komin,” segir Hlökkbi.

Mamma drottningin
Það hefur verið mjög skýr verkaskipting á heimilinu. Mamma ykkar drottningin og stýrði heimilishaldinu og pabbi ykkar á sjó.

„Sjómennska á þessum árum var mjög árstíðaskipt. Ekki róið á haustin og vetrarvertið hófst

Þórsteina og Páll með Emil og Kristinn mjög unga.

Ung að árum. Birgir, Sævald og Hlökkbi hlúa að Steinu litlu systur.

Á Eskirði. Amma Margrét, Páll og bróðir hans og fyrir framan eru Jón og Kristinn.

Páll á síldarplani fyrir austan og fallegar konur allt í kring.

kannski ekki fyrr en í febrúar. Ég man ekki svo mikið eftir pabba enda er ég ekki nema tíu ára þegar hann ferst. Eftir það er ég þrjú og hálf ár í sveit, í Reynishverfinu í Mýrdalnum. Kom heim eitt mánuð á ári. Átti fyrst að vera einn sumar en það teygðist úr því,” segir Birgir og heldur hefur þetta reynt á ungan dreng. „Maður gat ekkert hringt heim og haft samband við fjölskylduna. Þannig var það bara, allt öðru vísi en í dag.“

Aðspurðir segjast Birgir og Hlöðver aldrei muna eftir því að pabbi þeirra hafi skipt sér af heimilishaldinu í Þingholti. „Hann var ekkert að tukta okkur. Það giltu ákveðnar reglur og ef maður gerði eitthvað af sér varð maður að standa í biðröð og flengdur aðeins með kústi,” segir Birgir og var mikið hlegið. Könnuðust stelpurnar við þessa sögu. „Afi var svo stríðinn og galsi í honum. Gerði oft allt vitlaust þegar hann var í landi. Stríddi og allt logaði og

pá var honum skemmt. Þannig er myndin sem ég hef af afa, að hann hefði verið skemmtilegur maður,” segir Bryndís. „Mikið hvað maður saknar þess að hafa aldrei kynnst honum,” segir Þórsteina.

Kýldi verslunarstjórann

„Ég man eftir að að mamma þín fór út í Versló,” segir Hlöbbi og beinir orðum sínum að Þórsteinu. „Verslun í eigu Helga Ben. Pabbi var skipstjóri á bátum sem Helgi gerði út. Engir peningar, allt keypt út á kritt og Tóta send út í búð að kaupa kek. Verslunarstjórinn setur kek í poka, allt meira og minna brotið. Tóta mótmælti þessu en þá tók verslunarstjórinn pakkann og henti honum út horn. Sagði þetta nógu gott í pakkni í Þingholti. Hún fer til baka og pabbi er heima. Hann

fór beinustu leið í búðina og kýldi verslunarstjórann með þeim orðum; - þú gerir þetta ekki við börnin mín,” segir Hlöbbi og er ánægður með pabba sinn. „Mér finnst þetta alveg frábært. Þetta var leiðindapungur þessi karl.“

Börn muna allt sitt líf ef eitthvað er að á æskuheimilinu, muna það betur en það góða en við eigum ekkert nema góðar minningar úr uppvextinum

Pau taka undir að Þórsteina og Páll í Þingholti hafi passað vel saman og tekist á við lífið án þess að kvarta og kveina. „Ég man aldrei eftir rifrildi eða átökum þeirra á milli,” segir Hlöðver og Birgir tekur undir það. „Börn muna allt sitt líf ef eitthvað er að á æskuheimilinu, muna það betur en það góða en við eigum ekkert nema

Hús og fólk: Þingholt

Húsið Þingholt við Heimagötu 2a, upphaflega reist 1908 af Þórunni Jónsdóttur sem rak þar veitingasölu. Þar bjó lengi fjölskylda Páls Sigurgeirs Jónassonar og Þórsteinu Jóhannsdóttur sem síðar myndaði einn stærsta ættboga Vestmannaeyja, þekktan fyrir sjósókn og útgerð.

telur mörg hundruð manns.

Næstu hús við Þingholt til hvorrar handar voru Þingvellir til norðurs og Herjólfsbær til suðurs. Þótt þessi hús lægju öll í beinni línu voru þau í upphafi skráð við þrjár mismunandi götur. Þingvellir voru við Njarðarstíg 1 og Herjólfsbær við Heimagötu 2 á sama tíma og

Tóta í Þingholti.

Þingholt var í upphafi skráð við Kirkjuveg 5, en fékk síðar götuheitið Heimagata 2a. Handan við götuna til austurs var Heimagata 1 þar sem fyrst var svonefnd Árnabúð, sem Árni Sigfússon rak, og síðar voru þar til húsa Íslandsbanki og Útvegsbanki og loks verslunarhúsnæði Haraldar Eiríkssonar. Áfast í suðurhluta Gamla-bankans var rekin áfengisútsala um tíma. Næsta hús til suðurs var Borg við Heimagötu 3 og áfast við Herjólfsbæ var Tunga við Heimagötu 4 (Magnúsarbakari) en þar rak Magnús Bergsson bakari og síðar tengdasonur hans, Sigmundur Andrésson. Lítið eitt sunnar við Tingu var Batavía. Norðan Þingvalla stóð Bræðraborg, nr. 3 við Njarðarstíg. Vestan við Þingholt voru Dagsbrún og Gamla-rafstöðin en síðar var Vélskólinn þar til húsa auk úrsmiðaverkstæðis Gísla Bryngeirssonar. Sunnan við Vélskólann við Kirkjuveg var upphaflega afgangið Flugfélag Íslands og síðar bólstunarverkstæði Eggerts Sigurlássonar frá Reynistað. Samhliða voru svo Steinholt og lítið sund lá yfir að Borgarhól, nr. 11. Öll þessi hús eru nú horfin og undir hrauni.

góðar minningar úr uppvextinum,” segir Birgir.

„Pau höfðu gaman að dansa,” segir Bryndís. „Það voru böll eða rekstrarsjónir í Höllinni á þriðjudögum eða miðvikudögum í hverri viku. Þangað mættu þau alltaf þegar afi var í landi.“

Pau sóttu líka bíó sem var meiriháttar viðburður á þessum árum. „Pau fóru alltaf uppáklædd í bíó,” segir Hlöbbi. „Pabbi í flottum jakka-fötum og hún í peysufötunum sínum. Í dag fara flestir í gallabuxur og ullarpeysu. Að fara í bíó var meiriháttar viðburður og mér fannst gaman að sjá þau í sínu fínasta á leiðinni í bíó.“

Öll laun til heimilisins

Mikill gestagangur var í Þingholti og vinir krakkanna mættu

þangað í stórum hópum, ekki síst í kringum böll í Höllinni. „Ég byrjaði ekki að drekka vín fyrr en ég var rúmlega tvítugur,” segir Hlöbbi. „Ég veit ekki hvernig þú verður ef þú ferð að smakka vín,” sagði mamma. „Það er nóg fjörið í þér samt,” segir Hlöbbi og heldur áfram. „Við mamma vorum ofsa góðir vinir. Ég var mikið einn með henni eftir að pabbi fórst. Þá var ég að læra smíði. Fór heim í hádeginu og borðaði. Beitti svo eitt bjóð og beint í vinnuna. Kristinn reri með bjóðið á línuvartiðinni og átti mamma allan fisk sem fékkst á það,” segir Hlöðver. Þetta var ekki einsdæmi þegar kreppti að hjá fjölskyldum í Vestmannaeyjum á þessum árum.

Óskar Matthíasson, útgerðarmaður og skipstjóri, segir frá því þegar faðir hans, Matthías Gíslason, fórst og móðir hans, Þórunn Sveinsdóttir sem stóð uppi með þrjá unga drengi, beitti línustubb sem bátar tóku með á línuvartiðinni og fékk hún allan fiskinn sem

fékkst á stubbinn. Þetta var samfélagsaðstoð þeirra tíma.

„Mér fannst þetta alveg sjálsagt en þetta var mikill sprengur,” segir Hlökkbi og ekki voru þeir gamlir þegar þeir byrjuðu að vinna. „Ég byrjaði að vinna í bakarínu, Magnúsarbakarí, innan við fermingu. Líkaði vel og var hrifinn af sandkökunni þeirra. Ætlaði að gefa mömmu uppskriftina en henni leist ekki á þegar ég byrjaði á að telja upp hráefnin, 50 kíló af hveiti skyldu það vera. Ætlaði að halda áfram en þá sprakk mamma úr hlátri,” segir Hlökkbi og var mikið hlegið.

Birgir, eins og Hlökkbi, steig sín fyrstu skref í Magnúsarbakarí sem kannski varð til þess að hann varð kokkur. „Svo var það Hraðfrystistöðin og ég man þegar ég fékk útborgað. Öll laun í umslagi sem maður rétti mömmu þegar heim var komið. Lagði til heimilisins og ef maður ætlaði í bíó lét mamma okkur fá pening,” segir Birgir. Hann var á ellefta ári orlagadaginn 31. janúar 1951 þegar pabbi þeirra fórst með Glitfaxa í Skerjafirði og Hlöðver var tólf ára.

Dagur sem ekki gleymist

„Já, maður man eftir þessu, nákvæmlega,” segir Birgir. „Ég var á fundi uppi í KFUM. Þetta var á miðvikudegi. Ofsagaman. Sungið og mikið fjör. Ég er að koma út af fundinum þegar Hanna Gunna í Vegg kemur og gargar á mig; -

Fjölskyldufjör. Bryndís, Sigurgeir, Emma, Gísli, Óskar, Huginn, Erna, Kristín Inga og Erna í góðum gir á Þjóðhátíð.

flugvélin er týnd sem pabbi þinn var í. Þá hljóp ég heim,” segir Hlökkbi.

„Mamma var á hælínu, Berklahælínu á Víflsstöðum, og þar var einn smá skráttinn. Kemur hlaupandi inn í stofuna þar sem hún var og segir; pabbi þinn var í flugvélinni sem fórst. Þannig fréttir hún það,” segir Hrafnhildur.

„Ég var heima. Ég man að Grétar mágur kom og hughreysti okk-

ur en ég var bara krakki og skildi þetta ekki alveg,” segir Birgir. „Sævald var uppi á Skólavegi þar sem Flugfélagið var með skrifstofur. Hann er að labba þar fram hjá þegar kallað er í hann, að flugvélin sé týnd og pabbi hans hafi verið um borð,” segir Bryndís.

Glitnisslýsið var mikið áfall fyrir Vestmannaeyjar. Átta af 17 farþegum voru frá Vestmannaeyjum, karlar, konur og barn. Um-

boðsmaður Flugfélagsins, Karl Kristmannsson, fór heim til allra fjölskyldna sem misstu ættingja í slysinu. Pung spor.

„Það var mjög sérstakt, en næstu ár kom alltaf jólagjöf sem okkur var sagt að kæmi frá jólasveininum en var frá Kalla Kriss, sælgæti og fleira gott í pakka sem skilinn var eftir á ganginum. Þetta var rosalega gott hjá honum,” segir Hlökkbi.

Þarna stóð fjölskyldan saman og Kristinn tók að sér að vera höfuðið. „Hafðu ekki áhyggjur mamma, við björgum þessu,” sagði Kristinn og Stína tók að sér heimilið. Þau stóðu við það. „Guðni sem þá var tvítugur og í fastri vinnu tók í sama streng og Kristinn. Sagði; það fer enginn af heimilinu,” sagði Birgir.

Kolaeldavélin mikil bylting

Eldhúsin voru ekkert lík þeim sem við þekkjum í dag og eldavélin var í öndvegi. „Það var algjör bylting þegar hún kom,” segir Hlökkbi og á við kolaeldavélina sem tók við af kokseldavélinni. „Þá var ég að læra í Smið. Óskar Jósúa á Gamla spítalanum kom alltaf til mín á morgnana og við löguðum okkur kakó. Það var bara að opna krana á eldavélinni og þá kom sjóðandi heitt vatn í kakóið. Það þótti rosa-lega flott á þessum árum.”

Hrafnhildur og Bryndís minnast á lúgu ofan kjallarann í Þingholti sem einnig var hægt að komast í að utanverðu. „Þar var Tóta mest í þvottinum á þvottabretti og notaði grjóthnullunga,” segir Bryndís. „Það var klöpp undir eldhúsinu og ég veit ekki hvort þær voru að ljúga því systurnar. Þær sögðu að m ýsnar færur þangað með nærbuxurnar þeirra og nöguðu klobótína úr,” segir Hrafnhildur og er mikið hlegið.

Þau minnast líka katta sem voru á heimilinu og ekki voru rotturarnar langt undan. „Ísskápurinn var settur við lúguna niður í kjallarann. Þar á bak við hann var gat og þar komu rotturarnar upp. Einu sinni kom rotta inn og ég var að leita að henni,” segir Hlökkbi. „Mamma þín og hinar stelpurnar fóru inn í herbergi og þegar ég kem inn situr mamma þín á stól og undir honum var rottan,” segir Hlökkbi hlæjandi og beinir orðum sínum til Hrafnhildar. „Ég náði henni,” bætir hann við.

„Engli, bróðir mömmu innréttaði baðið og eftir að það var klárt kom karlinn reglulega til að fara í bað. Það þótti svo mikill lúxus að hafa baðker þegar við vorum að alast upp,” segir Hlökkbi. „Mamma sagði að ég hefði falið mig á bak við hlera inni á baði og risið upp þegar einhver var kominn í bað og heimtaði að fá að vera með.”

Fjölbreytt mannlífsflóra

Næstu spurningu var beint til Hlökkbi og Birgis. Var aldrei biðröð að komast á klósettið með allar þessar stelpur?

„Sumir voru með heilan Mogga með sér,” segir Hrafnhildur. „Ég man ekki eftir neinni biðröð,” segir Birgir en rifjar upp í fyrsta skiptið sem hann kom með eigin konuna Eygló til Vestmannaeyja. „Ég kom til að kynna Eygló fyrir fjölskyldunni. Þegar við komum inn sat Ameríku Geiri í stiganum upp á loft. Inni í eldhúsi var Gölli Valda og Bragi í Höfn kom á hverjum degi til að ná í koksíð. Hvernig fjölskylda er þetta? Var ábyggilega það fyrsta sem Eygló hugsaði,” segir Birgir. Þetta sýndi að allir voru velkomnir í Þingholt, drykkjumenn sem aðrir. Öllum tekið vel þótt hvorki Páll né Þórsteina smökkuðu vín.

„Gölli sat í eldhúsinu, sagði ekki orð en mamma kom og hellti sjóðandi vatni í bolla sem kallinn bætti með dropum. Þar með var kokteill dagsins tilbúinn,” segir Birgir. En þeir voru fleiri sem komu og helltu upp á sig í Þingholti.

Ríkið var beint á móti Þingholti við Heimagötuna. „Það komu margir við í Þingholti á leið úr Ríkinu, þorðu ekki heim með flöskuna. Fengu sér sjúss og sumir fengu að geyma veigarnar. Flöskurnar merktar til að ekki færi á milli mála hver ætti hverja flösku. Voru þær geymdar í skápnunum við hliðina á ísskápnunum. Þeir kíktu svo við, mamma hellti upp

Halldór Svavarsson
Kynni mín af Þingholti og fólkinu sem þar bjó

Meðal minna fyrstu minninga af Þingholti og fólkinu sem þar bjó, var strax í upphafi sögu minnar þegar ég var settur út í sandkassa til að dunda mér og gefa mömmu svolítið næði til að sinna húsverkum. Þingholt var í næsta nágrenni og í beinni sjónlínu frá Byggðarholti, þar sem ég ólst upp. Aðeins eitt hús var á milli húsanna sem þó sleit ekki sjónlínuna, það var Steinholt þar sem Kiddi, minn besti vinur átti heima. Fólkið sem bjó í Þingholti var svo margt að mér tókst aldrei að koma á það ákveðinni tölu. Þau voru flest eldri en ég og virtust alltaf hafa nóg að starfa. Steina var næst yngst og jafn-gömul mér en Emma var tveimur árum yngri, þau sem eldri voru stunduðu vinnu einhversstaðar og höfðu um nóg að hugsa og veittu því ekki litlum rauðhærðum og freknóttum dreng mikla athygli.

Síðar rifjaðist þó upp fyrir mér lítið og meinlaust atvik. Svo hagnaði til að á viðbyggingu við Þingholt að sunnanverðu voru dyr út á pall og síðan tröppur en þeim dyrum var löngu búið að loka þegar ég keypti húsið. Ég held að þar hafi verið einhverskonar geymsla. Birgir er fáum árum eldri en ég og var þegar þetta gerðist og var á stríðni púka aldrinum. Hann setti mig inn í þessari geymslu og lokaði hurðinni, honum þótti það fyndið en ég kunni ekki að meta glensíð svo hann opnaði fljótt aftur. Þessu litla atviki hafði ég gleymt en það rifjaðist upp fyrir mér síðar, þegar þessi geymsla varð svefnherbergi okkar hjóna.

Við Kiddi áttum margar ógleym-

Fjölskyldan, frá vinstri: Vigdís Ásgeirsdóttir, Kristín, Svavar, Ásgeir og Bergljót Halldórs börn, Halldór Svavarsson.

anlegar stundir og brölluðum margt. Við vorum báðir í sveit á sumrin, svo að þegar við komum heim eftir réttirnar að hausti, þá var afrakstur garðyrkjumanna í nágrenninu kominn í ljós. Oddur skó og Sæmundur á Gimli ræktuðu dýrindis rófur og gulrætur sem heilluðu unga drengi. Við kunnum okkur þó hóf og þegar við þurftum að bollaleggja eða ráðgera eitthvað, þá settumst við niður með ný upptekna rabbarbara og hófum rabbarbararabb. Þarna leystust flest þau mál sem við þurftum að leysa svo við gát-

um snúið okkur að framkvæmdum. Á meðan við röbbuðum vorum við alltaf á sama stað og höfðum góða sjónlínu að Þingholti, þó hvarflaði aldrei að mér að síðar yrði þetta húsið mitt. Þegar við hjón keyptum Þingholtið, þá var að mörgu að hyggja, við áttum tvö börn en líklegt er að það hafi verið vegna frjóseminnar sem fylgdi húsinu að við eignuðumst tvö til viðbótar á þeim fjórum árum sem við bjuggum þar. Ekki þótti rétt að ung börn svæfu langt frá foreldrum sínum, svo að við þrængdum

heldur að okkur. Við það losnaði um tvö ágæt herbergi uppi í risi. Með því að setja þar snyrtingu gátum við leigt út bæði herbergin og leigðum þau Hótel Bergi.

Árin okkar í Þingholti voru góð, enda var húsið gegnum sýrt af dugnaði og myndarskap fyrri eigenda. Í árdaga hússins var rekinn í þar matsala fyrir aðkomufólk á vertíðum og síðar bjó þar hin stóra fjölskylda Þingholtsættin. Ég og fjölskylda mín bjuggum þar síðan alveg fram að gosi og eigum við þaðan góðar minningar.

Pau skemmtu sér vel heima hjá Hlökkba í sumar þar sem viðtalið var tekið. Hlökkbi og Birgir og fyrir aftan, Hrafnhildur, Þórsteina og Bryndís.

„Það var bara svo geggjað að vera í Þingholti, allt fólkið og amma svo æðisleg og við miklar vin-konur. Ég heimsótti hana á Búa-staðabrautina og á Hraunbúðum eftir að hún flutti þangað eftir gos. Þar var hún drottningin.

á kaffi sem þeir bragðbættu með víni. Já, það var engum úthýst úr Þingholti hjá mömmu og pabba sem aldrei drukku vín og ótrúlega margir sem þorðu ekki heim með flöskuna,” segir Hlökkbi og sumir sötruðu úr undirskálinni.

„Að hugsa sér allan þann fjölda sem kom við í Þingholti og allir fengu kaffi og sæti. Sumir mátu það að verðleikum. Meðal þeirra var Stjáni á Múla sem kom og gaf mömmu ryksugu,” segir Hlökkbi sem ekki vissi hvaða álit eigin-konur karlanna höfðu á þessar stoppistöð þeirra á leiðinni heim. En ekki voru þeir allir skemmtileg-ir.

Stína benti á Blátind

Þegar talið berst að því að ekki hafi plássíð í Þingholti boðið upp á að strákarnir eða stelpurnar hefðu getað læðst heim með kærustur eða kærasta á nóttinni. Hjá Hlökkba var þetta ekki mikið vandamál. „Ég fór bara í Bankann þar sem Sonja bjó á efstu hæð-inni hjá Baldri bankastjóra og Jó-hönnu. Hún byrjaði að vinna hjá þeim 14 ára og þá bjuggu þau uppi á Sóleyjargötu,” segir Hlökkbi.

„Ég veit að þegar mamma lenti á séns lét hún strákana fylgja sér að Blátindi sem var miklu flottara hús en Þingholt. Beið svo þangað til þeir voru farnir og labbaði heim,” segir Bryndís um Stínu mömmu sína.

Rífuð er upp saga af Emmu sem snemma lét til sín heyra, var hreint út sagt kjafthor. „Amma og afi voru svo stressuð þegar hún var skírð. Það var heima í Þingholti og ætt-arskálin notuð. Emma þá þriggja eða fjögurra ári og foreldrarnir hræddir um að hún yrði alveg brjáluð út í prestinn, að fá vatnið yfir hárið,” sagði Bryndís.

Elskuðu að koma til ömmu

Það má skilja á þeim frænkum að Þingholt hafi verið mikið æv-intýrahús með sínum mörgu herbergjum og skáparnir hennar ömmu höfðu margt að geyma. „Í einum skápnum átti Emma veski og það var svo góð lykt upp úr því. Alveg eins og það væri sól í veskinu. Það var líka mikið fjör þegar við Þura í Borgarhól vor-um að rokka og horfðum á okkur speglast í gleri á einum skápn-

um,” segir Hrafnhildur og heldur áfram. „Baðið var geggjað, flott innrétting og þar gerðum við að hárgreiðslustofu og við Þór-steina á fullu,” segir Hrafnhildur og þarna lögðu þær grunninn að ævistarfinu, hárgreiðslunni sem varð þeirra vettvangur í meira en öld samanlagt.

Þórsteina var sú síðasta úr fjöl-skyldunni sem fæddist í Þingholti og hún á margar góðar minn-ingar af ömmu sinni. „Ég elskaði að koma til ömmu. Man eftir því þegar hún var að sjóða fisk, það var svo góður piparilmur í loftinu. Það var frá afa, hann vildi hafa fisk-inn vel pipraðan. Ég var oft í Þing-holti, svaf þar og var hjá ömmu þegar ég var í lönskólanum. Þá var amma bara ein, einhverra hluta vegna og svaf uppi. Einhvern tíma var ég í herberginu inn af stof-unni. Já, ég var mikið hjá ömmu og fannst það alveg dásamlegt,” segir Þórsteina þegar hún rifjar upp árin í Þingholti.

„Ég man svo vel eftir henni við eldhúsbörðið að leggja kapal. Ef mér var kalt á höndunum setti hún hendurnar í handarkrikana sem var svo gott,” segir Hrafnhild-ur.

Líf og fjör í Þingholti

„Ég fór mikið niður í Þingholt,” segir Bryndís. „Amma var ekki ströng en ákveðin og það voru reglur sem við urðum að fara eftir. Hún var rosalega góð kona enda hefði maður ekki sótt svona mikið til hennar ef hún hefði verið með einhver leiðindi. Hún var með svo stórt hjarta og alltaf var mikið líf og fjör í Þingholti. Alltaf fólk, all-ir velkomnir og manni leið svo vel þar. Ég man sérstaklega eftir einum jólum og við öll mætt. Ég held að það hafi verið upphaf-ið að veislunum sem Emma og Stjáni héldu um jólin. Þegar öll fjölskyldan kom saman og það var svo gaman. Og allar myndirnar og vídeóin sem til eru frá veislunum hjá Emmu og Stjána,” segir Bryn-dís sem á lokaorðin.

„Það var bara svo geggjað að vera í Þingholti, allt fólkið og amma svo æðisleg og við mikl-ar vinkonur. Ég heimsótti hana á Búastaðabrautina og á Hraunbúð-um eftir að hún flutti þangað eftir gos. Þar var hún drottningin.”

GLITFAXI, TF-ISG, Douglas C-47 farþegavél frá 1942. Flugfélag Íslands keypti vélina árið 1946 eftir breytingar Scottish Aviation fyrir farþegaflutninga. Hún bar 21 farþega og fjögurra manna áhöfn og þótti afar öflug á sínum tíma. Myndin, sem var tekin á flugvellinum í Vest-mannaeyjum, birtist með grein um slysið og leitina að flakinu í Mannlífi 11. febrúar 2023.

Glitfaxaslysið 31. janúar 1951

Dagur sorgar í sögu Vestmannaeyja

Alls fórust 20 – flestir tengdir Eyjum

Miðvikudaginn 31. janúar 1951 fórst flugvélin Glitfaxi í eigu Flugfélags Íslands í aðflugi að Reykjavíkflugvelli. Vélin var að koma frá Vestmannaeyjum og með henni fórust 20 manns, 17 farþegar og þriggja manna áhöfn. Tvær vélar í áætlanar-flugi hófu sig til flugs á svip-uðum tíma í Vestmannaeyjum þennan dag og lenti önnur heilu og höldnu á Reykjavík-urflugvelli.

Þegar Glitfaxi kom í aðflugi að Reykjavíkflugvelli var hætt við landingu í fyrstu tilraun vegna hriðarbyls sem gekk yfir og var vélin send í hringflug út á Faxaflóa. Þegar flugstjórinn ákvað í samráði við flugturn að gera aðra tilraun til landingar rofnaði allt samband við vélina. Fljótlega varð ljóst að slys hafði orðið. Leitarflokkar voru sendir strax af stað og gengu fjórir, auk þess sem leitað var á landi. Daginn eftir fannst brak úr vél-inni úti fyrir Vatnsleysuströnd, en flakið sjálft hefur aldrei fund-ist. Í Morgunblaðinu 9. sept. sl. birtist athyglisverð grein eftir Guðbrand Jónsson flugstjóra um afdrif flugvélarinnar. Hann telur að „höggvindur“ hafi grandað vélinni í aðflugi.

Með flugvélinni fórust tvær konur, önnur þeirra var flug-freyja, og 18 karlmenn, þar á meðal einn drengur á fyrsta ári. Um fimmtíu börn og ungmenni misstu feður síni slysinu.

Meðal farþeganna voru átta búsettir í Vestmannaeyjum og var Páll Jónasson í Þingholti einn þeirra, fimmtugur að aldri. Flugslysið var mikið áfall fyrir Vestmannaeyjar og fjölskyldur þeirra sem létust.

Hinn 31. janúar næstkomandi verða 75 ár liðin frá þessu hörmulega slysi sem markaði djúp spor í sögu fjölskyldunnar í Þingholti, ekkjunnar og 13 barna þeirra.

Af þeim tuttugu sem fórust voru eftirtaldir með búsetu í Vestmannaeyjum:

Herjólfur Guðjónsson, 46 ára verkstjóri frá Oddsstöðum, bjó á Einlandi, kvæntur og átti þrjú

börn, tvö þeirra innan ferm-ingaraldurs.

María Hjartardóttir, 22 ára frá Hellisholti, og Björn Gunnar-son, fimm mánaða sonur henn-ar.

Jón Steingrímsson, 18 ára hljóðfæraleikari, Hvítungavegi 6, ókvæntur. Sonur Steingríms Benediktssonar kennara.

Páll Sigurgeir Jónasson, 50 ára skipstjóri í Þingholti, kvæntur og átti 13 börn, þar af fjögur innan fermingaraldurs. Páll var ættaður frá Eskifirði.

Sigurjón Sigurjónsson, 18 ára sjómaður á Kirkjuvegi 86, ókvæntur. Hann var sonur Sig-urjóns Sigurðssonar fiskisala og átti mörg systkini í Vestmanna-eyjum.

Snæbjörn Bjarnason, 58 ára frá Hergilsey við Kirkjuveg, ekkjumaður, börn hans upp-komin; meðal þeirra var Valtýr Snæbjörnsson byggingarfull-trúi.

Þorsteinn Stefánsson, 29 ára sjómaður í Strembu (Lukku), ókvæntur. Hann var bróðir Vil-hjálm Stefánssonar sem er lát-inn fyrir skömmu.

Þá var Ágúst Hannesson um borð í vélinni, 23 ára frá Hvoli, fæddur og uppalinn í Eyjum en búsettur í Reykjavík. Hann var kvæntur og átti þrjú ung börn.

Fleiri tengdust Vestmannaeyj-um á einn eða annan hátt. Flug-stjórinn, Ólafur Jóhannsson (sonur Jónar Þ. Jóhannssonar alþingismanns Vestmannaeyja) var fæddur í Eyjum og leit á þær sem sín önnur heimkynni. Hann var 22 ára, nýkvæntur, átti einn son og barn í vændum.

Magnús og Guðmann Guð-mundssynir voru bræður Kjart-ans ljósmyndara sem látist hafði nokkru áður og voru þeir í Eyjum til að ganga frá dánarbúi hans.

Sigfús Guttormsson, bróðir Einars læknis, Guðlaugs í Lyng-felli og hálfbróðir Guðfinns Jónssonar, 47 ára gamall bóndi á Krossi í Fellum (ná lægt Eg-ilsstöðum), 9 barna faðir. Hann var var í Eyjum til að leita sér lækninga hjá bróður sínum.

Guðmundur Guðbjarnar-son, bóndi í Arnarholti í Staf-holtstungum, 56 ára, kvæntur og átti fjögur ung börn. Hann hafði búið í Eyjum 1920-1935 og var í heimsókn hjá gömlum vinum sem hann hafði ekki séð lengi.

Hreggviður Ágústsson, Skag-firðingur, 34 ár, var giftur konu frá Eyjum, Jakobínu Björns-dóttur (Jakobssonar), sem látist hafði eftir stutta sambúð. Son-ur þeirra, Ágúst Hreggviðsson húsasmiðameistari, ólst upp hjá móðurfólki sínu í Eyjum.

Áðrir sem létust í slysinu voru Ólafur Jónsson, 61 árs ljós-myndari í Vík í Mýrdal, kvæntur og átti eitt barn. Hann kom til Eyja að kanna ljósmyndasafn Þorláks Sverrissonar í Turnin-um. Gunnar Stefánsson, fulltrúi á Ferðaskrifstofu ríkisins, 35 ára, kvæntur og átti tvö ung börn, m.a. Árna Gunnarsson, fréttamann og síðar alþingis-mann. Sigurbjörn Meyvants-son, sölumaður hjá Ásbirni Ólafssyni heildverslun, 37 ára, kvæntur og átti tvö ung börn; hann var sonur Meyvants á Eiði í Reykjavík. Aðstoðarflugstjóri var Garðar Páll Gíslason, 22 ára, kvæntur og átti tvö börn. Garðar var tengdasonur Ósk-ars Bjarnasens og Rannveigar frá Dalbæ; faðir Gísla Baldurs lögmanns og áður sjónvarps-þular. Flugfreyja var Ólga Stef-ánsdóttir, Reykjavík, 21 árs og ógift, en hafði trúlofast kærasta sínum á gamlársdag.

Í kjölfar slyssins ríkti þjóðar-sorg á Íslandi og þeirra, sem létust, var minnst á Alþingi. Við „viljum ... senda hlýja samúðarkveðju, ef orðið gæti einhver geisli í rökkurveröld sorgarinnar“sagði Jón Pálma-son alþingisforseti og bætti við: „... við viljum allir heiðra minn-ingu þeirra, sem fallið hafa á svo sorglegan hátt. Blessun Drottins fylgi þeim öllum.“

Flest blöð fjölluðu ítarlega um flugslysið og birtu minn-ingargreinar um hina látnu. Þær heimildir má allar finna á netinu.

Drengjafundir og saumafundir

Starf KFUM og KFUK í Vestmannaeyjum í eina öld

GREINARHÖFUNDUR:
**HELGI
BERNÓDUSSON**

„Áfram kristsmenn kross- menn ...“ og þakið lyftist

Margir á mínu reki eiga ljúfar minningar frá fundum í KFUM og KFUK í gamla daga, strákarnir frá „drengjafundum“ og stúlkurnar frá „saumafundum“. Drengjafundirnir fyrir unglinga fram yfir fermingu voru á mánudagskvöldum kl. 8 í KFUM-húsinu á horni Vestmannabrautar og Fíflgötu, húsi sem enn stendur og heldur þokka sínum.

Salurinn rúmaði um hundrað krakka og fyrir enda hans sunnan megin var upphækkun, pallur, og þar stóð ræðupúltið. Framan á því var merki með samanteknum stórum stöfum, P og X. Við héldum fyrst að það stæði fyrir „Pax“, sem merkir „friður“ á latínu, en svo er ekki. Merkið er sérstaklega tengt KFUM&K og kallað „kí ró“ eftir grísku stöfunum kí (=ch), sem líkist latnesku X, og ró (=r), sem er eins og latneskt P. Þessir stafir tveir eru skammstöfun á nafni Krists, fyrstu tveir stafirnir í nafni hans. Á púltinu var lektíu-borð, hallandi, fyrir blöð eða bók ræðumanns, en framan á þeirri upphækkun var merki risandi sólar; hálf sólin og geislaflóð frá henni, - rétt eins og í gluggum hússins. Risandi sól er þekkt kristilegt tákn: merki fagnaðarboðskapar Krists (sbr. viðlag-ið: „Heill þér, lífsins sólin sanna / sáttarteiknið Guðs og manna / hallelúja, hósíanna / vér heilsum þér, Guðs son“).

Orgel var á pallinum við austurvegg, vinstra megin úr salnum séð. Það og ræðupúltið á sviðinu var miðpunktur salarins, enda mikið talað og mikið sungið á

KFUM-húsið var reist á árinu 1926 í Dalbæjartúninu (austur af Dalbæ) og vígt í janúar 1927. Í því var ekki aðeins félagsmiðstöð KFUM og K og sjómannastofa á vegum þeirra heldur líka fundarsalur bæjarstjórnar, sýningarsalur, tónleikasalur, kjörstaður o.m.fl. Húsið heldur enn stílpokka sínum.

„Á drengjafundum var að jafnaði fullt hús öll mánudagskvöld yfir veturinn og þar var hressilegur söngur, framhaldssögur og margt annað skemmtilegt. Það var umfram allt þessi glaðværi andi og fjör sem hélt uppi öflugum félagsstarfi og dró unglingana að, þótt ýmislegt annað félagsstarf væri í boði, skátar, íþróttir, og þá sérstaklega fótboltinn, en þetta gat allt farið saman.

fundum í KFUM&K. Það voru hinir vinsælu KFUM-söngvar, sem gefnir voru út á bók handa krökkum í Vatnaskógi og Vindáshlíð, sumar-búðum KFUM í Hvalfirði, stundum

kallaðir „Skógarmannasöngvar“, sem glumdu svo að heyrðist í gegnum vegg og þak, hvað þá glugga. Í söngbókinni voru m.a. þessir textar sem svo margir kann-

ast enn þá við: „Áfram kristsmenn, krossmenn / kóngsmenn erum vér ...“, lag eftir Baring-Gould og texti í þýðingu sr. Friðriks Friðrikssonar. Annað lag var „Hver er í salnum? Hlusti nú drótt!“ og þegar allir tóku undir viðlagið með þeirri þenslu raddbandanna sem hverjum var gefið: „Svara, svara: Vertu velkominn, vissulega ertu Drottinn minn ...“, svo að meira líktist öskri en söng, ætlaði þakið af KFUM-húsinu. Margir í yngri hópunum áttuðu sig ekki vel á merkingunni en sungu bara með sínu nefi: „Svala, svala, ...“ eða „Sara, Sara ...“ o.s.frv. En við þessi óhljóð seig þá brúnin á Steingrími Benediktssyni, Þórði meðhjálpara og sr. Jóhanni Hlíðar, sem átti þá til að ávíta okkur fyrir alvöruleysi þegar svo stutt væri í lokabænina á fundinum. Þeir voru, auk nokkurra annarra manna og kvenna, burðarstólpur í unglinga-starfinu í KFUM á þeim árum í kringum 1960 þegar ég sótti þar fundi.

Að sá í trúarakurinn á réttum tíma

KFUM-fundir, bæði drengjafundir með yngri og eldri deild, svo og saumafundir stúlkna, voru afar vinsælir um miðja öldina síðustu. Og svo hafði verið löngum allt frá því að félögin voru stofnuð á 3. áratug og fram undir eldgosið 1973.

Hvað rak ungdominn á samkomur þar sem haldið var að honum fagnaðarboðskap Krists, einhverju sem var fremur fjarri hugarheimi ungra Vestmanneyinga? Jú, það var svo mikið „fjör!“ „Það var alltaf

svo mikið fjör á fundunum, við vildum ekki missa af neinu, sérstaklega ekki framhaldssögunni“ sagði Birgir Guðjónsson, jafnaldri minn, við mig; hann sótti drengjafundi bæði lengur og betur en ég. Jólafundir og jólaböll í KFUM&K voru líka rómuð.

KFUM-húsið fór illa í gosinu, askan lá eins og farg á því enda stendur það við hraunjaðarinn. Starfseminni var sjálfhætt og félagsmenn tvítruðust í gosinu. Starfið í KFUM&K í Vestmannaeyjum komst þó aftur af stað er leið frá gosi. Árið 1975 fluttust til Vestmannaeyja hjónin Gísli H. Friðgeirsson og Lilja Sigurðardóttir. Þau fundu hjá sér hvöt og köllun til að setjast að í Eyjum og endurreisa starf KFUM&K. Þau fengu inni með börn sín á efri hæð Sjómannastofunnar sem er áföst KFUM-húsinu. Aðaltengiliður þeirra var Eiríkur Guðnason kennari. Þau hreinsuðu með öðrum húsið, komu í það hita og löguðu til. Aðaláherslan var á barnastarfið. Lifnaði smám saman yfir félögunum. Þar komu líka að Ingibjörg Johnsen, Ingibjörg Jónsdóttir (Bubba) í Þorlaugargerði, Aldís Atladóttir o.fl. Friðfinnur Finnsson reyndi að koma lífi í Sjómannastofuna. Gísli varð síðar skólameistari Framhaldsskólans og nýir tóku við starfinu í KFUM. Munaði mikið um Hreiðar Örn Zoega sem var í Eyjum allnokkur ár. Smám saman dofnaði þó yfir félögunum og húsið var selt enda erfitt í viðhaldi og það „jaðarsett“ orðið í bænum. Félögin, KFUM&K, eru enn til en nánast sem hluti af æskulýðsstarfi Landakirkju, undanfarin ár undir forustu Gísla Stefánssonar.

Á drengjafundum var að jafnaði fullt hús öll mánudagskvöld yfir veturinn og þar var hressilegur söngur, framhaldssögur og margt annað skemmtilegt. Það var umfram allt þessi glaðværi andi og fjör sem hélt uppi öflugum félagsstarfi og dró unglingana að, þótt ýmislegt annað félagsstarf væri í boði, skátar, íþróttir, og þá sérstaklega fótboltinn, en þetta gat allt farið saman.

KFUM&K bauð líka upp á spennandi sumar-búðir, fyrir stráka í Vatnaskógi og stelpur í Vindáshlíð. Steingrímur Benediktsson var umboðsmaður í Vestmannaeyjum fyrir sumar-búðirnar. Við fórum heim til hans og skráðum okkur til dvalar, oftast eina viku í senn. Skrifari þessara lína var þar sumar-ið 1961 og líkaði ágætlega en fór þó ekki oftar.

Boðskapurinn í KFUM féll vel í kramið hjá okkur krökkunum. Lífsgleði, hreysti og heilbrigði var í fyrirrúmi, áræðni, samvisku-semi, hjálpssemi og mörg önnur mannprýði og kristilegar dyggðir, fyrirgefning, iðrun o.s.frv. Alvara málsins var svo trúin á Jesú Krist, frelsara mannanna sem burt bar heimsins synd.

Sjálfur á ég sterka og djúpa minningu um áhrifin. Þegar ég var eitt sinn á leið heim í vetrarmyrkri af fundi helltist yfir mig mikil upphafning. Mér fannst ég skynja nærveru Guðs, skapara alls, og hefði verið tilbúinn á þeirri stund að ganga honum á hönd hefði hann birst og rödd hans hljómað og kallað mig. En svo varð ekki og tilfinningin dofnaði; ég hélt mér á breiða veginum, en gleymi samt aldrei þessari stund.

Ræðupúltið með kí-ró-merkinu er enn til og stendur í gamla samkomusalnum í KFUM-húsinu. Bræðurnir Bragi og Svavar, synir Steingríms Benediktssonar sem lengi var formaður KFUM, stilltu sér upp við púltið eftir spjall við greinarhöfund og Halldór og Ernu, núverandi eigendur hússins.

Þegar kom fram á efri unglings-ár misstum við flestir áhugann á kristsmönnum og krossmönnum og fjarlægðumst KFUM, það var ekki lengur spennandi félagsstarf þegar hormónar tóku að ólga í blóðinu. En boðunin og góðar minningar sátu eftir. Sennilega er mörgum eins farið og mér að KFUM-fundur og boðskapurinn þaðan, ásamt hinum indælu forustumönnum, hafði allt góð, langæ áhrif og vekur enn þægi-legar tilfinningar. Gófugt starf, -svo langt sem það náði.

Hvað var á dagskrá drengjafunda?

Ég man fremur óljóst eftir því hvernig drengjafundir gengu fyrir sig, aðeins að þar skiptust á söngvar og sögur, leikir og biblíusögur, en alltaf mikið fjör. Ég spurði því gamlan skólabróður minn, Gunnar Jóhannes Gunnarsson (Sigurjónssonar), sem var fæddur inn í KFUM-starfið í Reykjavík, hvernig skipulagið hefði verið þar, en ástæða er til að ætla að það hafi verið hið sama víðast hvar á landinu.

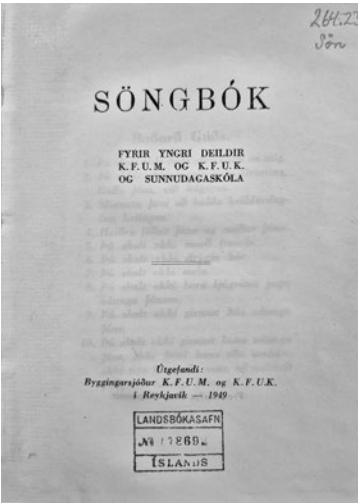
Fundir hófust á söng, einum eða tveimur, en síðan var bæn og Drottinn beðinn að blessa stundina. Þá var oftast brugðið á leuk eða gert sprell; dæmigerður leikur var að biðja einn drenginn að fara fram en á meðan var einhver hlutur falinn í salnum. Þegar drengurinn kom inn aftur átti hann að leita hins falda hlutar. Á meðan sungu drengirnir og því hærra sem leitandinn nálgadist hinn falda hlut. Þegar hann loks fannst þagnaði söngurinn!

Síðan var framhaldssagan. Stundum var lesið upp úr bók en ekki síður að stjórnandinn endursagði spennandi sögur úr erlendum blöðum eða bókum og hætti jafnan þegar hæst bar í sögunni þannig að enginn mátti missa af framhaldinu. Þessu hlutverki í Vestmannaeyjum um og upp úr 1960 gegndi oft Eiríkur Guðnason kennari og af mikilli snilld. Þórður H. Gíslason, sem var áður með framhaldssöguna, hélt sig mest við bækurnar og var áhrifaríkur lesari. Oftast var svo sungið á eftir og áður en lesið var úr Biblíunni eða biblíusögunum með hugleiðingum sem fylgdu. Loks var bæn og faðirvor.

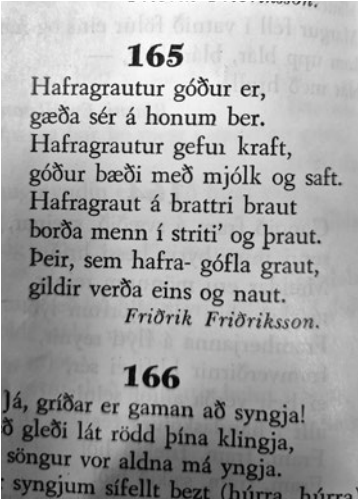
En öllum fundum (í Reykjavík a.m.k.) lauk með því að syngja síðasta versíð í sálmi sr. Friðriks, „Þú æskuskari á Íslands strönd“, en þar segir m.a. annars í síðara helmingi þess: „... rís upp með fjöri“ og stíg á stökk ...“ og reis þá hópurinn á fætur. Stundum var versíð sungið tvisvar og reis þá hluti hópsins upp í fyrra sinn en hluti sat (fremri bekkirnir t.d.) og svo öfugt. Var þá tekið kröftuglega undir.

„Saumarfundir“

Ég átti þess auðvitað ekki kost að komast á saumafundi hjá KFUK, en hef haft spurnir af því að þeir hafi þótt góðar og notalegar stundir. Elísabet Arnoddsdóttir, frænka mín, stundaði þá frá fermingu og fram um 1960 er hún fór til náms í höfuðborginni. „Ingurnar“ tvær, systurdætur, stjórnðu fundun-

Söngbók Skógarmann sem lengi var notuð á drengja- og saumafundum í KFUM og K, og margir muna eftir.

Eitt helsta markmið KFUM og K var hreysti til líkama og sálar. Því þótti nauðsynlegt að yrkja lofsöng um hafragrautinn, þann undirstöðurika morgunmat.

um: Ingveldur Magnúsdóttir og Ingveldur Þórðardóttir (kona Rúts Snorrasonar). Foreldrar þeirra, bæði mæður og feður, voru í forustu KFUM&K-starfsins. Á fundi eldri stúlkna, sem voru á þriðju-ðögum, voru einatt 10-15 stúlkur, þar á meðal vinkonur Elísabetar, Ragnheiður Björgvinsdóttir frá Viðey og Selma Jóhannsdóttir. Elísabet segir að í yngri deildinni hafi verið talsvert fleiri stúlkur. Það passar við minningar þuru Stínu (Þuríðar Kristínar Kristleifsdóttur), jafnöldru minnar, sem segir að saumafundir hafa verið fyrir fullum sal. Þar var fyrst bæn, síðan söngur, svo sögur, saumað, meiri söngur, bæn og faðir vor í lokin.

Fundur eldri stúlkna stóðu undir nafni, það var saumað, og þar var notalegt andrúmsloft, en aldrei flissað. Það var sungið, lesið út Biblíunni og Ingurnar sögðu sögur. Þær spiluðu á gítar og notast var við söngbók KFUM&K og líka Hörpustrengi Betel-safnaðarins. Stundum komu gestir, einkum kristniboðar, og sögðu frá starfi sínu á framandi slóðum, Konsó og Kína, t.d. Ólafur Ólafsson og Jóhannes læknir, sonur hans. Sigurður gamli í Hraungerði, húsvörðurinn, sat svo stundum með þeim í kaffinu. Prestarnir komu líka á saumafundi, sr. Jóhann Hlíðar oft en sr. Halldór eins afar sjaldan. Hann var þá orðinn þungur á sér

Minningar Muggs

Magnús Bjarnason, Muggur í Garðshorni“ (1934-2019), tók sem unglingur mikinn þátt í starfi KFUM, auk skátastarfsins. Hann minntist drengjafundanna í blaðinu „Lindinni“ 2009 (Blaði Skógarmanna KFUM): „Árið 1946 var gróskumikið ár í starfi KFUM í Vestmannaeyjum. Eitt kvöld í viku voru fundir í drengjadeildinni og KFUM-húsið við Vestmannabraut ávallt sneisafullt, setinn hver bekkur. Þarna leiddu starfið Jónas Guðmundsson trésmiður, þá ungur maður, Þórður Gíslason netagerðarmaður á miðjum aldri. Enn fremur minnir mig að Steingrímur Benediktsson kennari hafi einnig komið við sögu. Í hóp stjórnenda hafði bæst Eggert Theódórsson, ungur maður úr Reykjavík, bróðir athafnamannsins og netagerðarmannsins Ingólfs Theódórssonar, og starfaði hann þennan vetur við fyrirtæki hans. Mikill og góður ferskleikablær fylgdi Eggerti og greinilegt var að hann lagði sig allan í drengjastarfið og miðlaði hann okkur kærleiksboðskap Jesú Krists af einlægri trú sinni. Í upphafi vetrar voru sumarbúðirnar í Vatnaskógi kynntar og sagt frá því að stefnt væri á að hópur drengja úr Eyjum færi þangað næsta sumar. Um leið var tilkynnt að sá drengur sem best mætti á fundina um veturinn yrði verðlaunaður með vikudvöl í Vatnaskógi næsta sumar. Man ég hvað ég tendraðist upp því ferðalög upp á fastalandið voru með öðrum hætti en nú og flokkuðust í reynd til hreinna ævintýra hvað þá heldur vikudvöl í Vatnaskógi sem var eitthvað stórt og mikið. Strengdi ég þess heit að mæta vel og standa mig. Í lok vetrar rann svo stóra stundin upp þar sem tilkynnt var um úrslitin. Tveir drengir höfðu verið jafnir og var ég annar þeirra. Dregið hafði verið á milli okkar og hinn drengurinn haft betur. En áður en ég fékk ráðrúm til þess að

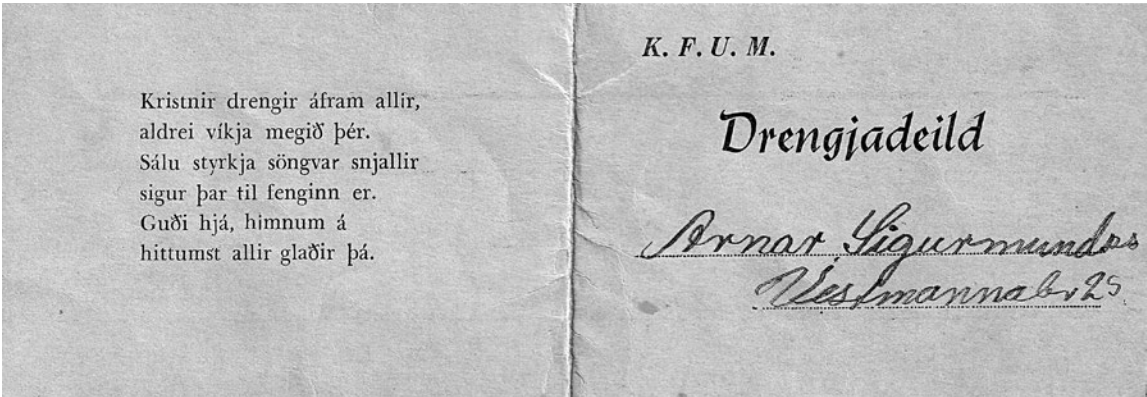
Eggert Theódórsson, neta-gerðarmaður og smiður. Hann starfaði í Vestmannaeyjum 1945-1950 hjá Ingólfi, bróður sínum, í netagerð, og blés á þeim tíma miklu lífi í drengjafundina.

meðtaka vonbrigðin hafði Eggert staðið upp og sagðist myndi bjóða drengnum er undir varð á eigin kostnað til vikudvalar í Skóginum. Fór ég þessa ferð og er hún ein af dýrmætustu minningarperlum ævi minnar og fannst mér ég alla tíð síðan standa í mikilli þakkarskuld við drengskaparmanninn Eggert Theódórsson. Vegna þessara tengsla minna við Vatnaskóg keypiti ég mér sumarbústaðalóð í Skóginum, vestan við sumarbúðirnar, árið 1984 og byggði mér þar fallett sumarhús sem ég á síðasta ári varð að selja vegna slakrar heilsu. Þarna átti ég og fjölskylda mín margar yndislegar stundir og fyrir kom að lúðrablástur frá drengjabúðunum bærist til okkar í stilltu veðri. Svo fannst mér notalegt að ylja mér við þá kannski langsóttu tilhugsun að sjálfsagt hafi séra Friðrik ekki stoppað við girðinguna kringum sumar- búbúðirnar þegar hann blessaði landið heldur hafi blessun hans náð yfir allan Vatnaskóg og inn á landið mitt. Þar sem ég sit hér úti í Vestmannaeyjum þessum rúmum sextíu árum frá dvöl minni í

og átti erfitt með gang, fékk jafnan bílferð frá Ofanleiti og heim aftur enda talsverður spölur á milli. Elísabet segir að saumafundirnir í KFUK veki með sér góðar minningar og nestið þaðan reynst sér vel; hún meti það því meira sem á ævina líður. **Söngbækur, biblíumyndir og stimplar** KFUM&K-hreyfingin lét prenta eigin söngbækur, bæði fyrir vetrarstarfið, fundina og líka sumarstarfið í Vatnaskógi og Vindáshlíð, „Skógarmannasöngva“ og líka „Söngbók sumar- búbúðanna“. Komu margar útgáfur af þeim. Sú sem höfundur þessara lína man er útgáfan frá 1949, „Söngbók fyrir yngri deildir ...“ Í þeirri bók eru

númerin kunnugleg, t.d. 70 (Sjáið merkið), 72 (Hver er í salnum?) o.s.frv. Á fundum í Eyjum voru drengir yfirleitt með kort og var stimplað í þau á fundum. Stundum var keppni um það hver hafði mætt oftast. Birgir Guðjónsson, sem fæddur var inn í hreyfinguna, segist alltaf hafa reynt að ná fullu húsi. Við innganginn í salinn var borð og sat Sigurður í Hraungerði andspænis okkur, sem gengum inn, með stimpilinn á lofti og þrykkti í kortin okkar af með- fæddri vandvirkni og samvisku- semi. Kortin geymdum við svo vel milli funda. Ekkert slíkt mun hafa tíðkast á drengjafundum í Reykja- vík. Í Eyjum fengu drengir og stúlkur afhentar biblíumyndir á fundum og söfnuðu þeim. Þær voru oftast afhentar við lok funda. Sunnudagaskóli var í KFUM-húsinu í Eyjum kl. 11 fyrir hádegi á hvíldardeginum, yfirleitt fyrir fullum sal. Þar var sungið, sagðar sögur og haldið að börnum kristilegu efni af ýmsu tagi, oftast undir stjórn Steingríms Benediktssonar, en Guðbjartur Andrússon kennari var oft til aðstoðar. Þá fundi sótti ég ekki svo að ég muni, en vinir mínir margir, eins og Friðrik Jóse- psson og Njáll Torfason sem áttu heima í næstu húsum, hafa sagt frá þeim stundum. Alltaf var létt yfir og gaman ríkjandi; öllum þótti

skemmtilegt. Stundum (og alltaf um jól) voru krakkarnir leystir út með eplum og appelsínum. **Stofnun KFUM í Bretlandi: Leikmannahreyfing frá miðri 19. öld** En hvað er KFUM & K? Svárið er: kristileg mannræktarsamtök með áherslu á hollt uppeldi barna og unglinga til að þau verði nytsamir, duglegir og hjálpsamir þjóðfélags- þegnar síðar á ævi. Sem sagt félög stofnuð til að göfga barnssálina og stæla hana, allt á kristilegum grundvelli. Ekki svo mjög ólík skátum, en með aðrar áherslur. Samtökin voru stofnuð í Lund- únum sumarið 1844, fyrir röklegra 180 árum, sem leikmannahreyf- ing, þ.e. samtök sem lutu ekki vígðum mönnum kirkjunnar þótt þeir mættu vissulega taka þátt í starfinu og gerðu það eins og hverjir aðrir. Í Bretlandi og mörgum öðrum Evrópulöndum hafði katólska miðaldakirkjan brotnað upp við siðaskiptin í ýmsar hreyfingar; mótmælendur (Lúterstrúarmenn) voru þeirra fjölmennastir. George Williams hét maður, vefnaðarvörðkaupmaður, en um- fram allt fullur af trú á manninn og göfuga parta hans. Hann telst stofnandi samtakanna. Williams vildi sameina krafta kristilegs ungs fólks til að stuðla að betra samfé- lagi og kristilegra. Hann hafði ekki

Á fundum KFUM og K-félaganna fengu drengir og stúlkur skírteini sem stimplað var í með stjörnu fyrir hvern fund. Keppt var um hver fengi flestar stjórnur. Þetta skírteini átti Arnar Sigurmundsson sem sótti drengjafundi fram til 1957.

síst í huga unga fólkið sem flust hafði unnvörpum úr sveitum til borga þegar iðnvæðing hófst á Bretlandi með auknu þéttbýli og borgarmyndun, og var margt í reiðileysi á götum borganna.

Övenjufrjór jarðvegur reyndist vera fyrir slíkt starf í stórborginni Lundúnum, og raunar víðar eftir að vélvæðing starfanna varð allsráðandi. Sveitirnar nærri því tæmdust, ekki síst af ungu fólki sem reyndi að ná fótfestu í stækkandi þéttbýli og borgum. KFUM, og síðar Kristilegt félag ungra kvenna, spruttu upp og urðu fjölmenn og eru það enn í dag þótt telja megi að blómaskeið þeirra hafi staðið á fyrri hluta síðustu aldar. Um 60-70 milljónir manna eru nú í samtökunum í yfir hundrað þjóðlöndum.

KFUM & K hefur átt í samstarfi við Rauða krossinn, skáta og ýmis friðarsamtök og lét að sér kveða í hjálparstarfi í heimsstyrjöldunum. Í starfinu hefur jafnan verið áhersla á heilbrigði til líkama ekki síður en sálar, útivist, söng og gleði.

KFUK eru aðeins yngri samtök, voru stofnuð 1855 af lafði Kinna-irð. Þau starfa í sama anda. Hjúkr-un og umönnun særðra, aðstoð við flóttamenn o.s.frv. varð meira áberandi í starfi KFUK en KFUM-félaganna þar sem hollir lífshættir og mannrækt var í fyrirrúmi.

George Williams (1821-1905), stofnandi KFUM, var frá Somerset í SV-Englandi, en fluttist ungur til Lundúna eins og tugþúsundir annarra ungmenna um miðbik 19. aldar. Hann var lánsamur, fékk vinnu í vefnaðarvöruverslun, giftist dóttur kaupmannsins og rak verslunina eftir það og efnaðist vel. En lífskjör þorra fólks voru ömurleg og aðbúnaður allur, einkum ungu kynslóðarinnar. Williams vildi gera sitt til að bæta úr, var fullur af mannræktaranda. Hann stofnaði ásamt tug vína sinna fyrsta KFUM-félagið 6. júní 1844. Markmið var að bæta ástandið, hjálpa einstaklingum að komast á beina braut, ástunda heilbrigða lífshætti og finna gleði í lífinu. Á félagsfundum var lögð áhersla á söng, biblíulestra, sameiginlegar bænir auk skemmtiefnis af ýmsu tagi. Á skömmum tíma breiddist hugmyndin út, félagið stækkaði og stofnaður var sams konar félagsskapur víða á Bretlandi og svo í öðrum löndum.

Rauði krossinn og skátahreyfingin eru að vissu leyti sprottin úr jarðvegi KFUM&K-hreyfingarinnar.

KFUM&K-félögin á Íslandi

Stofnun KFUM á Íslandi má umfram allt rekja til eins manns, séra Friðriks Friðrikssonar. Hann var fæddur í Svarfaðardal í Eyja-firði 1868 en alinn upp á ýmsum stöðum fyrir norðan. Hann missti föður sinn ungur, 11 ára gamall, en braust til náms, varð stúdent 1893 (25 ára). Hann var óviss með háskólanám, byrjaði í læknisfræði í Kaupmannahöfn en hætti námi er hann kynntist starfi KFUM&K þar í borg og leiðtoga félaganna, Olfer Richard.

Sr. Þórhallur Bjarnarson, síðar biskup, hafði áhuga á að koma upp skipulegu kristilegu unglingastarfi á Íslandi og það Friðrik að koma heim og hefja unglingastarf í Reykjavík, þótt próflaus væri hann þá. Við því varð Friðrik, kom heim 1897 og hóf þá að starfa með börnum og unglingum. Jafnframt skræði hann sig til náms í Prestaskólann og lauk guðfræðiprófi aldamótaárið 1900. Eftir vígslu starfaði hann um tíma við Laugarnesspítala (meðal holdsveikra).

Sr. Friðrik var frumkvöðull að stofnun KFUM í Reykjavík 1899 og síðar KFUK, hliðstæðra samtaka fyrir stúlkur. Sr. Friðrik varð forystumaður samtakanna frá upphafi, „guðfaðir“ þeirra og titlaður framkvæmdastjóri, bjó og starfaði

Stofnfundur KFUM var haldinn í Landakirkju og eflaust hefur kirkjan verið opinn fyrir starfsemi félagsins í fyrstu ef á hefur

Svona leit suðurveggur KFUM og K-salarins út áður en starfi félaganna lauk í gamla húsinu við Vestmanna-braut.

þurft að halda. Fundir, einkum biblíulestrar, fóru þó einkum fram á heimilum félagsmanna, m.a. á Ingólfshvoli hjá Kristínu, systur sr. Friðriks, og Steini Sigurðssyni.

En fljótlega kom upp hugmyndin um að félagið eignaðist eigið samkomuhús. Það var auðvitað ekkert áhlaupaverk fyrir ekki fjölmennara félag efnalítils fólks að ráðast í slíkt verkefni. Eigi að síður var það gert. Félagið fékk lóð austan við Dalbæ, e.t.v. notið í því velvildar hjónanna þar, og hóf þegar árið 1925 undirbúning húsbýggingar. Á árinu, sem í hönd fór, 1926, reis húsið og það var vígt 9. janúar 1927. Þá hafði í millitíðinni

KFUM-húsið

verið stofnað KFUK-félag og lagði það fram fé til byggingarinnar og eignaðist hlut í því. Bygging KFUM-hússins var að mestu sjálfböðavinna hugsjónarmanna, jafnt yngri sem eldri manna. Fé til efniskaupa var safnað meðal félaganna og margir utan þeirra lögðu gott til, bæjaryfirvöld voru vinsamleg og líka bæjarfógeti, umboðsmaður jarðareiganda. Verður það að teljast talsvert afrek að koma slíku húsi upp og standa fyrir rekstri þess.

KFUM-húsið fór illa í gosinu 1973. Austan við eru Kalmannstjörn og „Hornið“ (Brúarhús).

Meginhluti hússins að innan var samkomusalurinn vestan megin og svið hans var við suðurvegg. Við hlið salarins var „litli salurinn“, eiginlega í miðju húsi og aðeins eins og gott herbergi að stærð. Var hægt að opna á milli salanna. Austan megin var eldhús og salerni.

Sunnan við húsið var vatnsbrunnur, kyndiklefi, geymsla o.fl. segir mér Svavar Steingrímsson (f. 1936) sem var gekunnugur húsinu frá því hann var þar á yngri árum með föður sínum. Eftir stríð vaknaði áhugi á því að byggja við húsið til suðurs, á brunninum sem þar var, en það var fyrst árið 1968 að alvara varð úr þeim áformum, samfara endurbótum á húsinu. Var þá byggt á tveim hæðum við suðurhlið sjómannastofa niðri en lítill íbúð á efri hæð. Með þessum framkvæmdum rættist langþráður draumur Steingríms Benediktssonar um að fá sjómannastofunni sérstaka, góða og fasta aðstöðu.

Langst af var einn dyggast og trúasti þjónn félagsins, Sigurður Jónsson í Hraungerði, húsvörð-

KFUM-húsið fór illa í gosinu, enda við hraunjaðarinn. Það var hreinsað og lagað og starfsemi hófst á ný í húsinu eftir gos. En nú var húsið ekki lengur miðsvæðis, heldur í „jaðrinum“ á bænnum.

KFUM-húsið var selt er starf KFUM og K færðist yfir til kirkjunnar. Til hægri sést í viðbygginguna frá 1969 þar sem sjómannastofan var og íbúð uppi.

ur í KFUM-húsinu.

Núverandi eigandur hússins eru Halldór Hjörleifsson og Erna Þórsdóttir. Þau hafa gert húsinu

margt til góða og haldið flestu í upprunalegu horfi, m.a. útliti þess og gluggum svo að lofsvert er.

í húsakynnum KFUM alla tíð. Hann var þó mjög á ferðinni erlendis, fór oft til Danmerkur, var þar m.a. stríðsárin seinni innilokaður, dvaldist nokkur ár vestanhafs og fór víða. Allt rekur hann þetta í sjálfsævisögu sinni að svo miklu leyti sem hún var skrifuð og útgefin. Síðar hefur verið skrifað mikið um sr. Friðrik, einkum af aðdáendum hans, KFUM&K-fólki, en nú í síðustu ævisögu hans er varpað nokkrum skugga á starf hans meðal drengja í hreyfingunni. Hér skal það mál ekki rakið né starf hans í Reykjavík. Sr. Friðrik lést árið 1961, á 93. aldursári, blindur orðinn

Friðriki sjálfum og hins vegar í skjalasafni félaganna sem varðveitt er á Héraðsskjalasafninu í Eyjum.

Aðeins fyrstu þrjú bindin af sjálfsævisögu sr. Friðriks komu á prent, en drjúgur hluti IV. hluta þeirra birtist í blaðinu „Akranes“ upp úr 1950. Þar segir m.a. frá komu sr. Friðriks til Eyja sumarið 1924. Systir sr. Friðriks, Kristín, bjó þá í Eyjum, gift Steini Sigurðssyni klæðskera á Ingólfshvoli. Þeim manni er stundum ruglað saman við alnafna hans, skólastjóra Barnaskólans, sem sungið er um í þekktri vísu: „Ekki vex þeim allt

sækja mig. Varð mikill fagnaðarfundur, er ég kom heim til þeirra Steins og Kristínar, systur minnar, og sá allan barnahópinn þeirra, Friðrik, Ásmund, Sigurð, Jóhannes og þann yngsta, sem nýlega var fæddur [þ.e. Ingólf], og dæturnar, Guðrúnu, Önnu og Auði, ein dóttirin, Margrét, var dáin. Alltaf þótti mér gaman að koma til Vestmannaeyja, meðan þau bjuggu þar, Kristín systir mín og Steinn mágur minn. Hann lét sér engu síður annt um að gjöra mér allt til yndis, meðan ég dvaldi þar. Það hefur stundum verið sagt, að köld væri mágaástin, en ekki þurfti ég

því fyrir utan Stein mág minn var um þær mundir í Vestmanneyjum Páll læknir Kolka og Björg Guðmundsdóttir, kona hans, en þau voru áhugamikil um kristilegt starf frá Reykjavík ... var Páll einn af mínum beztu og kærustu drengjum á skóladögum hans í Reykjavík, og Björg hafði verið frá fyrstu byrjun í K.F.U.K. Hvar sem þau hafa verið, hefur heimili þeirra verið mér sem mitt heimili væri. — Þá ber mér að geta um einn vin, sem ég átti þá í Vestmannaeyjum. Það var minn kæri bekkjarbróðir frá 1886-1889, séra Jes Gíslason, og var frá þeim skólaárum okkar rötgróin velvild okkar á milli. Mér var mikil gleði að heimsækja hann, ekki aðeins sakir fornarn vináttu, heldur og af því, að hann var svo skemmtilegur og ljúfur, og átti ég þar margar unaðsstundir hjá þeim hjónunum. Það dró nú heldur ekki úr unaðinum, að séra Jes átti son, sem hét Friðrik, ekki heitinn í höfuðið á mér, en samt nafni minn, og var hann mér mjög ástúðlegur og kær. Enn á ég eftir einn ótalinn af þeim, sem gjörðu mér þessa Vestmannaeyjadvöl mína svo hugfangandi, að mér fannst hún bera af Lundúnaverunni. Það var og skólabróðir minn, Halldór Gunnlaugsson, héraðslæknir. Hann var í 2. bekk latínuskólans er ég var í 6. bekk, og var ég nokkurs konar heiðursfélagi í 2. bekk þann vetur.

” Enn á ég eftir einn ótalinn af þeim, sem gjörðu mér þessa Vestmannaeyjadvöl mína svo hugfangandi, að mér fannst hún bera af Lundúnaverunni. Það var og skólabróðir minn, Halldór Gunnlaugsson, héraðslæknir. Hann var í 2. bekk latínuskólans er ég var í 6. bekk, og var ég nokkurs konar heiðursfélagi í 2. bekk þann vetur.

nokkrum árum áður en sat á friðarstóli sem virtur æskulýðsleiðtogi, rithöfundur og sálma- og söngvaskáld. Friðrik kvæntist aldrei, en átti tvo fóstursyni.

Helsti samverkamaður sr. Friðriks í KFUM&K var sr. Sigurbjörn Ástvaldur Gíslason, „Sigurbjörn í Vísi“, svo og kona hans, Guðrún Lárusdóttir, rithöfundur og alþingismaður.

Fyrsta ferð sr. Friðriks til Vestmannaeyja sumarið 1924

Allgóðar heimildir eru til um stofnun KFUM&K í Vestmannaeyjum 1924-1925, annars vegar frá sr.

í augum ungmennunum hér / þeir ætla að reisa sundskála sem Heimaklettur er. / Leigja þar út sólskiníð og selja hreinan sjó / á sextíu aura pottinn hélt Steinn að það væri nóg.”

Sr. Friðrik kom við í Vestmannaeyjum í júní 1924 á leið heim frá Kaupmannahöfn með skipinu Willemoes. Það lagðist fyrir utan Eiðið eins og venja var um millilandaskip og fór sr. Friðrik í land, væntanlega á árabát. Honum segist svo frá (Akranes, 1. okt. 1954):

„ ... síðan hélt ég yfir Eiðið inn til bæjarins í fylgd með Steini klæðskera Sigurðssyni, sem kom að

af því að segja, því að Steinn hefði ekki getað reynzt mér betur, þótt við hefðum verið skilgetnir bræður, enda var hann ágætismaður og vel virtur af öllum, sem þekktu hann, vandaður og vel kristinn maður. — Á heimili þeirra varð ég brátt sem heima. — Á öðrum degi eða svo kallaði ég saman drengi og hélt með þeim fundi og smá samkomur, og hugðist ég með því undirbúa K.F.U.M. í Eyjum. Samt hrapaði ég að engu, en ákvað að koma aftur um haustið til frekari aðgjörða. Ég þóttist vera vel birgur af hjálparmönnum, er til þess kæmi, að af félagsmyndun yrði.

Þessi mynd er tekin á Ofanleiti í Vestmannaeyjum um hvítasunnuna í maí 1925. Frá vinstri standandi: Steinn Sigurðsson klæðskeri, séra Sigurjón Þ. Árnason, þá prestur á Ofanleiti, séra Halldór Kolbeins, bróðir prestsfrúarinnar, þá prestur í Flatey á Breiðafirði, en á förum þaðan. Sitjandi frá vinstri: Kristín Hólmfríður Friðriksdóttir, kona Steins og systir sr. Friðriks, heldur á syni sínum, Ingólfi (f. 1. júní 1924), Þórey Kolbeins, móðir séra Halldórs, og Þórunn Eyjólfssóttir, kona sr. Sigurjóns, halda á Eyjólf Kolbeins (f. 23. ágúst 1924), syni Þórunnar og Sigurjóns, en á milli þeirra er Lára Kolbeins, kona sr. Halldórs. Lengst til hægri er séra Friðrik Friðriksson, stofnandi KFUM & K, bróðir Kristínar.

flylilega ljóst, en tíminn leið allt of fljótt, og ég varð að fara í byrjun júlí. ...“

Önnur ferð sr. Friðriks til Vestmannaeyja haustið 1924

Sr. Friðrik efndi heit sitt að fara um haustið til Vestmannaeyja og koma af stað starfi KFUM þar. Í blaðinu „Akranesi“ 1. apríl 1955 segir hann frá þeirri ferð:

„Um haustið [1924] fór ég til Vestmannaeyja og dvaldi þar nokkra stund til þess að vinna að stofnun hins nýja félags, sem ég hafði byrjað á um vorið. Varð mér þetta unadssæll tími. Drengirnir voru mjög áhugasamir og sóttu fundina vel, og hinir eldri, sem voru líka fullir af áhuga. Nýr prestur var líka kominn á Eyjarnar. Það var séra Sigurjón Árnason, sonur míns kæra vinar, séra Árna í Görðum á Álftanesi, síðar í Hafnarfirði. Var hann einnig mér kær frá æskuárum hans, frá því er hann var drengur á Sauðárkróki. Ég hugði gott til að hann tæki við stjórn hins unga félags, og þótti mér því vel borgið undir forustu hans. Ég átti og von á góðum stuðningi þar sem þeir voru Steinn mágur minn og Páll læknir Kolka. Fleiri eru enn ótaldir, sem ég reiknaði með, þótt ekki geti ég nefnt þá alla. Þar var Bjarni Jónsson verzlunarmaður eða kaupmaður, sem hafði verið mér ágætur vinur og félagsbróðir í Reykjavík, er hann var þar við verzlun Gunnars Gunnarssonar. Langaði mig til þess að vera lengur, en jólin voru að nálgast og heim þurfti ég að komast til vina minna í Reykjavík og Hafnarfirði.“

KFUM-félagið í Vestmannaeyjum telst stofnað 30. nóv. 1924. Sr. Friðrik stjórnaði stofnfundinum í Landakirkju og „skipaði“ formann og stjórn með honum. Friðrik hefur svo lofast til þess að koma aftur til Eyja innan ekki langs tíma til að hressa upp á félagsandann og stæla drengina til starfa.

Sr. Friðrik og Halldór Gunnlaugsson

Hér má skjóta inn þeirri frásögn að skömmu eftir að sr. Friðrik hélt heimleiðis frá Vestmannaeyjum til Reykjavíkur úr annarri Vestmannaeyjaför sinni varð hið hörmulega sjóslys við Eiðið, 16. desember það ár, eins og sagt var frá í rækilegri grein í Fylki í fyrra. Þar fórst vinur sr. Friðriks og skólabróðir, Halldór Gunnlaugsson. Fréttir af afdrifum hans fær sr. Friðrik rétt fyrir jólin 1924.

Honum segist svo frá:

„Ég hafði mikla gleðistund áður en ég fór frá Vestmanneyjum. Ég kom heim til Halldórs læknis Gunnlaugssonar, og hitti svo vel á að læknirinn hafði, aldrei þessu vant, lítið að gjöra og tókum við okkur langa gönguferð og töluðum aðallega um andleg efni. Sú

Ég hafði alltaf reikn[að] hann sem vin, og hann var það líka. Hann drukknaði þá fyrir jólin, er hann var að fara embættisferð út í „Gullfoss“. Það voru mér mikil og óvænt sorgartíðindi, er fregnin um dauða Halldórs læknis kom til mín til Reykjavíkur fyrir jólin. Mér fannst eins og dapur skuggi legðist yfir

” *Starf félagsins var í fyrstu fundir á sunnudagskvöldum, biblíufyrirlestar heima hjá einhverjum af stjórnarmönnum einu sinni í viku auk þess sem félagið sá um sunnudagaskóla kirkjunnar.*

stund hefur verið mér til mikillar fróunar síðan. Rífuðum við upp með okkur æskudaga okkar, bæði er hann var í fyrsta og öðrum bekk í Latínuskólanum, og síðar. Þetta varð mér ógleymanleg stund, en sízt grunaði mig þá að þetta yrðu okkar seinustu samverustundir. Ég hef oft notið þeirra í huganum.

hinar glöðu minningar mínar frá Vestmannaeyjaför minni. Hann var mér svo hjartgróinn og svo ljúfur vinur. Það var í mér söknuður allan veturinn og hlakkaði ég þó til að eiga næsta vor að ferðast til Vestmannaeyja að vitja hins unga félags, en ég kveið líka fyrir því, af því að mér fannst þar orðið svo

stórt skarð fyrir skildi, er mig nú vantaði Halldór í vinahópinn þar. Okkar vinátta frá skóladögnum stóð fyrir mér í svo mikilli hlýju og innileik, sérstaklega gat ég ekki gleymt samverustundunum á Breiðabólstað í Vesturhópi sumaríð 1893, og get aldrei gleymt þeim ... En ég gleð mig til góðra samfunda síðar.“

Þriðja ferð sr. Friðriks til Eyja um hvítasunnuna 1925

Þriðju för sína til Vestmannaeyja fór sr. Friðrik í maí 1925 og segir frá henni í „Akranesi“ 1. apríl 1956. Fyrst greinir Friðrik frá undirbúningi að uppbyggingu sumarbúða KFUM-félaganna í Kaldárseli við Hafnarfjörð um þetta leyti og enn fremur frá hjónavígslu sem hann annaðist fyrir vin sinn á uppstigningardag 1925, þ.e. 21. maí, en að því loknu „... varð ég að fara til Vestmannaeyja, til að stofna þar K.F.U.M. ...“ Hann kveður svo að orði í minningum sínum þótt félagið sé talið stofnað 30. nóv. haustið áður. „Ég var hálfan mánuð í þessari Vestmannaeyjaför. ...“ Sr. Friðrik hefur því dvalist í Eyjum yfir hvítasunnuna 1925 og fram yfir mánaðamótin maí-júní.

Eftir stofnun KFUM-félagsins um haustið hefur verið gengið frá því að 10 drengir úr Eyjum kæmu í búðirnar í Kaldárseli sumarið eftir (þ.e. 1925) því að sr. Friðrik segir m.a. svo í minningum sínum er hann var á ný kominn til lands og vann að frágangi skálans í Kaldárseli: „Um seinni helgina komu svo tíu drengir frá Vestmannaeyjum í Kaldársel, en þeir ætluðu næstu daga með okkur í Vatnaskóg og dveljast þar í viku tíma.“

Fyrsta ferð KFUM-drengja í Vatnaskóg er því sumarið 1925, fyrir réttum 100 árum. – Þess má geta að strákarnir sem fóru þessa ferð úr Eyjum stofnuðu heimkomnir með sér félag, Ísland, og var formaður þess Óskar Sigurðsson frá Bólstað, f. 1910, og því verið 15 ára þetta sumar.

Starfsemi KFUM&K í Eyjum fyrstu árin

Ýmsar prentaðar og skrifaðar heimildir, aðrar en minningar sr. Friðriks, eru til um stofnun KFUM og KFUK í Vestmannaeyjum, einkum frá afmælisfögnuðum félaganna. Merkest er þó elsta fundargerð KFUM sem varveitt er á Héraðsskjalasafninu. Hún er skrifuð af sr. Friðrik veturinn eftir stofnfundinn og greinir ítarlega frá honum, svo og starfsemi félagsins fyrstu árin, byggingu KFUM-hússins og mörgu fleira.

Þess má þó fyrst geta að sr. Friðrik gaf út kristilegt mánaðarblað fyrir aldamótin 1900 í Reykjavík. Í Eyjum átti hann hauk í horni, hinn unga Jóhann Þ. Jósefsson sem gerðist eins konar umboðsmaður blaðsins í Eyjum og bréfvinnur sr. Friðriks. Eru mörg slík bréf til í bréfasafni KFUM&K í Reykjavík og í afriti á skjalasafninu í Eyjum. Þar ræðir Jóhann m.a. um nauðsyn þess að stofna til kristilegs ungmenntastarfs í Eyjum, þótt ekkert yrði úr því fyrr en aldarfjórðungi síðar.

Ljóst er að sr. Sigurjón Þ. Árnason sem varð sóknarprestur á Ofanleiti í ársbyrjun 1924, þá 26 ára gamall, dyggur KFUM-maður, var mikill hvatamaður þess að félag yrði stofnað í Vestmannaeyjum og skrifaði sr. Friðriki um það. Hann varð og fyrsti formaður KFUM í Eyjum og gegndi því embætti uns hann fluttist til Reykjavíkur í byrjun árs 1945. Miklu skipti líka að Kristín, systir sér Friðriks, bjó í Eyjum um þessar mundir og hún og maður hennar, Steinn Sigurðsson, voru stuðningsmenn sr. Friðriks, og áhugamenn um kristilegt unglingastarf. Kristín varð fyrsti forstöðumaður KFUK og Steinn var í stjórn KFUM.

Í fundargerðinni segir að boðað hafi verið til stofnfundar KFUM í Landakirkju að kvöldi 30. nóv. 1924. Þar voru í forsvari sr. Friðrik og sr. Sigurjón og mættir nokkrir fullorðnir áhugamenn. Auk þess voru 62 drengir í eldri deild (sennilega 14-17 ára, þ.e. fermdir drengir) og 66 drengir í yngri deild (10-13 ára, ófermdir). Í kirkjunni hafa því verið 130-140 manns. Sr. Friðrik „skipaði“ sr. Sigurjón, sóknarprestinn, formann félagsins og aðra stjórnarmenn: Pál V. G. Kolka lækni, en hann hafði verið framkvæmdastjóri KFUM í Reykjavík um tíma í fjarveru sr. Friðriks, Steinn Sigurðsson, mág sinn, Þorbjörn Guðjónsson bónda á Kirkjubæ og Bjarna Jónsson verslunarmann á Svalbarða sem sr. Friðrik þekkti vel úr starfi KFUM í Reykjavík.

Starf félagsins var í fyrstu fundir á sunnudagskvöldum, biblíufyrirlestar heima hjá einhverjum af stjórnarmönnum einu sinni í viku auk þess sem félagið sá um sunnudagaskóla kirkjunnar.

KFUK, Kristilegt félag ungra kvenna, var stofnað 14. mars 1926. Sr. Sigurjón á Ofanleiti var einnig forgöngumaður þess að kvenfélag yrði stofnað. Á stofnfundinum voru 95 konur. Líklegt er að presturinn hafi gert tillögu um stjórn, en í henni voru Þórunn Eyjólfssóttir, prestsfrúin (systir sr. Halldórs Kolbeins), Eyrún Helgadóttir, kona Helga Guðmundssonar formanns frá Dalbæ, Guðbjörg Jónsdóttir, Þorgerður Jónsdóttir í Steini, þá nýorðin ekkja eftir Snorra Þórðarson, og Kristín Friðriksdóttir, systir sr. Friðriks, kona Steins klæðskera, en hún varð fyrsta forstöðukona félagsins. KFUK stóð fyrir biblíulestrum heima hjá forstökum félagsins og vann með KFUM í sunnudagaskóla í Landakirkju.

Kristín og Steinn fluttust til Reykjavíkur 1929 og tók þá Þorgerður í Steini við sem forstöðukona KFUK og gegndi því starfi til dauðadags, árið 1939.

Baráttan um sálirnar

Hafa ber í huga að á þessum tíma, 3. áratug síðustu aldar, voru mikil umbrot í samfélaginu, Ísland og Íslendingar á fleygiferð úr gamlgrónu bændasamfélagi til nýrra þjóðfélagshátta með þéttbýli, einkum við ströndina. Þeirri vegferð fylgdu margvísleg átök. Vélavæðing bátaflotans var um garð gengin í Vestmannaeyjum og orðið hafði mikil fólksfölgun, úr um 500 manns um aldamótin og í um 3.000 árið 1925 eða sexföldun. Nýir vindar blésu í kirkjunni, svokölluð „frjálslynd guðfæði“, undir forustu Jóns Helgasonar

Úr samkomusal KFUM-hússins. Senan við suðurvegg er skreytt fánum og ræðupúltið og orgelið á sínum stað.

biskups. Íhaldssamari öfl, „rétttrún-
aðurinn“, hin „gamla guðfræði“,
átti þó sterk ítök í landsmönnum,
og má þar nefna sr. Bjarna Jóns-
son, síðar vígslubiskup og marga
fleiri. KFUM&K var tvímælaust á
þeim væng, ungmennti og margir
eldri félagsmenn og konur vildu
sýna „lífandi trú“ sína í verki, líf-
erni, starfi og viðhorfum. Sr. Sig-
urjón Þ. Árnason, sóknarprestur-
inn í Eyjum, var einn af hörðustu
gagnrýnendum frjálslýndu guð-
fræðinnar í hópi presta.

Í Vestmannaeyjum reyndist öðr-
um stöðum fremur vera frjó jörð
fyrir trúarhreyfingar utan við þjóð-
kirkjuna. Fyrst ber þar að nefna
mormóna sem um 1850 hófu
trúboð í Vestmannaeyjum og úr
Eyjum var stærsti hópur þeirra
mormóna sem fluttist frá Íslandi á
næstu áratugum, samtals um 400
Íslendingar, til Utah-ríkis í Banda-
ríkjunum, til Zions-borgar, fyrir-
heitna landsins. Hreyfingin festi
þó ekki rætur í Vestmannaeyjum
til langframa og aldrei var byggð
þar „kirkja Jesú Krists hinna síðari
daga heilögu“.

Á aðeins fimm árum, 1921-1926,
létu margar vakningarhreyfingar á
sér kræla í Vestmannaeyjum. Sum-
arið 1921 kom Erik Ásbö trúboði
fyrst til Eyja á vegum Hvítasunn-
kirkjunnar. Árangur starfs hans var
formleg stofnun safnaðar hvíta-
sunnnumanna 19. febrúar 1926, en
þá var guðshús félagsins, Betel við
Faxastíg, þegar risið. Stofnendur
voru 21, þ.e. þeir sem skirðir voru
niðurdýfingarskírni á stofndegi,
en í söfnuðinum voru miklu fleiri,
sennilega á annað hundrað þegar
flest var. Söfnuðurinn starfar enn í
Vestmannaeyjum.

Rúmu ári síðar, um áramót 1922-
23, fluttist til Eyja O. J. Olsen, trú-
boði Aðventkirkjunnar, og hóf
starf hennar í Eyjum. Söfnuður-
inn var stofnaður formlega 26.
jan. 1924 og reisti fljótlega kirkju
sína við Brekastíg 17. Á stofnár-
inu gegnu um 60 manns í söfn-
uðinn og með fjölskyldum þeirra
og öðrum áhugasömum urðu
aðventistar vel á annað hundrað
þegar hæst stóð í stönginni hjá
þeim. Hlýleg og notaleg kirkja

þeirra og skóli, sem aðventistar
ráku um skeið, eru nú tóm hús og
fáförult þar um enda starfsemi-
ni að mestu hætt í Eyjum.

Í júní 1924 kom til Eyja og hélt
samkomu þá nýskipaður yfirmað-
ur Hjálpræðishersins, Boye (Thom-
sen) Holm „brigadier“, danskur að
kyni. Hann sagðist vera að kanna
hvort grundvöllur væri fyrir starf-
semi Hersins í Vestmannaeyjum.
Hún skyldi þá felast í rekstri gisti-
húss og sjómannastofu. Samkom-
ur Holm-hjónanna voru mjög
vel sóttar og bæjaryfirvöld hétu
stuðningi við Herinn. Búið var
að skipa forstöðumann starfsins,
„kommandör“ Harlyk, en ekkert
varð úr þeim fyrirætlunum, hver
sem ástæðan var. Þess má jafn-
framt geta að eitt helsta skáld
Hersins á Íslandi, Sigurbjörn
Sveinsson, barnabókahöfundur
og kennari, var eitt sinn „lautinant“,
bjó þá í Vestmannaeyjum. Áhugi
Hersins slokknaði þó ekki alveg
því að nokkrum árum seinna,
þegar Breiðablik, íbúðarhús Ásdís-
ar og Gísla Johnsens, losnaði við
gjaldþrot Gísla, mun hafa komið
til álíta að Hjálpræðisherinn keypti
húsið, en úr því varð ekki. Og Her-
inn festi því aldrei rætur í Eyjum.

Það var svo á árunum 1924-26
sem KFUM og KFUK voru stofnuð,
í því mikla trúarlega umróti sem
þá varð. Engin óvinátta var milli
þessarar félaga, né heldur þeirra og
þjóðkirkjunnar, þótt hún hafi ekki
fagnað þessari þróun í trúaref-
num, nema KFUM&K.

Þegar KFUM-félagið var stofnað
í Vestmannaeyjum 1924 voru 25
ár liðin frá því að sr. Friðrik stofn-
aði fyrsta kristilega unglingafé-
lagið í Reykjavík, og á ýmsu hafði
gengið. En segja má að um þetta
leyti hafi KFUM skapað sér mjög
trausta stöðu í höfuðborginni
sem helsta trúarhreyfing ung-
menna og teygði anga sína við-
ar. Út frá KFUM&K voru stofnuð
íþróttafélög, Valur og Haukar í
Hafnarfirði, karlakórinn Fóstbræð-
ur, skátáfélagið Væringjar og fleiri
samtök, en auk þess rak félagið
sjómannastofu og einnig afar vin-
sælan kvöldskóla í bækistöðvum
sínunum við Amtmannsstíg í Reykja-

**Sr. Halldór Kolbeins, sóknar-
prestur í Vestmannaeyjum
1945-1961. Halldór var sér-
stæður um margt, afar vinsæll
í embætti og frjálslýndur í
skoðunum. Hann bjó á Ofan-
leiti með Láru, konu sinni, og
voru þau rómuð fyrir gestrisni.
Til greina kom að Halldór yrði
forstöðumaður KFUM í Eyjum
1925, er hann hugðist láta
af prestsþjónustu í Flatey á
Breiðafirði.**

vík. Engin önnur stofnun var um-
svifameiri á þessu sviði nema
þjóðkirkjan sjálf.

**Öflugt starf í Eyjum fram
undir gos**

Starfsemi KFUM&K varð þegar í
upphafi mjög öflug í Eyjum og var
það allt fram að eldgosinu í jan.
1973. Starfið í Eyjum var mótað
eftir fyrirmyndinni í Reykjavík, og
þangað kom skipulagið að sjálf-
sögðu frá Danmörku. Gilti þetta
um uppbyggingu fundanna, skipt-
ingu í hópa eftir kyni og aldri, viku-
legum fundum yfir veturinn, sum-
arþúðastarfi o.s.frv. Mestu munaði

**Sr. Jóhann Hlíðar, prestur í Vestmannaeyjum 1954-1972. Jóhann
var upphaflega ráðinn til afleysinga fyrir sr. Halldór, en aflaði sér
svo mikilla vinsælda að Vestmanneyingar vildu fá hann líka sem
prest, og það tókst. Sr. Jóhann var mikill KFUM-maður og virkur í
kristniðshreyfingunni þegar á yngri árum.**

að félögin komu þegar í öndverðu
upp samkomuhúsi fyrir sig sem
varð miðpunktur starfseminnar,
og raunar nýtt til margvíslegrar
annarra nota, bæjarstjórnarfunda,
sýninga, sem kjörstaður, svo að
fátt sé talið.

Félagsskapurinn meðal drengja
og stúlkna var mikilvægur en
hressileikinn, fjörið og fræðslan,

hélt hópnum vakandi allan tím-
ann. Stundum voru leikir á eftir
fundum, bobb, skák, spil og ann-
að af því tagi. Án efa hafa foreldrar
hvatt börn sín til þátttöku.

„Saumafundir“ yngri stúlkna
voru áþekkir drengjafundunum,
en fundir eldri stúlkna voru með
nokkuð öðru sniði, fámennari,
mikið saumað en líka sungið og
lesið fyrir hópinn.

Þegar KFUK fagnaði 25 ára starfi
sínu 1951 minntist sr. Sigurjón Þ.
Árnason, sem var sóknarprestur
á Ofanleiti til 1945 og forgöngu-
maður að stofnun félagsins, þess
að þegar hann hafði kallað saman
fyrsta hóp fermingardrengja sinna
hér í þeim tilgangi að halda áfram
tengslum við þá með biblíulestr-
um og öðru kristilegu starfi, hafi
fljótlega komið eldri menn, sem
öskuðu eftir að fá að vera með.
Síðan bættust konurnar í þennan

**Sr. Sigurjón Þ. Árnason varð prestur í Vestmannaeyjum snemma
árs 1924 og bjó að Ofanleiti. Hann þjónaði Vestmanneyingum í
rösklega 20 ár, til 1945. Hann þótti afar virðulegur í embætti og
hafði fasta og skýra trúarsannfæringu. Sem sálusorgari í Eyjum
purfti hann að takast á við mörg áföll á sinni tíð, þegar frá fyrsta
starfsári sínu.**

**Eiríkur Guðnason kennari var einn vinsælasti foringinn í
KFUM-starfinu. Hann las (og samdi) spennandi framhaldssögur á
drengjafundum við góðar viðtökur.**

**Sigurfinnur Einarsson, Finnur í
Fagradal, sinnti KFUM-fundum
eins og hann gat samhliða öðr-
um störfum. Faðir hans, Einar
Sigurfinnsson, var líka tíður
gestur á fundum meðan hann
bjó í Vestmannaeyjum, frá 1955
og fram undir gos.**

Hólmfríður Jónsdóttir á Skjaldbreið var atorkusömu kona, stjórnaði stóru útgerðarheimili Sigurðar Ingimundarsonar, manns síns, og átti mörg börn. Hún var forstöðukona KFUK árin 1939-1945.

áhugamannahóp. KFUM&K voru þá hin einu skipulögðu samtök trúaðra leikmanna á landinu. Guð hafi byggt sér „nýtt altari, nýjan prédikunarstól meðal leikmannanna svo að nú heyrir maður hvergi á Íslandi hreinni eða ákveðnari boðun evangelisk-lútherskrar kristni, en þar sem leikmennirnir innan kirkjunnar prédika ...“ sagði sr. Sigurjón.

Helstu forustumenn félaganna

Kristín Friðriksdóttir var fyrsta forstöðukona KFUK í Vestmannaeyjum. Hún lét ekki mikið að sér kveða í bæjarlífinu í Eyjum meðan hún og Steinn, maður hennar, bjuggu þar á árunum 1908-1929, enda bundin við uppeldi margra barna. Þekktust þeirra í Eyjum eru e.t.v. Ásmundur, „Ási Steins“, járnsmiður og landsþekktur markmaður í fótbolta, og Ingólfur, bróðir hans, seinast auglýsingastjóri Vísis, grafískur hönnuður, faðir Kristínar, fyrrv. rektors Háskóla Íslands.

Þorgerður Jónsdóttir, sem tók við af henni 1929, var sterk kona. Snorri Þórðarson, maður hennar, fórst í sjóslysinu við Eiðið 16. des. 1924. En Þorgerður bar harm sinn af stórhug og stjórnaði KFUK í áratug, 1929-1939.

Hólmfríður Jónsdóttir, „Hólka á Skjaldbreið“, var stórbrotin kona, skapmikil eins og maður hennar, Sigurður Ingimundarson skipstjóri og útgerðarmaður, „Siggi Munda“. Hún stjórnaði stóru útgerðarheimili með kraftmiklum börnum þeirra og fjölda sjómanna og vermannna sem unnu við útgerð Sigurðar. Hólmfríður var félagslynd og mikill áhugamaður um íþróttir, sérstaklega knattspyrnu, og var í Tý. Hólmfríður tók við forustu í KFUK af Þorgerði 1939 og gegndi því starfi til um 1945.

Eftir daga Hólmfríðar í KFUK tóku þær við, mæðgurnar Þuríður á Sandfelli Guðjónsdóttir og Inga (Ingveldur), dóttir hennar, og voru í forustu KFUK fram að gosi. Inga var ógift, vann lengi á sjúkrahúsinu við þríf, líka hjá Haraldi Eiríksyni og víðar, en varði lausum tíma sínum í þágu KFUK og kvenfélags Landakirkju. Hún var myndarleg kona og sumum fannst að hún hefði sómt sér vel sem prestsfrú. Jónína Guðjónsdóttir, systir Þuríðar og kona Þórðar meðhjálpara, var enn fremur mikilvirk í samtökunum, svo og Inga, dóttir hennar.

Á drengjafundum var sr. Sigurjón í forustu fram að því að hann fluttist til Reykjavíkur og varð prestur í Hallgrímssókn. En helstu samverkamenn hans urðu Steingrímur Benediktsson, eftir að hann fluttist til Eyja 1929, svo og Jóhann Scheving á Vilborgarstöðum og Sigurður Gottskálksson er síðast bjó í Norðurbænum á Kirkjubæ, lengi organisti á fundum félaganna.

„Ingurnar“, Inga Magnúsdóttir og Inga Þórðardóttir, stjórnðu saumafundum stúlkanna.

Þorgerður Jónsdóttir í Steini var forstöðukona KFUK árin 1929-1939. Með henni á myndinni er sonur hennar, Rútur Snorrason (sem síðar kvæntist Ingu Þórðardóttur).

Loftur Jónsson á Vilborgarstöðum, faðir Guðrúnar verslunarkonu, var tryggur KFUM-maður alla tíð, ritari stjórnar félagsins áratugum saman og skráði þannig vandlega sögu þess í fundargerðarbækur. Lág-

vaxinn maður, knár og glaðlegur. Er frá leið bættust þeir í hópinn sem traustir leiðtogar, svilarnir og netagerðarmeistararnir Þórður H. Gíslason frá Eyrarbakka og Magnús Magnússon, ættaður af

Fjölskylda Þórðar H. Gíslasonar, netagerðarmeistara og meðhjálpara í Landakirkju, var mikilvirk í starfi KFUM og K, Þórður á drengjafundum en mæðgurnar, Jónína og Inga, á saumafundum. F.v.: Inga, Þórður, Ellý, Jónína og Hallgrímur. Aftan við stendur Júlía, systir Þórðar.

Sigurður í Hraungerði

Einn eftirminnilegasti „unglingurinn“ í starfi KFUM&K var Sigurður gamli í Hraungerði, hæglátur verkamaður og sjómaður, einhleypur og einstaklega trúr hugsjón sinni, þeirri að reynast vel samfélagi sínu og samferðarmönnum og öllum hjálpsamur. Það væri friðsælla í heiminum ef fleiri slík eintök hefðu verið framleidd.

Sigurður var Landeyingur, fæddur 1874 utan hjónabands, „tökubarn“ í Hallgeirsey fram að fermingu, en síðan vinnumaður. Hann átti eina alsysstur árinu eldri, Ingibjörgu. Hún giftist ekkjumanni, Gottskálk Hreiðarssyni, með þrjú börn og gekk þeim í móðurstað. Þau fluttust svo, ásamt Sigurði, til Vestmannaeyja 1912, keyptu Hraungerði, lítið hús við Landagötu 9, og bjuggu þar ævi sína á enda. Hraungerði fór undir hraun í gosinu. Það stóð við hlið Ingólfsþvols (geymsluhús á milli).

Sigurður í Hraungerði lést haustið 1972, 98 ára gamall. Hann náði að leggjast undir torfuna áður en eldur kom upp austur á eyju og spillti austurbænum, brenndi Hraungerði og lagði glóandi hraun yfir Landagötu.

Tvö stjúpbarna Ingibjargar bjuggu í Eyjum. Yngstur var

Sigurður í Hraungerði, hinn trausti og trúfasti stuðningsmaður KFUM og K-starfsins, húsvörður lengi, elstur kristilegra ungra manna.

Sigurjón, líka hléðrægur maður, einhleypur, sjómaður áður en síðar vann hann í Áhaldahúsinu, d. 1995. En elstur var Sigurður, d. 1955, og var þá bóndi í Norðurbænum á Kirkjubæ, þar sem Magnús Pétursson var síðar með búskap. Þar er allt farið undir hraun. Sigurður var KFUM-maður, tónelskur og spilaði á orgel á drengjafundum og líka saumafundum stúlkna.

Vatnsleysuströnd. Þeir höfðu flust til Eyja ungir að árum og kvænst systurum frá Sandfelli og orðið kynsælir; frá þeim er komið glaðvært og duglegt fólk. Þórður var jafnframt meðhjálpari í kirkjunni þar sem hann las úr kór inn- og útgöngubæn með sinni lágu en hrjúfu röddu og var mörgum minnisstæð. Góðmennsku hans og vingjarnlegu viðmóti var við brugðið.

Sigurfinnur Einnarsson, „Finnur í Fagradal“, bróðir Sigurbjörns biskups, var oft á drengjafundum, las sögur og leiddi bæn.

A.m.k. tveir kennarar lögðu fram krafta sína í KFUM. Auk Eiríks Guðnasonar sem áður er nefndur var það Guðbjartur Andrésson sem starfaði í Eyjum milli 1950-60.

Hann var Vestfirðingur, af Barðaströnd, gekk ungur KFUM á hönd og starfaði m.a. með kristlegum skólasamtökum á námsárum sínum. Eiríkur var vinsælastur allra á fundum, ekki síst fyrir framhaldsögur sem hann ýmist endursagði eða samdi á staðnum.

Nokkrir utanbæjarmenn, sem voru starfandi í Eyjum eða komu oft til Eyja, létu að sér kveða í KFUM-starfinu. Svo var um Eggert Theódórsson, bróður Ingólfs Te, netagerðarmanns. Hann dvaldist í Eyjum á vegum bróður síns 1945-1950, en var síðan öflugur í starfinu í Reykjavík. Þá má nefna Þóri Guðbergsson sem kom oft til Eyja, kenndi m.a. í forföllum Steingríms Benediktssonar við Barnaskólann. Hann bar ferskan anda frá höfudborginni og var jafnframt vel kunnugur kristniboðsstarfinu og sagði sögur frá Konsó. Hann var lengi sumarbúðastjóri í Vatnaskógi og margir minnast hans þaðan.

Það munaði um systkinin frá Hraungerði við Landagötu í KFUM, einkum Sigurð Gottskálksson, sem áður er nefndur, svo og móðurbróður hans, Sigurð Jónsson, sem langa lengi var húsvörður í KFUM. Þá má nefna Jón Magnússon frá Sólvangi, sem oft var kenndur við loftpressuna sem hann starfaði við, Sullivan.

Margir aðrir Vestmanneyingar voru virkir í KFUM-starfinu. Má þar nefna Gísla Brynjólfsson, smið hjá Ársæli Sveinssyni, Hásteinsvegi 52, sem fluttist til Eyja, kvæntist ekkju með sjö börn. Jónas Guðmundsson (Böðvarssonar) smiður vann ötullega í KFUM á yngri árum sínum, svo og Trausti Þorsteinsson frá Vesturhúsum.

Starfsemin í húsinu var jafnan mikil og húsið eins og griðastaður fyrir fjölmarga, hvort sem þeir höfðu atvinnu á sjó eða í landi. Félögin og deildir innan þeirra héldu vikulegu fundi yfir veturinn, auk sunnudagaskólans.

Í blöðum frá 1950 segir svo um starf KFUM&K: „Fjögur til fimm

hundruð börn sækja nú barna-
guðsþjónustur á hverjum sunnu-
degi. Tvo daga í viku fyllist stóri
salurinn í KFUM af litlum stúlk-
um, sem sækja saumafundi. ...
Drengjafundirnir hafa einnig verið
vel sóttir hin síðari ár.”
Fjárhagur félaganna var alla
tíð fremur þröngur. Þessi vegna
gekk illa að halda öllu í horfinu í
KFUM-húsinu og það fór að láta á
sjá. Tekjur félaganna voru aðeins
frjáls framlög og gjafir velunnara,
en opinbert styrktarfé afar lítið.
Launagreiðslur voru því mjög tak-
markaðar.

**Ótrúlegt hugsjóna- og sjálf-
boðastarf alþýðufólks**
Þegar lítið er yfir sögu KFUM&K
í Vestmannaeyjum vekur tvennt
mesta athygli: annars vegar hve
alþýðufólk í bænum vann ótrú-
lega fórnfúst starf í þágu göfugs
málefnis, karlar og konur, og hins
vegar hve mikla gleði og mikið
fjör starfið vakti í hópi ungmenna
í bænum. Frá upphafi virðist hafa
tekist hér, eins og víðast hvar
annars staðar í KFUM&K-starfi, að
koma upp skemmtilegri stemn-
ingu og kraftmikilli sem á margan
hátt líktist skátastarfinu. Á fundun-
um var sungið af öllum sálarkröft-
um og allir fylgdust með fræðslu-
efni og framhaldssögum. Og nutu
svo samvita í sumarbuðum þegar
birti og hlýnaði.
Framlag forkólfanna vekur aðdá-
un. Það voru einkum systurnar Þur-
íður og Jónína Guðjónsdætur sem
helguðu þessu starfi krafta sína,
svo og eiginmenn þeirra, Magnús
og Þórður netagerðarmenn, og
jafnframt fjölskyldur þeirra sem
voru fjölmennar. Má þar einkum
nefna „Ingurnar“, Magnúsdóttur

Magnús K. Magnússon netagerðarmeistari og fjölskylda hans var einhuga í starfi fyrir KFUM og K. Magnús sinnti drengjunum en þær mæðgur, Þuríður Guðjónsdóttir og Ingveldur (Inga), stúlkunum. Með þeim eru á myndinni bræðurnir Guðjón og Kristleifur.

og Þórðardóttur. Vekur athygli að
þessar fjölskyldur, svo fjölmenn-
ar sem þær voru með venslum
og tengslum, studdu ekki aðeins
KFUM, og raunar annað kirkjustarf,
heldur voru þær harðasti kjarni Al-

þýðuflokksins, allir kratar, og loks
einlægir Týrarar.
Starf KFUM&K, a.m.k. fram að
gosinu 1973, var afar merkilegt og
má ekki falla í gleymsku, né heldur
minning þeirra sem fórnðu mest

og best kröftum sínum, samhliða
erfiðu brauðstriti og barnaup-
eldi, húsbýggingu o.fl., hinu göf-
uga málefni sem þau vildu berjast
fyrir, að þjóna Jesú Kristi í lífi og
starfi.

Steingrímur og sjómannastofan

Sr. Friðrik Friðriksson, sem kom öllu KFUM&K-
starfi af stað í Vestmannaeyjum, var mjög
áhugasamur um það á fyrstu starfsárum sín-
um í Reykjavík um aldamótin 1900 að boða
fagnaðarerindi sitt meðal sjómanna, einkum
þeirra sem komu úr sveitunum og áttu ekki
heimili í bænum. Kom hann upp eins kon-
ar sjómannastofu heima hjá sér og síðar í
svokölluðu Thomsen-húsi sem KFUM eign-
aðist skömmu eftir stofnun þess. Þegar búið
var að stofna KFUM- og KFUK-félög í Eyjum
og reisa þar glæsilega félagsmiðstöð kvikn-
aði áhugi á að veita þar vertiðarmönnum,
sem voru geysifjölmennir á þessum tíma,
aðstöðu í landlegum og annars til afdreps,
til að komast í það, lesa blöð, skrifa heim,
spila og til annarrar afþreyingar, auk þess
að boða þeim Guðs orð með samkomum og
guðsþjónustum.
Steingrímur Benediktsson, sem var Skag-
firðingur að ætt, hafði að loknu námi í
bændaskólanum á Hólum í Hjaltadal 1922
og farið í framhaldsnám til Noregs og síðar
Danmerkur til að læra hveitirækt. Þar ytra
kynntist hann starfi KFUM og í sumarbuð-
um á eyinni Endalave (Lágey) fyrir mynni
Horsensfjarðar sumarið 1922 frelsaðist hann
til trúar á Krist og vék aldrei síðan af þeim
vegi. Steingrímur sigldi heim sumarið 1923
og settist að á Sauðárkróki. Í nóvember
það ár stofnaði hann ásamt nokkrum öðr-
um KFUM þar í bæ. Steingrímur kynnti sér
boðun meðal sjómanna meðan hann dvald-
ist erlendis og starfrækslu sjómannastofa.
Það mun svo hafa verið fyrir hvatningu sr.
Friðriks sem Steingrímur féllst á að flytjast til
Eyja með fjölskyldu sína í árslok 1928 til þess
að vinna að því að setja upp sjómannastofu
í húsi KFUM&K. Hún var svo opnuð í janúar
1929.
Starfsemi sjómannastofunnar var vel tekið
í fyrstu. Hún þótti vera þörf nýjung í bænum
og var vel sótt, enda fá afdrep önnur fyrir
sjómenn og vertiðarmenn í landlegum og
frium. Hún var vel sótt fyrstu árin, en vegna
fjárskorts gat félagið ekki fylgt kröfum tím-
ans og keppt við aðra staði sem buðu betri
salarkynni og aðbúnað, og því dró úr starf-
seminni eftir nokkur ár.

Steingrímur Benediktsson var burðarás í starfi KFUM meðan hann starfaði í Eyjum, frá 1929 til dauðadags 1972. Hann var formaður KFUM frá 1945 og annaðist um sjómanastofuna alla tíð.

Um tíma voru margir færeyskir sjómenn
sem dvöldust hér á vertíðum. Þeir sóttu sjó-
mannastofuna og kom þá færeyskur maður,
Esmar Jakobsen frá færeyska sjómannatrú-
boðinu, til aðstoðar og veitt stofunni for-
stöðu yfir veturinn í allmörg ár.
Byggt var sunnan við KFUM-húsið 1968-
69 að áeggjan Steingríms og fékk sjó-
mannastofan þar glæsilega aðstöðu og
tók þá aðsóknin viðbragð eins og sjá má af
gestabókum stofunnar næstu árin. Vígsla fór
fram 15. jan. 1969. Steingrímur, sem þá var
kominn á eftirlaun, veitti stofunni forstöðu.
Færeyingar greiddu fjórðung af kostnaði við
endurbæturnar. En tími slíkrar starfsemi var

þó að renna út; svo mjög höfðu lífshættir
breyst og kjör og starfsaðstaða sjómanna og
vertiðarfólks batnað. Starfsemin stöðvaðist
alveg, eins og annað, í gosinu 1973. Hún var
vakinn til lífs aftur eftir gos, m.a. af Friðfinni á
Oddgeirshólum, Ingibjörgu Johnsen o.fl., en
það stóð ekki lengi.
Steingrímur og fjölskylda hans gat ekki
lifað af því sem starfið við sjómannastofuna
gaf eftir að hann fluttist til Vestmannaeyja.
Hann var ráðinn bæjarbókvörður í árs-
byrjun 1932 og gegndi því starfi til 1941.
Safnið var þá á efri hæð í Gefjunarhúsi við
Strandveg, sem verið hafði geymsluhús
Kaupfélagsins Drífanda. Bókasafnið var flutt
í hans tíð í Kuða við Formannasund, neðri
hæð, árið 1939. Steingrímur dreif sig í nám
og lauk kennaraprófi 1934 og hafði upp frá
því kennslu að aðalstarfi, varð yfirkennari
og loks skólastjóri Barnaskólans. Steingrím-
ur lést haustið 1972, skömmu fyrir gosið,
og hafði þá búið við nokkurt heilsuleysi um
tíma.
Eftir að Steingrímur fluttist til Eyja varð
hann aðalmaður í KFUM-starfinu, ásamt sr.
Sigurjóni á Ofanleiti. Hann varð síðar safnað-
arfulltrúi og sóknarnefndarmaður í Landa-
kirkju. Má segja að hann hafi borið uppi
starf KFUM í Vestmannaeyjum í fjóra áratugi,
1930-1970. Þegar sr. Sigurjón kvaddi Eyjarn-
ar 1945 var Steingrímur kosinn formaður
KFUM og gegndi því starfi til æviloka. En við-
brigðin urðu mikil þegar sr. Sigurjón fór og
sr. Halldór Kolbeins, mágur hans, settist að
á Ofanleiti. Sr. Halldór sýndi KFUM-félaginu
engan áhuga og kvartar Steingrímur yfir því
í bréfi til sr. Friðriks 1949. Óvist er hvað olli,
hvort það voru trúarskoðanir sr. Halldórs,
sem var frjálalsyndur guðfræðingur, eða ann-
ir hans í embætti, veikindi og hversu þungur
hann var orðinn á sér og heimakær. Stein-
grími var því fagnaðarefni þegar sr. Jóhann
Hlíðar kom til starfa í Eyjum 1954, en hann
var eindreginn KFUM-maður og áhuga-
samur um kristnið.
Steingrímur var umboðsmaður í Eyjum
fyrir sumarbúðastarfið í Vatnaskógi og Vind-
áshlíð og jafnframt útbreiðslumaður Bjarma,
málgagns kristniðssamtakanna.

Krókur

Einhvern tíma fyrir 1930 flutt-
ust til Vestmannaeyja Kristján
Guðmundsson (1877-1938),
Vestfirðingur, fráskilinn fimm
barna faðir, og Efímía Jóhann-
esdóttir (1897-1967), sem þá var
eða gerðist síðar ráðskona hans.
Þau bjuggu fyrst niðri í bæ en
árið 1933 eignaðist Efímía eins
hektara ræktunarlóð suður af
Lyngfellsjörðinni. Þau Efímía og
Kristján byggðu síðan á lóðinni
lítið íbúðarhús, sem fékk nafnið
Krókur, ásamt fjósi og hlöðu,
rétt austan við Ofanleitisveg
suðvestur af Lyngfellsbúinu.
Árið 1938 hefur heilsu Kristjáns
verið tekið að hraka því að hann
auglýsir í Víði 23. jan. það ár Krók
til sölu, og deyr raunar skömmu
síðar, í mars 1938:
„Til sölu er íbúðarhúsið Krókur
ásamt lóðarréttindum að 1 ha.
að mestu ræktað, með hlöðu og
fjósi, ennfremur 1 ha. af landi á
sama stað, girt en óræktað, og
1 ha. af landi á Stórhöfða 1/8 af
því í rækt. Semja ber við Kristján
Guðmundsson Króki, sem gefur
allar frekari upplýsingar.“
Líklegt er að Efímía hafi búið
eitthvað í Króki eftir að Krist-
ján dó, en er annars flutt að
Sólbrekku við Faxastíg ásamt
dóttur sinn, Unu Haraldsdóttur
(1925-1966), er henni tekst
að selja Krók 1943. Efímía var
síðustu ár sín á Elliheimilinu
Skálholti. Una, dóttir hennar,
giftist síðar Guðfinni Jónssyni,
hálfbróður Einars læknis Gutt-
ormssonar og Guðlaugs í Lyng-
felli. Þau eignuðust tvö börn og
bjuggu í Litla-Bergholti við Vest-
mannabraut.
Hjá sýslumanni liggja skjöl
sem staðfesta að Efímía seldi
Krók ásamt lóðarréttindum
sumarið 1943 Helga Þorláks-
syni, þá kennara í Vestmanna-
eyjum. Helgi var ættaður af Síðu
og í honum blundaði bóndi þótt
hans hlutskipti yrði að fást við
kennslu á starfsævi sinni. Helgi
seldi Krók aðeins ári seinna, en
hann fluttist þá með fjölskyldu
sinni til Akraness. Kaupandi var
„Sumarstarf kristniðssins í
Vestmannaeyjum“. Bak við það
nafn voru helstu forustumenn
í KFUM&K, m.a. Þórður H. Gísla-
son og Magnús Magnússon
netagerðarmeistarar, og réðust
þeir þá í að stækka Krók, en hús-
ið var mjög lítið. Var það stækk-
að til suðurs og hækkað þannig
að hluti þess varð tvær hæðir, en
fjosið rífið. Salur var á neðri hæð,
36 ferm., og á efri hæð var gott
27 ferm. herbergi. Auk þess var
á jarðhæð eldhús, forstofa og
uppgangur á efri hæðina.
Þessi kaup voru liður í þeirri
áætlun KFUM&K að koma upp
varanlegu sumarstarfi fyrir fé-
lögina í Eyjum. Heimildir eru
fyrir því að sumurin áður hafi
KFUM&K, eða forstumenn úr
þeim félögum, staðið fyrir sum-
arbuðum fyrir stúlkur vestur á
eyju og þá hafst við í tjöldum.
Á fundi í KFUM í október 1944
var kosin sérstök „Króksnefnd“
sem hafði umsjón með öllum
undirbúningi og framkvæmd-
um. Mikill kraftur var í KFUM&K-
fólki að koma af stað starfsemi í
Króki og var húsið vígt 1945, en
eiginlegt sumarbúðastarf fyrir
stúlkur og drengi í Eyjum hófst
ekki í Króki fyrr en 1947. Munaði
þar mest um atbeina Eggerts
Theódórssonar sem var með
drengjunum það sumar. Var
dvalist þar í vikutíma í senn og
skipust vikurnar á milli stráka og
stelpna. Matreiðslu þetta sumar,
a.m.k. hjá strákunum, annaðist
Geirlaug Sigurðardóttir, Landa-

og sumarbúðastarfið þar

Húsið Krókur stóð skammt sunnan við Lyngfellsbæinn, vestur á eyju. Það var sennilega byggt 1933-1935, og komst í eigu KFUM og K árið 1944. Þar voru reknar sumarþúðir á vegum KFUM og K fyrir drengi og stúlkur frá 1947 og nokkuð fram yfir 1950, og haldin kristileg æskulýðsmót nokkru lengur. Húsið var síðar selt og notað undir ýmsa starfsemi uns það var rífið skömmu fyrir aldamót. Myndin er af húsinu eftir að KFUM&K hætti þar starfsemi.

mótum. „Ingurnar“, Magnúsdóttir og Þórðardóttir, saum um stúlkna-hópinn.

Sumarið 1947 fór stór hópur ungmennta frá Eyjum í Vatnaskóg. Ýmsar samkomur voru haldnar í Króki frá 1945, svo og kristileg landsmót. Komu þá margir forustumenn KFUM&K í heimsókn, t.d. Ólafur Ólafsson kristniboði, Gunnar Sigurjónsson, Jóhann Hlíðar o.fl. og létu þátttakendur utanbæjar vel af.

Starf KFUM&K í Króki stóð með blóma í tæpan áratug. Það gerði sumarþúðadvölina spennandi fyrir börn og unglínga að Krókur var ofan og utan við byggðina, á svæði Ofanbyggjara. Nálægðin við Höfðavík, Klaufína og Lyngfelli-sdalinn, svo og Stórhöfða, gerði staðinn eftirsóttan. Í Króki var opið nokkrar vikur á hverju sumri. Voru sérstakir umsjónarmenn úr hópi KFUM&K-fólks í Króki yfir sumar-tímann og var matseld í eldhúsi. Auk Geirlaugar önnuðust hana m.a. Jónína og Þuríður, systurnar frá Sandfelli. Ingibjörg Jónsdóttir (Bubba) í Þorlaugargerði minnst þess að hafa starfað þar í eldhúsi um fermingaraldur ásamt Þuríði Ólafsdóttur (Dússi) úr Suðurgarði. Garðar Björgvinsson í Tréverk var einn þeirra drengja sem fór í sumarþúðirnar í Króki og á þaðan afar góðar minningar um leiki, íþróttir, kvöldvökur, gönguferðir o.fl. Með þeim var þá Gunnar Sigurjónsson guðfræðingur úr Reykjavík, en Magnús netagerðarmaður kom

nokkrum sinnum og fylgdist með.

Allar vegalengdir voru öðru vísi áður, en bifreiðar ekki orðnar almenningsseign. Það þótti þá m.a.s. heilmikið mál fyrir krakka, sem bjuggu í miðbænum, að fara vestur á Brimhóla þar sem Íþróttamiðstöðin er núna. Sama gilti um krakka sem áttu heima við Heiðarveg eða vestar að fara í Sundlaugina við Miðhúsatún í austurbænum fyrir gos. Garðar Björgvinsson sagði að fyrri sumarið sem hann var í Króki hefði þá vikuna aðeins farið einn bíll út í Stórhöfða og seinna sumarið enginn í heila viku. „Þetta var alveg út úr á þeim tíma.“

Í auglýsingu um dvöl í Króki stóð þetta m.a. um það sem börnin skyldu hafa með sér: „Svefnpoki, svæfill eða koddí, regnkápa, vatnsheld stigvél, náttföt og nægir sokkar, ullarpeysa, trefill og vettlingar, handklæði, sápa, greiða og tannbursti. Nýja testamentið (ef til er). Listi sé yfir farangurinn og allt greinilega merkt. Skógarmaður.“

Sumarið 1953 er sagt frá sumararmóti KFUM&K sem fór fram í Eyjum í lok júlí; var það 14 manna hópur undir forustu Jóhannesar Ólafssonar stud. med. og Gunnars Sigurjónssonar cand. theol. Þá segir: „Aðkomufólkið bjó í Króki og rómaði mjög frábæra gestrisni og umhyggju systuranna Jónínu og Þuríðar Guðjónsdætra, sem önnuðust um það allan tímann.“ Veðurbliðan var einstök þessa daga.

Sama sumar fóru sjö piltar frá

Eyjum á alþjóðlegt sumarmót í Danmörku, nálægt Horsens á Jótlandi, í tilefni af 75 ára afmælis KFUM þar í landi, ásamt meira en 40 drengjum annars staðar að af landinu. Kölluðu þeir sig „Hólm-verja“. Þórður H. Gíslason var leiðsögumaður Eyjamanna, sigldi með þeim á Gullfossi og fór með þeim um Danmörku og Svíþjóð. Þátttakendur úr Eyjum voru: Jóhann Sigurbergur Guðmundsson, Ingólfur Þórarinnsson, Karl Jónsson, Svavar Steingrímsson, Sævar Jóhannesson, Sigurður Jónsson og Birgir Jóhannsson.

Það fór að dofna yfir starfinu í sumarþúðunum að Króki er leið á 6. áratuginn og starfseminni var loks hætt. Ekki er unnt að fullyrða hver ástæðan var, en vera má að sumarþúðir KFUM í Vatnaskógi og KFUK í Vindáshlíð hafi þá fest sig svo í sessi fyrir börn úti á landi að þær hafi haft meira aðdráttarafl og yfir þeim verið meiri ævintýraljómi. Sumarmót KFUM&K voru þó haldin allmörg ár í Eyjum og húsið eitthvað notað í þágu félaganna en yfir því dofnaði líka. Upp úr 1960 stóð húsið mannlaut og viðhaldi þess var ekki sinnt.

Eftir að starfsemin KFUM&K í Króki lauk komst húsið í eigu Hallgríms Þórðarsonar og Guðjóns Magnússonar netagerðarmanna, sona frumherjanna Þórðar og Magnúsar. Þeir áttu húsið um árabíl, notuðu það lítið en þurrkuðu þar net og höfðu kartöflugarða á lóðinni.

Allnorkum árum seinna var húsið lánað mótörhjóla klúbbsi 10-15 Eyjapeyja á árunum 1970-1975. Þeir bættu aðstöðuna í húsinu. Enn síðar var þar hesthús 1982-1988.

Árið 1993 keypti Sigurjón Jónsson lyfsali húsið ásamt eins hektara ræktunarlendi og stuttu síðar, skömmu fyrir aldamót, var Krókur rifinn, enda húsið mjög illa farið.

Árið 1981 reistu þeir bræður Garðar og Svavar Garðarssynir refabú á lóðinni rétt austanvið Krók og ráku það til 1986 er þeir seldu bústofninn upp á land. Halldór Bjarnason og Guðmundur Jónsson vélvirkjar komu þá upp hæsnabúi í húsinu sem áður hýsti refina og ráku það saman í nokkur ár. Síðar tók Halldór Bjarnason einn við rekstrinum hélt áfram til 2002 er refahúsið var tekin niður.

Drengjahópurinn í Króki, sennilega sumarið 1950. Myndin er tekin við fjörumál í Klaufinni. Hún er í eigu Garðars Björgvinssonar sem dvaldist í Króki tvö sumur sem ungur drengur og skýringar eru frá honum: Fremst frá vinstri: Sævar Jóhannesson frá Kirkjulundi, Garðar Björgvinsson, Guðmundur Ingólfsson (úrara), Ragnar Björnsson (Unnar Guðjónsdóttur, alinn upp hjá Magnúsi netagerðarmanni og Þuríði). Önnur röð frá vinstri: Gylfi Sigurjónsson (seinna bankastarfsmaður), Karl Jónsson (Hásteinsvegi 33, síðar skipstjóri), Birgir Jóhannsson (síðar rafvirki), Gunnar Jónsson (síðar skipstjóri), Birgir Guðjónsson (Vigfússonar skipstjóra, síðar læknir). Efsta röð: Haukur Þorgilsson (síðar loftskýtamaður og viðskiptafræðingur), óþekktur er bak við Hauk og Óla Vilhjálmsson frá Burstafelli, Gísli Einarsson (Guðmundssonar á Björginni) og Sigurður Jónsson (Vestmannabraut 73, „Diddi pabbi“).

Sendum okkar
bestu óskir um
gledileg jól
og gæfuríkt
komandi ár.
Þökkum samskiptin
á árinu.

Sjálfstæðisfélagin
í Vestmannaeyjum

Gledileg jól
og farsælt komandi ár
þökkum viðskiptin á árinu sem er að líða!

*Sendum Vestmannaeyingum bestu óskir um gleðileg jól
og gæfuríkt komandi ár. Þökkum samskiptin á árinu.*

Ásmundur Friðriksson: Ertu konan í albúminu?

Inga Traustadóttir í viðtali

VIÐTAL:
ÁSMUNDUR
FRIÐRIKSSON

Guðrún Ingveldur Traustadóttir sjúkraliði er fædd 5. mars árið 1954 í Hjarðarholti í Eyjum. Foreldrar hennar voru Trausti Guðjónsson frá Skaftafelli og Ragnheiður Jónsdóttir frá Brekku í Gilsfirði. Systkini hennar í aldursröð eru: Halldóra, Guðjón, Kornelíus, Símon, Eðvald, Sólveig Rósa, Vörður Leví og Inga er yngst.

Það býr mikill innri kraftur í Ingu sem kemur úr þessum stóra systkinahópi og það hefur aldrei verið nein lognmolla í kringum hana. Hún býr að frjálsræðinu sem hún ólst upp við í Eyjum og trúfestunni sem gangan á vegi lífsins með Jesúm Krist hefur gefið henni. Trausti pabbi hennar er næstelstur 11 systkina sinna frá Skaftafelli. En fjölskyldan lét mikið til sín taka í félagslífi og trúmálum Vestmanneyinga allt frá fyrri hluta 20. aldarinnar þegar Betelsöfnuðurinn var stofnaður í Eyjum. Þau voru söngelsk, spiluðu á hljóðfæri og voru uppistaðan í sönglífi safnaðarins í Eyjum árum saman.

Inga og eiginmaður hennar, Geir Jón Þórisson, hófu búskap í Eyjum eftir gos í hálfkörüðu húsi sínu við Stórágerði. Kannski gaf götunafnið tóninn en þau hjón hafa staðið upp úr mannhafinu og sett skemmtilegan svip á bæjarlífið í Vestmannaeyjum með glæðlegri og frjálslegri framgöngu í félags- og menningarlífi á mörgum sviðum. Þau eru bæði Eyjamenn að innstu hjartans rötum, en Inga er borin og barnfædd í Eyjum eins og börnin þeirra fjögur. Nú þegar Inga og Geir Jón fagna 50 ára brúðkaupsafmæli telur fjölskylda þeirra 24 einstaklinga með börnum og barnabörnum. Inga þekkir ekki annað en fjölmennar og stórar fjölskyldur í kringum sig og við ætlum að kynnst lífhlaupi hennar í eftirfarandi viðtali.

Kaupa Hjarðarholt

Foreldrar mínir kynntust í Bíblíu-

Frá vinstri: Kornelíus, Símon Edvald, Ragnheiður, heldur á Verli Leví, Trausti, heldur á Sólveigu Rósu Benediktu, Halldóra, heldur á Guðrúnu Ingveldi, og Guðjón.

skóla í Reykjavík, en þangað hafði Guðbjörg, systir pabba, dregið mömmu með sér í skólann. Mamma var ekki mjög áhugasöm um samband þeirra í upphafi, en hún var berdreymin og hafði séð í draumi hringa og mynd af manni. Inni í hringnum stóð þessi setning úr Matteusarguðspjalli, 19. kafla: „Það sem Guð hefur tengt saman má eigi maðurinn sundur skilja.“ Mamma sér mynd af þessum manni heima hjá Guðbjörgu og spyr hver hann sé og fær það svar að þetta sé Trausti, bróður hennar. Í Bíblíuskólanum fjarlægist mamma þennan mann, en pabbi er strax smá skotin, en ástin getur átt sínar erfðu stundir í upphafi.

Mamma og Guðbjörg ákváðu síðar að fara saman til Eyja, en Guðbjörg helltist úr lestinni og til að fullkomna málið tók pabbi á móti henni þegar hún kom að landi í Eyjum. Það sem síðar gerðist er sagan okkar, mamma gefur sig og giftist manninum sem hana

dreymdi í hringnum og úr varð hjónaband og sjö börn.

Fljótlega settust þau að í Eyjum og pabbi fór að vinna sem fjósamaður austur á Kirkjubæ, en þau höfðu fengið inni í Hjarðarholti, sem þá var 50 fermetra hús á Vestmannabraut 69. Húsið var til sölu, en þau réðu ekki við að kaupa það, en fengu þar inni fyrir að gera húsið hreint áður en það yrði selt. Óskar M. Gíslason á Arnarhóli, var þá vinur þeirra, trúbróðir í Betel og var enn einhleypur maður. Óskar frétti af áhuga þeirra með að kaupa húsið og kom til foreldra minna og segir þeim að hann eigi pening og vilji lána þeim svo þau geti keypt Hjarðarholtið. Húsið átti að kosta 13.000 krónur, en 1300 krónur bundnar á veði og afi lánaði þeim 500 krónur. Óskar lánaði þeim 10.000 krónur sem var mikill peningur, en hann og pabbi hand-söluðu samning sem hélt ekki síður en stafur á blaði.

Sveifla á lífinu

Hjarðarholt var ekki nema 50 fermetrar og börnin komu hvert af öðru og foreldrar mínir ákváðu að stækka og byggja ofan á húsið. Vinir og félagar pabba hjálpuðu að við að byggja húsið og allt í einu er fjölskyldan komin í þrjú herbergi og eldhús. Ég er samt eina barnið sem fæðist á loftinu í nýja svefnherberginu og við vorum orðin níu manna fjölskylda. Þrátt fyrir þrengsli leigðu foreldrar mínir sjómönnum eitt herbergi til að afla tekna fyrir heimilið.

Ég átti alveg yndislega æsku á Vestmannabrautinni í einstöku mannlífi þar sem margir í nágreinninu voru með kindur og beljur eins og afi og amma á Skaftafelli. Þetta var kraftmikið samfélag og flest okkar kennd við heimilin. Krakkarnir á Hvanneyri, Hjalla, Arnarhól, Hlíðardal og Odda svo ég nefni bara næstu hús. Vinkonur mínar á þessum árum voru Mæja, dóttir hans Stjána í Birtingarholti, Jóna Begga frá Litla-Bergholti, Sigþóra Björgvins í Úthlíð, Laufey á Fögrubrekku og Bogga á Burstafelli. Þetta var mikið stelpu-samfélag og við vorum úti að leika öllum stundum og krakkar hópuðu í fallin spýta fram á kvöld. Þá var löggan að fylgjast með útivistartíma barna og við földum okkur á bak við vegginn á Fögrubrekku þegar Svarta-María kom keyrandi upp Vestmannabraut og héldum svo áfram að leika okkur þegar löggan var farin hjá. Við vorum svo frjáls, fórum á fjöll og héldum um bandið í spröngunni og við sveifluðumst eins og við ættum lífið að leysa frá morgni til kvölds.

En það var einn alveg fastur punktur í tilverunni, það voru barnasamkomurnar í Betel á sunnudögum þar sem bræðurnir Einar og Óskar stjórnuðu barna- og unglingastarfinu. Mæja vinkona mín fór með mér á samkomur og svo var stolist á eftir í bíó eftir að Einar hafði messað yfir okkur. Við krakkarnir í Betel vorum kölluð „Betelingar“, sem var notað sem skammaryrði, það var kallað stríðni, en var auðvitað ekkert annað en einelti, að vera svona

annars flokk manneskja og uppnefnd Betelingu!

Feðgarnir á spítala

Pabbi hafði eins og ungir menn á þessum árum ýmislegt fyrir stafni. Hann var véltjóri á Mýrdælingi, lærði hljóðfærasmíði og varð síðar húsasmíðameistari árið sem ég fæddist.

Þegar ég var 4 ára, - og það er ein mín fyrsta minning, - slasast pabbi alvarlega rétt fyrir jólin árið 1957. Hann vann við uppbyggingu Fiskiðjunnar um árabil og þann örlagaríka dag 16. desember datt hann fram af stillans og féll niður á steypustyrktarjárn sem stakkt inn í kviðarhol hans með alvarlegum afleiðingum. Pabbi var illa slasaður og lá lengi fyrir dauðanum á Sjúkrahúsinu í Eyjum. Mamma stóð upp ein með sjö börn og það voru engar almannatryggingar eða bætur og jólin á næsta leyti. Þetta var mikið áfall, mamma að hugsaði um okkur börnin og sinni heimsóknum til pabba eftir mátti. Elstu systkinin hjálpuðu henni og það munaði um það að Halldóra systir var að læra uppi á spítala.

Pabbi var búinn að undirbúa jólin og hafði smíðað dótakistur fyrir okkur þrjú yngstu börnin, sem Benedikt Frímannsson, Benni mágur hans, lauk við og málaði hann kisturnar sem við fengum svo í jólagjöf frá mömmu og pabba. Ég man það svo vel að ég fékk að auki drapplitaðan náttkjól með litlum bláum blómum sem mamma hafði saumað handa mér. Jólagjafir og fót var allt saumað og búið til heima.

En ólánið virtist elta okkur á þessum tíma. Símon bróðir var með nokkrum strákum sem ætluðu að brenna drasl og þeir fóru inn í fjósið heima. Símon stóð við gluggann í fjósinu með bensínflösku í hendinni. Hann missti hana í gólf-ið, en í sama mund kveikti einn af strákunum á eldspítu með alvarlegum afleiðingum. Það blossaði upp eldur og Símon stóð skyndilega nær aelda. Lopapeysan sem hann var í logaði og hálsmálið og lopinn festist við skinnið á hálsinum. Símon brann því mjög illa

Frá vinstri aftari röð: Guðrún Ingveldur, Vörður Leví, Kornelíus, Símon Edvald og Guðjón. Fremri röð: Ragnheiður Jónsdóttir, Sólveig Rósa Benedikta og Halldóra.

og var öskrandi af kvölum þegar hann hljóp með glæður í peysunni alla leið upp á spítala. Halldóra systir sem var heima að passa okkur hljóp á eftir honum en mamma sat þá öllum stundum hjá pabba á stofunni hans á spítalanum. Við vorum því ein heima þegar Halldóra og mamma voru með Símoni meðan gert var að sárum hans. En pabbi lá enn óvigur og mátti heyra óhljóðin frá syni sínum, sem heyrðust um allan spítala meðan gert var að sárum hans. Símon bar ör á hálsinum ævilangt eftir þetta slys og var síðar með alskegg til að hylja mestu örin.

Við þetta bætist svo að í lok janúar voru teknir hálskirtlar úr Verði og lágu þeir feðgar því þrír saman á stofu 2 í lok janúar. Á hverjum degi báðum við fjölskyldan og vinir fyrir bata þeirra.

Þetta reyndi mjög á okkar stóra heimili, engar tryggingar eða bætur að fá og mamma, sem var rosalega dugleg kona, fór að saum karlmannabuxur. Hún vann hjá Páli Lúterssyni klæðskera í Hvíta húsinu niður á Strandvegi til að afla tekna fyrir heimilið og halda því gangandi meðan pabbi var á Spítalanum.

Vorum bænheyrð

Það leit lengi mjög illa út með heilsuna hjá pabba, hann var svo viðkvæmur, alltaf veikur og kuldi sótti á hann. Það voru allir búnir að afskrifa hann og talið að hann mundi deyja þá og þegar. Það var meira að segja búið að færa það í tal við mömmu að lækna fengju að kryfja lík hans. En pabbi var bara 43 ára og mamma var svo ákveðin í því að hann mundi ekki deyja, því hana hafði dreymt þannig draum. Við vorum ekki ein, það var beðið fyrir pabba út um allt, í Betel og öllum söfnuðum Filadelfíu um land allt og mamma trúði því að Guð svaraði bænum.

Mamma hafði lagt sig og dreymir einkennilegan draum. Það gengur líkfylgd frá Hjarðarholti að Skaftafelli, en þar er engill fyrir sem stöðvar líkfylgdina og snýr henni við. Mamma sér hvar engillinn hengir líkklæði upp í fataskáp og hún spyr engilinn, af hverju gerir þú þetta? En engillinn svarar henni: Vegna bæna Guðs barna verða þessi líkklæði innsigluð um stund, og engillinn lokar skápnum og innsiglar hann.

Þegar mamma vaknar upp frá þessum draumi hringir hún upp á spítala til að spyrjast fyrir um hvernig pabba líði. Læknirinn sem var á vakt segir að það hafi eitthvað skeð, honum er orðið svo létt og upp frá þessu tók pabbi framförum. Hann var samt enn mjög máttfarinn en komst á fætur og heim til okkar í Hjarðarholt. Þá kom í ljós styrkleiki samfélagsins og náungakærleikurinn þegar þeir feðgar Grímur Þórðar og Tóti meðhjálpari komu heim og buðu

Aftari röð frá vinstri: Brynjar Ólafsson, Ólína Edda Brynjarsdóttir, Ragnheiður Lind Geirsdóttir, Sara Jane Windrov, Símon Geir Geirsson, Brynjar Ingi Narfason, Narfi Ísak Geirsson, Þórir Rúnar Geirsson, Geir Jón Þórisson, yngri, Víkingur Ómar Þórisson. **Önnur röð frá vinstri:** Ólöf Lilja Brynjarsdóttir, Óðin Týr Brynjarsson, Óskar Ísak Brynjarsson, Christopher James Windrov, Ólavía Rún Símonardóttir, Helena Heiða Símonardóttir, Benjamín Emil Símonarson, Tinna Bjarkardóttir, Jón Bragi Narfason, Dóróthea Lind Narfadóttir, Elísabet Inga Þórisdóttir, Guðrún María Jónsdóttir. **Fremsta röð:** Guðrún Ingveldur Traustadóttir, Geir Jón Þórisson og Ingimar Hran Þórisson.

pabba vinnu. Pabbi gat lítið unnið, en þeir voru svo góðir við hann og leyfðu honum að sitja á stól og skera af og fella þorskanet. Þetta er birtingamynd samfélags sem hjálpar fólki til sjálfshjálpar og var í raun hin eina og sanna „almanna-trygging“ sem er svo einstaklega ríkt í fólkinu okkar í Vestmannaeyjum. Það má með sanni segja að við vorum bænheyrð í gegnum veikindi pabba og bataferli hans.

Það voru margir sem hugsuðu til okkar í Hjarðarholti. Fyrstu jólin eftir að pabbi komst á fætur var okkur yngstu systkinunum boðið á jólaball hjá Kvenfélaginu Líkn. Þetta var fyrsta jólaballið sem við höfðum komið á og var mikil upplifun! Þá mætti velviljað fólk heim til okkar um páskana með stærðarinnar páskaegg. Ég man að við höfðum aldrei séð svona stórt páskaegg áður og Vörður bróðir rétt náði að taka utan um það og sleikti út um þegar mamma var búin að brjóta það niður og við borðuðum það upp til agna.

Pabbi fékk ekki innivinnu sem smiður í Eyjum, en það var mikilvægt fyrir hann til að halda heilsu. Pabbi fór þá að vinna við að innréttu Landsbankann á Laugavegi 77 í Reykjavík og bjó fyrst um sinn á Hjalpræðishernum. Hjarðarholtið var selt og við sem vorum enn heima komum svo fljótlega og við fluttum á mölina og settumst að í Kópavogi.

Það fylgdu því tilfinningar að fara frá Eyjum. Flugfélag Íslands ætlaði að kaup Hjarðarholt og

breyta því í hótél, en ekkert varð úr þeirri ágætu hugmynd. En það komu svo hjón að skoða húsið og ég man þegar konan segir, „Jón, við verðum að kaupa þetta hús.“ Þetta voru þá Sigríður Angantýsdóttir, Sísí, og Jón Kjartansson frá Húsavík í Eyjum. En þau keyptu húsið og bjuggu í því þar til Helga, dóttir þeirra, og Arnór Hermannsson keyptu af þeim. Hjarðarholt hefur því verið í eigu þriggja hjóna frá því að foreldrar mínir stækkuðu það fyrir um 70 árum.

Við afi fórum bæði í flokkinn.

Fjölskyldan á Skaftafelli gekk öll til liðs við Hvítasunnuhreyfinguna á Íslandi, en langamma mín Ingveldur Nikulásdóttir var ein af 21 stofnfélaga Betelsafnaðarins ásamt Erik Ásbö trúboða og konu hans, Signýju Ásbö. Trúboð Eriks hófst í Eyjum árið 1921 og leiddi það til stofnunar safnaðarins og þar voru konur úr Eyjum í algjörum meirihluta. Ingveldur langamma mín fór að hlusta á þennan Ásbö og varð svo hrifin að hún tók á móti Jesú í hjarta sitt. Langamma kom svo til ömmu minnar, Halldóru, og segir við hana: „Ég hef fundið það sem ég hef leitað að.“ Amma ákvað að fara á næstu samkomu og þar tók hún á móti Jesú, eins og svo margar aðrar konur höfðu gert. Karlarnir þeirra voru staðari en að lokum fylgdu þeir konunum sínum og afi minn var öldungurinn í söfnuðinum.

Sænskir hvítasunnunmenn voru á þessum tíma að byggja hús í Sví-

þjóð sem átti að fara til Afríku. En þá þegar var mikil þörf fyrir húsnæði í Eyjum og Svíarnir ákváðu að senda húsið til Eyja. Einingar í húsið voru fluttar til Eyja og Betel-kirkjan reist og tekin í notkun 1. janúar árið 1926, en Betel söfnuðurinn formlega stofnaður 19. febrúar það ár. Þá skírði Erik Ásbö 19 Vestmanneyinga niðurdýfingarskír. Áður var notast við leiguhúsnæði fyrir samkomur í Gamla-Goodtemplarahúsinu, á Borg, í Nýjabíó, á Grundabrekku og heima í Fagradal.

Það gengu öll börn afa og ömmu á Skaftafelli í „flokkinn“ eins og margir kölluðu söfnuðinn á sínum tíma. Skaftafellsfólkið var söngelskt fólk, spilað á mandólin, gítar, sög og fiðlu. Þau sungu saman, voru í kórnum og sungu yfir ömmu þegar hún var jörðuð.

Eins og ég hef áður sagt í þessu viðtali fengum við oft að heyra ýmislegt frá fólki utan safnaðarins og sumt ekki fallett. Löngu síðar var ég að vinna á spítalanum í Eyjum og þá var þar gamall maður sem segir við mig. „Hann afi þinn var skynsamur maður, hann fór aldrei í flokkinn.“ Hvaða flokk? segi ég, en vissi alveg hvað hann var að meina. „Þennan flokk upp á Faxastíg, það var skynsamlegt hjá honum.“ Ég sagði honum að afi hefði samt farið í flokkinn! Þá hrökk sá gamli við og skellti á mig þessum orðum: „Já, það getur verið, en þá hefur amma þín dregið hann þangað.“

Þegar við vorum flutt í Kópavog fór ég að sækja unglingasamkomur í Filadelfíu og ferðaðist í strætó báðar leiðir. Ég kom þá oft við hjá ömmu í Hátúninu og átti í spjalli við vagnstjórann sem var góðkunningi farþeganna á okkar leið. Einu sinni spyr vagnstjórinn mig hvaðan ég sé að koma, „þú ert svo glöð í bragði þegar þú ert á heimleið, það sjá allir“ segir hann. Ég sagði honum að ég væri að koma af unglingasamkomu í Filadelfíu. Vagnstjórinn sem hafði verið með alla athyglina á akstrinum, snýr sér þá að mér og segir alvarlegur í bragði. „Elskan mín passaðu þig.“ Passa mig, á hverju á ég að passa mig? svara ég „Á þessu fólki, þetta er stórhættulegt fólk og þú ættir að draga þig út úr þessu eins og skot.“ Þessi viðbrögð voru ekki alveg einsdæmi, en segja meira um fákunnáttu fólks sem stimplar það sem það þekkir ekki og ætti að kynna sér betur. En við afi fórum bæði í flokkinn!

Kynnist Birgit vinkonu, eftir þrautargöngu

Í unglingastarfinu kynnist ég Geir Jóni þegar ég er 13 ára gömul, en Vörður bróðir og hann voru vinir. Það var mikið líf í unglingastarfinu og ég mætti á hverja einustu samkomu til að hitta krakkana. Við gerðum margt skemmtilegt, ferðumst saman, fórum í Þórmörk og í tjaldu tilegur í dásamlegu umhverfi víða um land. Tíminn leið hratt og ég fór í gagnfræðaskólann í Kópavogi og fór svo að vinna á símanum hjá Bifreiðum og landbúnaðarvélum (B&L). Mig langaði samt að prófa eitthvað nýtt og skrifa Ingibjörgu Jónsdóttur, vinkonu minni, bréf. Imma á Her bjó þá og starfar í Ósló og það varð úr að ég fór að vinna með henni á elliheimili hjá Hjalpræðishernum í Ósló.

Ég sótti þar samkomur hjá Filadelfíusöfnuðum en kynntist aldrei hræðu, strákarnir horfðu á eftir pilsinu mínu og stelpurnar spjöllðu bara við stráka og ég gafst upp á að ná til þeirra. En eftir töluvert bras náði ég saman við fólkið, en það gerðist eftir að ég var beðin að fara með mann um Ósló, en hann vildi endilega fara með mér á samkomu. Ég var bíllaus en við ákváðum að fara saman á bænastund og tókum þangað sporvagn. Á samkomunni segir forstöðumaðurinn að hann hafi heyrt það að fólk finni sig ekki á samkomum hjá þeim. Hann bað þá sem voru nýir á samkomunni að rétta upp hönd og koma svo niður í anddyri og þar ættum við að skrifa niður símanúmerin okkar og sagði að síðan yrði hringt til okkar. En það var aldrei hringt. Þetta var bænastund og vitnisburðasamkoma og trúboðinn sem ég var með stóð upp og fór með 23. Davíðssálm á íslensku. Ég stóð þá líka upp og túlkaði sálminn og það sem hann sagði og segi svo, amen á eftir efninu og sest.

Á eftir kom leiðtoginn til mín og sagði við mig: „Þú ert ný hér, þú ættir að koma á morgun og hlusta á unglingana syngja á samkomu.“ Ég mæti og þegar samkoman var búin og ég var á leiðinni út, því það hafði enginn heilsað, þá er þar fullorðin kona sem segir: „Þú ert ný hér, komdu og heilsaðu unglingunum.“ Hún kynnti mig og sagði: „Hér er ung kona frá Íslandi og þið eigið að taka utan um hana.“ Þá var ég tekin inn í samfélagið og þarna kynnist ég Birgita, minni bestu vinkonu, eftir nokkra þrautargöngu, en trúin og þraut-

Efri röð frá vinstri: Brynjar Ólafsson, Narfi Ísak Geirsson, Símon Geir Geirsson, Sara Jane Windrov, Guðrún María Jónsdóttir. **Fremri röð:** Ragnheiður Lind Geirsdóttir, Guðrún Ingveldur Traustadóttir, Geir Jón Þórisson og Þórir Rúnar Geirsson.

Trausti Guðjónsson og Ragnheiður Jónsdóttir á 70 ára brúðkaups-afmæli þeirra.

seigjan leiddi okkur saman.

Grínið í Gísla um albúmið

Ég hóf sjúkraliðanám við Aker-sykehus í Ósló og þangað kom Geir Jón með Filadelfiukórnum og heimsótti mig. Við vorum búin að vera í bréfaskriftum og ég búin að biðja Guð um að gefa mér góðan mann og velja hann fyrir mig. En það þurfti ekki endilega að vera Geir Jón! Hann var þá fluttur til Eyja og var að vinna í Virkni og söng með kirkjukór Landakirkju og kominn í knattspyrnuráð ÍBV og leið afskaplega vel í Eyjum. Hlutirnir fóru svo að gerast og auðvitað varð vinur okkar, Gísli Óskarsson, að gera svolítið grín að okkur. Hann var með Geir Jóni í kirkjukórnum og það var gríðar-lega mikil stemning í kringum starfið þar. Hjúkrunarfræðing-ur, sem var samstarfsskona mín á sjúkrahúsinu, var í kórnum og Gísli fór að segja henni frá því að við Geir Jón værum að byrja saman. Við væru bæði í Filadelfiusöfn-uðinum og Geir Jón hefði skropp-ið til Reykjavíkur til að hitta Einari í Betel á skrifstofunni í Filadelfiu til að finna sér konu. Samstarfs-kona varð steinrunnin af undrun og hvár: „Að velja sér konu?“ „Já, veistu það ekki, að Einar er með myndir í albúmi af sætum stelpum í söfnuðinum og strákarirnir þurfa bara að mæta hjá Einari og velja sér konu úr albúminu. Og Geir Jón valdi Ingu“ sagði Gísli! Þetta þótti með ólíkindum og var auðvit-að góð saga sem fór víða og það þekktu allir í Eyjum Geir Jón sem þá var lögreglumaður og sjúkra-flutningamaður í Eyjum.

Við Sigurbjörg vorum saman á vakt á sjúkrahúsinu og þangað kom maður að heimsækja hana. Sá sat oft drukinn í kaffistofunni okkar kvöld eftir kvöld og ég var orðin svakalega þreytt á þessum heimsóknum og segi við hann eitt kvöldið. „Ég er að fara niður að læsa útihurðinni vinur, viltu ekki vera samferða mér áður en ég læsi húsinu?“ Á leiðinni niður spyr hann mig hvort ég sé gift og hver sé maðurinn minn. Ég jánka því og segi honum að maðurinn minn heiti Geir Jón Þórisson. Þá horfir hann í augun á mér og það hrekk-ur upp úr aumingjans manninum:

„Ertu konan í albúminu?“ Þegar ég svaraði játandi bókstaflega rann af gæjanum í sömu andrá!

En sagan er skemmtileg og hef-ur fylgt okkur síðan eins og okk-ar góðu vinir, Gísli og Ína, konan hans.

Aftur til Eyja.

Við Geir Jón giftum okkur 1. nó-ember árið 1975 og við komum til Eyja þann 3. og byrjuðum að búa í fokheldu húsi í Stóragerði. Húsið var hálfkarð, opið upp í sperrur, spjöld í gluggum, engir hjaragluggar og skítakuldi í hús-inu. Þá var allt hverfið svart af virkri frá toppi Eldfells niður að kirkjugarði og einn ljósastaur í hverfinu. Þetta var ansi svart! En smátt og smátt gerðum við húsið að hlýlegu heimili og umhverfið tók á sig betri mynd og Þórir Rún-ar kom í heiminn. Þá voru keypt teppi á gólfid svo hann þyrfti ekki að skríða um á steininum og hann eignaðist þrjú systkin á árunum 1978-87. Það voru Narfi Ísak, Sí-mon Geir og Ragnheiður Lind. Lífið lék við okkur og það var frábært að vera komin aftur heim.

En svo var Geir Jón ráðinn lög-regluþjónn til Reykjavíkur og við fluttum þangað í desember árið 1992 og vorum þar í 20 ár. Ég vann á sambýlinu Hlein lengst af, en við ákváðum að koma aftur til Eyja árið 2012. Þá fór ég að vinna í Póstinum og Geir Jón gekk með mér alla daga að 400 lúgum sem við þjónuðum og það var góður tími fyrir okkur, líkamann og and-ann. Parna hittum við og kynntu-mst góðu fólki fyrir innan lúgurn-ar, mættum fólki á förnum vegi og sáum mannlífið í Eyjum í nýju ljósi. Geir Jón tók upp þráðinn, fór í kirkju- og karlakórinn og við erum bæði í Oddfellow-reglunni og ým-iss konar félagsmálum.

Nú á þeim tímamótum, þegar við höfum verið gift í 50 ár, er gott að líta yfir farinn veg hér heima á eyjunni fögru. Börnin okkar fjög-ur fæddust hér og þau hafa gefið okkur 15 barnabörn og ávöxtur lífs okkar er stór fjölskylda sem fagnaði með okkur gullbrúðkaupi fyrir nokkrum dögum. Við erum Guði þakklát fyrir lífið og gjafir þess, ekkert af þeim er sjálfsgður hlutur, frekar en lífið sjálft.

„Börn í 1. og 2. bekk geta ekki verið ein heima“

Stofnun skóladagheimilis í Vestmannaeyjum 1983

VIÐTAL:
SIGURÐUR SNÆR
SIGURÐSSON

Ásta Arnmundsdóttir kennari stofnaði og var forstöðumaður skóladagheimilis í Vestmannaeyjum frá 1983 til 1990. Skóladagheimilið var gæsla fyrir börn í 1. og 2. bekk grunnskólans eftir að formlegum skóladegi þeirra lauk.

Ekkert slíkt úrræði var áður til í Vestmannaeyjum. En Ásta sá þörfina. Hún vissi að börn á þessum aldri hafa ekki þroska til að vera ein heima þegar foreldrar þurfa að vinna utan heimilis. Þeir hafa eðlilega áhyggjur af börnum sínum einum heima, til að mynda hvað þau hafa fyrir stafni.

Núna sjá grunnskólar um „frístund“ eins og hún er kölluð í dag þar sem börnin dveljast eftir að formlegum skóladegi lýkur. Það er mikil framför.

Þörfin var rík

Mér datt í hug að spyrja Ástu um skóladagheimilið, sem hún stofnaði, og starfsemi þess. Ásta sagði að hún hefði gert sér grein fyrir því að það væri þörf á þessu úrræði, sérstaklega þegar skólar urðu einsetnir og skóladegi barnanna lauk fyrir en áður. Börn í fyrsta og öðrum bekk gátu ekki verið ein heima, og þau voru ekki í leikskóla.

„Mörg barnanna voru nærri því á vergangi, sem er auðvitað ekki gott fyrir ung börn, og foreldrar þeirra voru áhyggjufullir.“

Húsnæði hjá Sjöunda dags aðventistum

En hvert var fyrsta skrefið hjá Ástu þegar hugmyndin hafði kviknað hjá henni um að koma þessu úrræði á fót? Hún svarar því þannig að hið fyrsta hafi verið að finna húsnæði. Hún er í trúfélagi Sjöunda dags aðventista og vissi að skólinn, sem þeir ráku lengi, var ekki starfræktur á þessum tíma.

Aðventistahreyfingin hóf starf sitt í Eyjum 1922 er O.J. Olsen kom þangað og söfnuðurinn var formlega stofnaður 16. jan. 1924. Hann var orðinn 60 manna í lok fyrsta starfsárs og reisti kirkju við Brekastíg 17 sem var vígð 1926, fyrir nær 100 árum. Skólastarf hófst 1928, fyrst í kirkjunni en síðar byggðu aðventistar við kirkjuna sunnan megin fyrir skólann. Þar var stofunardeild („stubbadeild“) og almenn kennsla í fyrstu bekkjum. Margir Vestmanneyingar hófu þar sína skólagöngu og minnast hennar með hlýhug. Þetta merka starf aðventista stóð í 50 ár, fram undir 1980, en féll þá niður og húsnæðið stóð autt.

„Húsnæðið var ekki gott“ segir Ásta og bætir við: „En ég vissi að það væri hægt að mála og laga ýmislegt.“

Hún hafði samband við formann safnaðarins, Erlend Stefánsson, sem tók vel í hugmynd Ástu og stjórnin samþykkti hana fyrir sitt leyti. Kona Ella, Guðfinna Ólafsdóttir (Gauja), reyndist Ástu vel og starfaði með henni fyrstu árin. Gjaldkeri safnaðarins, Hrönn Þórðardóttir, hjálpaði Ástu að útfæra fjárhagshliðina, til að mynda að borga henni laun.

Ég spyr hvort einhver hindrun hafi orðið á vegi hennar þegar búið var að finna hentugt hús-

Ásta Arnmundsdóttir, fædd í Vestmannaeyjum 1946, lauk kennaraprófi 1967 og kenndi við Barnaskóla Vestmannaeyja (grunnskólann) til 1975 og 1977-1979. Hún stofnaði og rak skóladagheimili í Eyjum 1983-1990 er hún fluttist úr bænum. Ásta kenndi við grunnskólann í Garðinum til 2005 og síðar við Myllubakkaskóla til 2015.

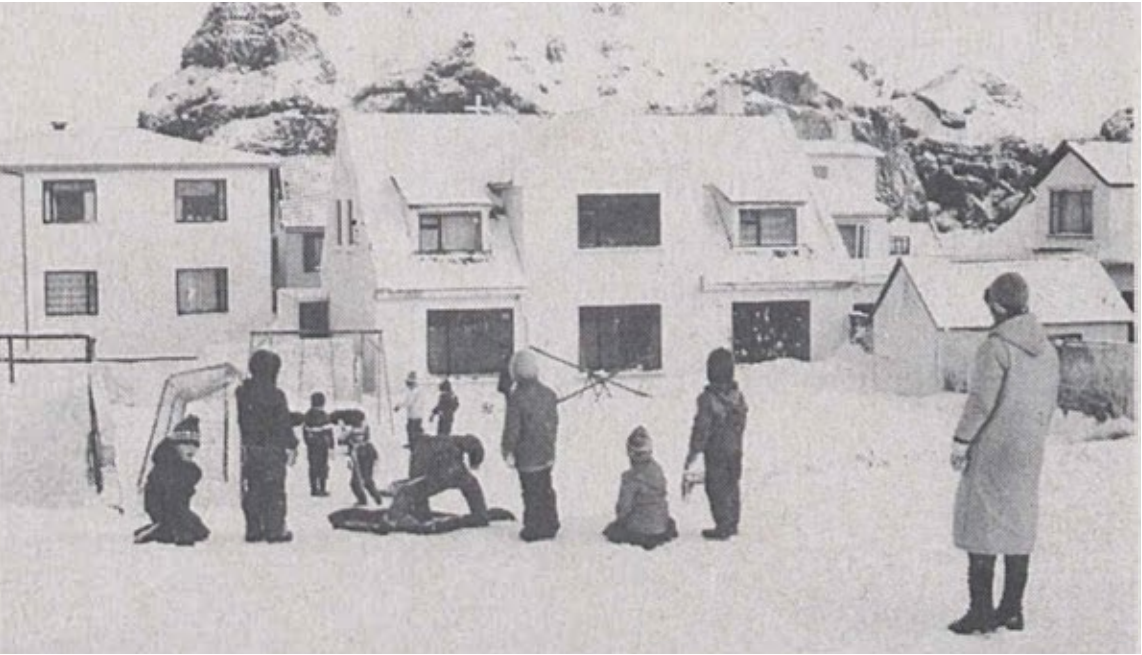
næði?

„Nei, í rauninni ekki. Ég var svo heppin að maðurinn minn, Sigurður Jónsson, vann hjá Vestmannaeyjabæ í félagslega geiranum. Hann studdi mig á allan hátt og lagði inn gott orð fyrir mig og ég fékk leyfi til að setja á stofn skóladagheimili.“

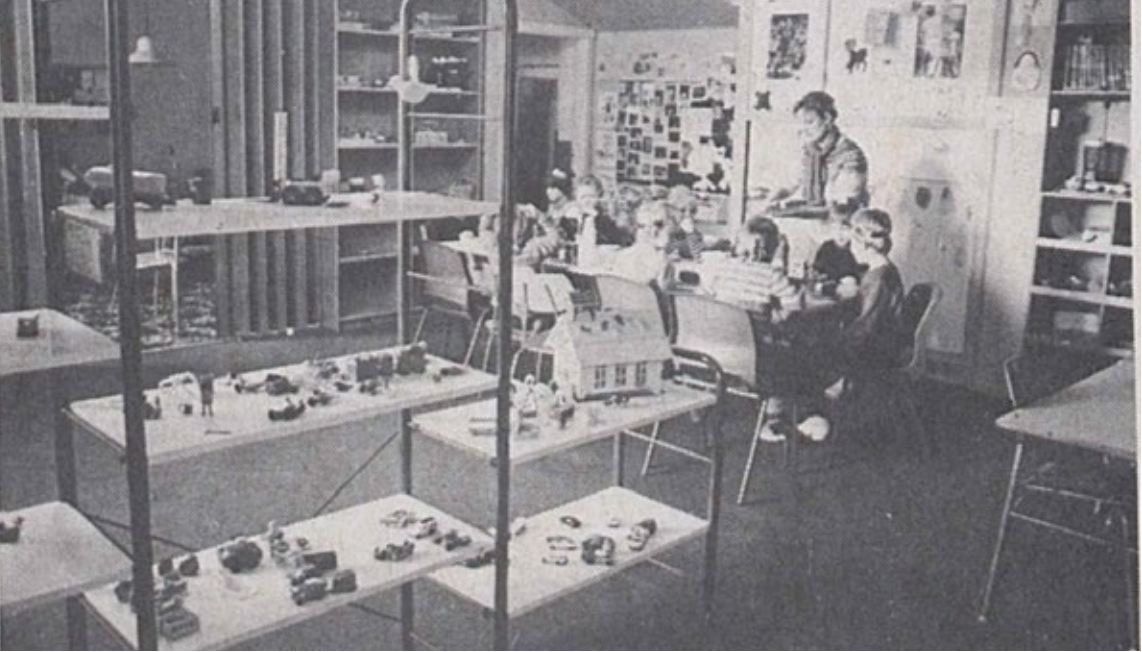
Það var engin facebook þá

Hvernig auglýsti Ásta skóladagheimilið? „Það var engin facebook þá en ég auglýsti í staðarblaðinu. Einnig lét ég orðið ganga, þetta er lítill bær og allt fréttist fljótt. Ég talaði líka við konur sem ég vissi um að voru mikið að kvarta yfir því að það vantaði úrræði fyrir börn á þessum aldri eftir að formlegum skóladegi lauk.“

Ég velti því fyrir mér hvernig því hafi verið tekið í bænum þegar einstaklingur ákveður að stökkva á hugmynd og framkvæma hana, eitthvað sem ekki hefur verið gert áður. Ásta segir að það hafi ekki verið mikil eftirspurn eftir plássi fyrst í stað. En hún ákvað samt að byrja í upphafi árs 1983 og það varð fljótlega þó nokkur áhugi svo að hún þurfti að ráða fleira fólk

Söfnuður sjöunda dags aðventista var stofnaður í Vestmannaeyjum 26. jan. 1924. Aðventistar reistu 1926 kirkju í Vestmannaeyjum við Brekastíg 17, stofnuðu skóla 1928 og byggðu 1930 við kirkjuna skólstofur. Skóli þeirra starfaði fram undir 1980.

Krakkarnir dunduðu sér við ýmislegt þegar þau voru inni.

„frumkvöðull“, líti á sig sem slíka þegar hún lítur til baka á framtak sitt, stofnun skóladagheimilis, sem hún réðst í út frá menntun sinni og hugsjón í tengslum við starf sitt sem kennari.

„Algjörlega“ segir Ásta. „Þetta var barátta, sérstaklega þar sem

un í búð og hún fór að spyrja um starfsemina og gat m.a.s. hugsað sér að fá vinnu á skóladagheimilinu. Kristín hafði unnið í leikskóla þar sem sonur Ástu hafði verið og hann elskaði þessa konu. Ásta réð hana á staðnum.

Það er áhugavert að fá að heyra

huga að húsnæði.“

Og hún bætir við: „Ég er ekki viss að ég hefði getað gert þetta hefði ég þurft að leigja dyrt húsnæði. Ég var með félagasamtök með mér. Mikilvægt er að hafa velviljaða einstaklinga með sér. Starfsemin dafnaði og ég endaði með fjóra starfsmenn.“

Launamaður eða frumkvöðull

Flest okkar vilja öryggi umfram allt annað í lífinu, og það er meira öryggi að vera launamaður heldur en að vera frumkvöðull. Hvað finnst Ástu um að hafa verið frumkvöðull þegar hún ber það saman við að vera kennari í launuðu starfi hjá hinu opinbera eins og hún hafði verið áður?

„Ég bar ábyrgð á skóladagheimilinu og varð að standa mig. Ég þurfti líka ávallt að vera að hugsa um peningahliðina.“ Ásta segir til að mynda að ein kona hafi sagt við sig að henni hefði í fyrstu ekki litist á þetta fyrirtæki hennar þegar hún byrjaði með barnið sitt hjá henni og fannst húsnæðið hálf hrörlegt. En síðan sá konan að það er ekki húsnæði sem skiptir aðalmáli heldur starfsemin: hvað er verið að gera með börnunum og hvernig þeim líður. Ásta segir líka að það sé ánægjulegt að minnast þess hve margir voru tilbúnir að hjálpa henni með sitt frumkvöðlastarf. Hún fékk gefins t.d. ljósritunarvél

”Ég velti því fyrir mér hvernig því hafi verið tekið í bænum þegar einstaklingur ákveður að stökkva á hugmynd og framkvæma hana, eitthvað sem ekki hefur verið gert áður. Ásta segir að það hafi ekki verið mikil eftirspurn eftir plássi fyrst í stað. En hún ákvað samt að byrja í upphafi árs 1983 og það varð fljótlega þó nokkur áhugi svo að hún þurfti að ráða fleira fólk með sér áður en langt leið. „Já, ég verð að segja að skóladagheimilinu var mjög vel tekið af bæjarbúum!“

með sér áður en langt leið.

„Já, ég verð að segja að skóladagheimilinu var mjög vel tekið af bæjarbúum!“

Er ég frumkvöðull?

Ég er forvitinn að vita hvort Ásta, sem nú er 79 ára og hefur örugglega ekki mikið velt fyrir sér orðinu

yfirvöld í bænum vildu í raun að Vestamanneyjabær tæki þetta að sér“

Ásta segist vera þakklát fyrir að hafa fengið einstaklega góðar konur með sér til starfa. Ein þeirra var Kristín heitin Eggertsdóttir (kona Jósúa Steinars á Gamla-spítalanum). Hana hitt Ásta af tilvilj-

hvað Ástu, sem er fyrir löngu hætt störfum, finnst að ungir og nýir frumkvöðlar eigi að huga að þegar þeir taka sín fyrstu skref til að koma í framkvæmd hugmynd sem þeir eru með og ætla sér að verða frumkvöðlar.

„Skoða málin út frá peningalegu hliðinni“ segir Ásta. „Einnig þarf að

og ýmis leikföng handa börnunum.

„Ég mætti ótrúlegum velvilja hjá mörgum. T.d bauð Páll Helgason, sem rak ferðaþjónustu í Eyjum á þessum tíma, krökkunum á hverju ári í skemmtiferð í Klaufina, og tók aldrei krónu fyrir. Í Klaufinni var farið í marga leiki og börnin léku sér í fjörunni. Lilja Garðarsdóttir, sem vann í mörg ár á skóladagheimilinu, grillaði pylsur við góðar undirtektir.

Áhersla og sýn er varðar börnin það er áhugavert að spyrja Ástu, menntaðan kennara, hver stefna hennar hafi verið í starfi hennar með börnunum.

„Ég lagði áherslu á skapandi starf og jákvætt samstarf við foreldra. Og það er enn í fullu gildi í dag í skólastarfi.“ Hún lagði áherslu á jákvætt andrúmsloft á skóladagheimilinu. Einnig segist hún hafa verið ótrúlega heppin með starfsfólk.

Heimilið starfaði frá kl. 8 á morgnana og síðustu krakkarnir fóru kl. 6 síðdegis. Flestir voru hálfan daginn. Við fórum með krakkana í sund og leikfími, og heimilið var mjög vel staðsett svona skammt frá Barnaskólanum. Við sungum mikið, lásúm fyrir þau, og þau föndruðu og léku sér. Þegar vel víðraði fóru þau út og léku sér á

Eiginmaður Ástu er Sigurður Jónsson, f. 1945 í Vestmannaeyjum, kennari við Barnaskólann (grunn-skóla) 1964-66 og 1968-79, kaupmaður og síðar starfsmaður Vestmannaeyjabæjar. Bæjarfulltrúi í Eyjum 1974-90, sveitarstjóri í Garðinum til 2006 og í Skeiða- og Gnúverjahreppi til 2009.

lóðinni eða í nágrenninu. Það var líf og fjör þegar snjóaði, snjóhús byggð og gerðir snjókarlar, og að sjálfsögðu snjókúlur.

Að vera stoltur af afreki sínu

Í lokin vil ég fá vita um hvort Ásta sé stolt af þessu frumkvöðlastarfi sínu þegar hún lítur yfir farinn veg. „Þetta var ótrúlega mikil vinna, og ég er mjög stolt af þessi framtaki. Þetta var erfitt en mjög skemmtilegt og ég hitti enn konur sem segja mér að þær hafi verið með börnin sín hjá mér.“

En hvers vegna hætti hún störfum? „Við fluttum úr bænum 1990, þannig að þessu var sjálfhætt. En síðan hafa skólarnir tekið við þessu bráðnauðsynlega starfi og eru farnir að vera með eins og tíðkast í dag frístundaheimili.“

Að vera frumkvöðull, eins og þetta viðtal sýnir, krefst þess að vera með góða hugmynd og útfæra hana af mikill elju og hafa trú á að það hafi eitthvað að segja fyrir samfélagið. Frumkvöðlastarfi Ástu fyrir börn í Vestmannaeyjum má ekki falla í gleymsku.

Sigurður Snær Sigurðsson býr í Reykjavík. Hann starfar sem öryggisvörður og er áhugamaður um starf frumkvöðla.

*Gledileg jól
og farsælt komandi ár
þökkum viðskiptin á árinu sem er að líða!*

**SALA OG ÞJÓNUSTA
Á SIGLINGATÆKJUM**

*Sendum okkar bestu óskir um
gledileg jól
og farsælt komandi ár.
Þökkum viðskiptin
á árinu sem er að líða!*

*Gledileg jól
og farsælt komandi ár
þökkum viðskiptin á árinu sem er að líða!*

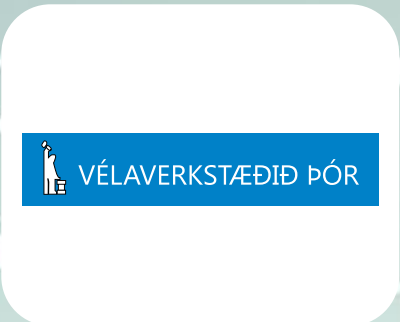
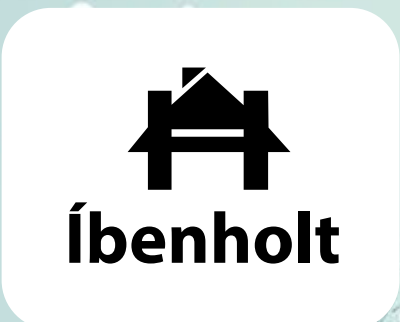

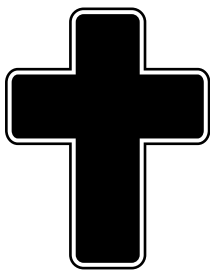
**Samtök fyrirtækja
í sjávarútvegi**

Umbúðamiðlun ehf.

*Sendum Vestmannaeyingum bestu óskir um gleðileg jól
og gæfuríkt komandi ár. Þökkum samskiptin á árinu.*

			
			Bifreiðaverkstæði Harðar & Matta
			
Mars ehf.			
Hótel Vestmannaeyjar			
GEISLI			
			

Látnir kvaddir

Fólk sem búið hefur í Vestmannaeyjum í lengri
eða skemmri tíma og látist hefur á árinu.

Sigurvin Jensson Sigurvinnson
áður Sóleyjargötu 2 - frá Hruna
f. 10. Sept. 1952 – d. 16. maí 2024

Hrafnhildur Kristinsdóttir
frá Hjarðarholti, Vestmannabraut 69
f. 22. mars 1935 – 1. des 2024

Þráinn Guðmundsson
áður Landagötu 14
f. 24. júní 1943 – 6. des 2024

Sólveig Ásbjarnardóttir
áður kennaraíbúð Barnaskóla Vm.
f. 26. jan 1926 – d. 9. des 2024

Bragi Straumfjörð Jóseppson
áður Bröttugötu 11
f. 6. feb 1930 – d. 11. des 2024

Pálína Sigbrúður Einarsdóttir
Højgaard - áður Boðaslóð 25
f. 30.jan 1936 – d. 12. des 2024

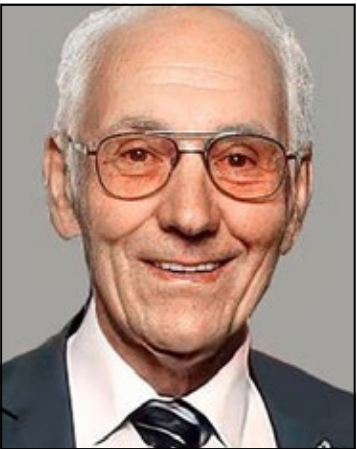
Esther Valdimarsdóttir
Sólhlíð 19
f. 10. des 1938 – 15. des 2024

Svava Gunnarsdóttir
frá Brúarhúsi, -Horninu- Vestmbr. 1
f. 5. feb 1929 – d. 14. des 2024

Jón Bergsteinsson
áður Bárustíg 6
f. 28. feb 1932 – d. 18. des 2024

Guðni Reykdal Magnússon
frá Árbæ við Brekastíg 7a
f. 28. mars 1935 – d. 19. des. 2024

Kristján B. Laxfoss
áður Hásteinsvegi 55
f. 3. okt 1947 – 31. des 2024

Halldór Árni Guðfinnsson
áður Vestm.br. 63b – Litla Bergholti
f. 12. maí 1956 – d. 6. janúar 2025

Guðjón Örn Vopnifjörð Aðalsteinsson
áður Illugagötu 45
f. 10. nóv 1950 – d. 6. jan. 2025

Elísabet Sigtryggsdóttir
áður Faxastíg 3
f. 15. ágúst 1950 – d. 7. jan 2025

Ægir Örn Ármannsson
Búhamri 24
f. 29. maí 1956 – d. 7. jan 2025

Brynja Friðþjórsdóttir
Sólhlíð 19
f. 3. sept 1956 – d. 8. jan 2025

Jón Ólafur Ólafsson
Vestmannabraut 56b
f. 24. sept 1954 – d. 14. jan 2025

Hrefna Jónsdóttir
áður Berghólum, Strembugötu 6
f. 19. júní 1946 – d. 15. jan 2025

María Friðþjófsdóttir
áður Strandvegi 43 Valhöll
f. 18. sept. 1939 – d. 15. jan. 2025

Sigríður Inga Sigurðardóttir
áður Höfðavegi 16 – Sigga í Skuld
f. 14. apríl 1925 – 16. jan 2025

Þóra Sigurðardóttir
áður Þingeyri Skólavegi 37
f. 20. apríl 1935 – d. 20. jan 2025

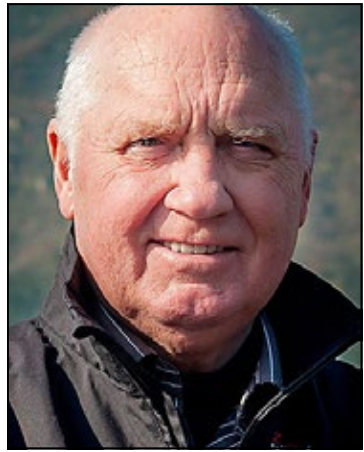
Þórhildur Margrét Guðmundsdóttir
áður Fíflgötu 2
f. 3. nóv. 1937 – d. 22. janúar 2025

Arnar Sigurðsson
áður Bakkastíg 29 – Addi Sandari
f. 15. nóv. 1931 – d. 28. janúar 2025

Óskar Bjarnason
áður Austurvegi 18
f. 3. maí 1931 – d. 29. janúar 2025

Reynir Guðsteinsson
áður Illugagötu 71
f. 10. maí 1933 – d. 5. febrúar 2025

Margrét Brandsdóttir
Hraunbúðum- áður Jaðri, Vestmbr. 6
f. 13. janúar 1949 – 11. febrúar 2025

Stefán Anders King Jónasson
áður Suðurvegi 16
f. 24. des. 1943 – d. 11. febrúar 2025

Herjólfur Guðjónsson
áður Hásteinsvegi 37
f. 17. ágúst 1954 – d. 14. feb. 2025

Kristján Gissurarson
áður Sólhlíð 19 – Stóru Heiði
f. 1. febrúar 1933 – d. 21. feb. 2025

Már Guðmundsson
áður Illugagötu 69 – frá Lyngbergi
f. 19. ágúst 1939 – d. 5. mars 2025

Guðbjörg Pálmadóttir
Hraunbúðum – áður Brekastíg 16
f. 23. des. 1941 – d. 7. mars 2025

Guðrún Erla Guðlaugsdóttir
áður Eyjarhólum, Hásteinsvegi 20
f. 2. maí 1952 – d. 11. mars 2025

Ágústa Björk Bjarnadóttir
frá Garðshorni, Heimagötu 40
f. 2. febrúar 1939 – d. 15. mars 2025

Auður Ingvarsdóttir
áður Dverghamri 41
f. 6. apríl 1953 – d. 17. mars 2025

Fanney Sigurjónsdóttir
áður Skólavegi 26
f. 25. júní 1934 – d. 26. mars 2025

Hannes Ingvarsson
áður Bjarmalandi, Flötum 10
f. 16. janúar 1945 – d. 26. mars 2025

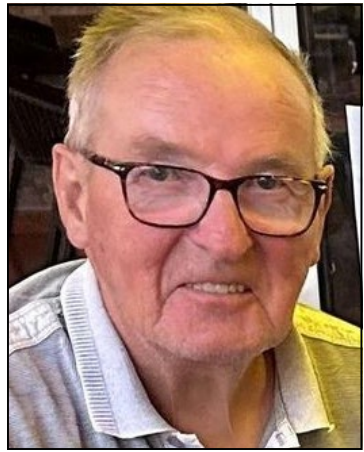
Unnur Gígja Baldvinsdóttir
Hraunbúðum áður Búhamri 86
f. 22. mars 1933 – d. 28. mars 2025

Viktor Sigurjónsson
Bröttufötu 17 áður Vallargötu 18
f. 28. nóv. 1935 – d. 28. mars 2025

Aðalbjörg Stefania Ingólfssdóttir
áður Vestmannabraut 76
f. 11. nóv. 1924 – d. 31. mars 2025

Njáll Torfason
áður Fíflgötu 5
28. febrúar 1950 – d. 1. apríl 2025

Anna Brynjúlfsdóttir
áður Hólagötu 39 – frá Breiðholti
f. 13. júlí 1955 – d. 2. apríl 2025

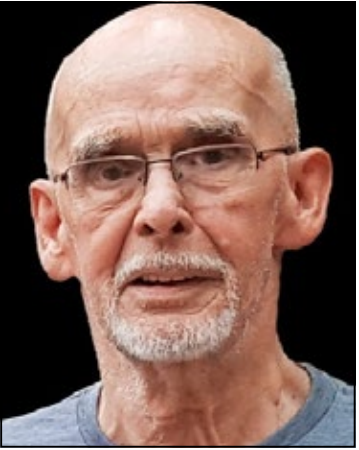
Gunnhildur Pálsdóttir
áður Sóleyjargötu 9
f. 1. nóv 1953 – 3. apríl 2025

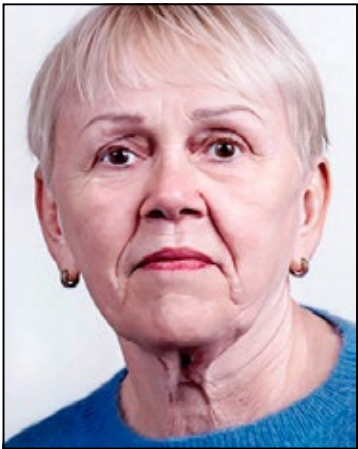
Áslaug Guðbrandsdóttir
áður Túngötu 5
f. 3. júní 1934 – d. 5. apríl 2025

Bjarney María Gústafsdóttir
Heiðartúni 4
f. 7. febrúar 1953 – d. 5. apríl 2025

Þórarinn A. Guðjónsson
áður Sólheimatungu, Brekastíg 14
f. 12. ágúst 1931 – d. 6. apríl 2025

Sigríður Svanhildur Sörensen
áður Boðaslóð 4
29. ágúst 1951 – d. 11. apríl 2025

Halla Þorsteinsdóttir
frá Eystri – Vesturhúsum
f. 7. maí 1936 – 13. apríl 2025

Margrét Eiríka Sigurbjörnsdóttir
Bessahrauni 6
f. 10. febrúar 1934 – d. 14. apríl 2025

Gylfi Gautur Pétursson
áður Bröttugötu 11
f. 23. janúar 1956 – 17. apríl 2025

Hrafnhildur Helgadóttir
áður Heiðarvegi 40 – frá Hrafnagili
f. 3. apríl 1932 – d. 21. apríl 2025

Valborg Guðmundsdóttir
áður Bröttugötu 17
f. 18. ágúst 1939 – d. 25. apríl 2025

Stefán Björnsson
áður Heiðarvegi 5
f. 28. október.1934 – d. 25. apríl 2025

Einar Steingrímsson
Litlagerði 11
f. 22. des 1951 – d. 30. apríl 2025

Jakobína Hjálmarsdóttir
áður Fjólugötu 19
f. 2. nóv. 1932– d. 30. apríl 2025

Gunnar Halldórsson
áður Hólagötu 36 – frá Kalmanstjörnu
f. 9. janúar 1940 – d. 5. maí 2025

Arnþrúður Lilja Þorbjörnsdóttir
áður Áshamri 38
f. 19. des. 1963 – d. 7. maí 2025

Ómar Runólfsson
frá Engey – Faxastíg 23
f. 23. des. 1947 – d. 9. maí 2025

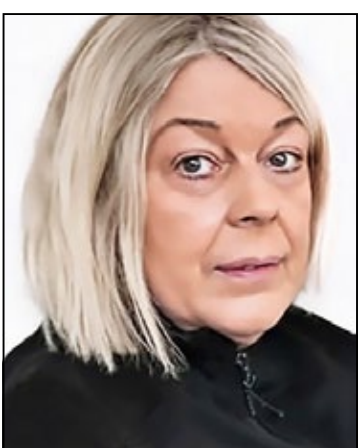
Jón Kristinn Óskarsson
áður Helgafellsbraut 27
f. 22. sept 1936 – 13. maí 2025

Guðný Óskarsdóttir
frá Stakkholti, Vestmannabraut 49
f. 1. júní 1935 – d. 25. maí 202

Ásta Sigríður Hannesdóttir
frá Hæli, Brekastíg 10
f. 10. mars 1929 – d. 30. maí 2025

Agnes Bára Benediktsdóttir
Heiðarvegi 48
f. 29. október 1970 – d. 31. maí 2025

Þorsteinn Sigtryggsson
Hraunbúðum, áður Bröttugötu 28
f. 15. mars 1945 – d. 8. júní 2025

Guðrún Guðjónsdóttir
Hraunbúðum, áður Stóra –Hvammi
f. 10. mars 1938 – d. 14. júní 2025

Rósant Hjörleifsson
áður Heimagötu 25
f. 21. ágúst 1933 – d. 16. júní 2025

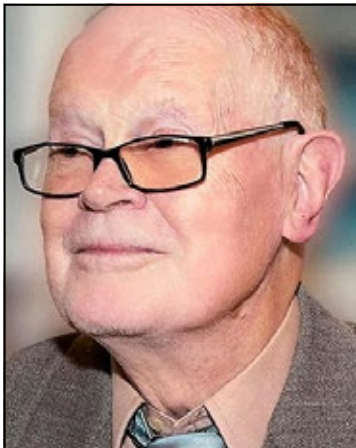
Hörður Smári Þorsteinsson
áður Heiðarvegi 51
f. 3. maí 1952 – d. 18. júní 2025

Anna Jóhanna Oddgeirs
áður Grænuhlíð 7
f. 30. október 1932 – d. 19. júní 2025

Birna Baldursdóttir
áður Ásavegi 5
f. 26. júní 1933 – 21. júní 2025

Óskar Jakob Sigurðsson
frá Stórhöfða
f. 19. nóv. 1937 – d. 25. júní 2025

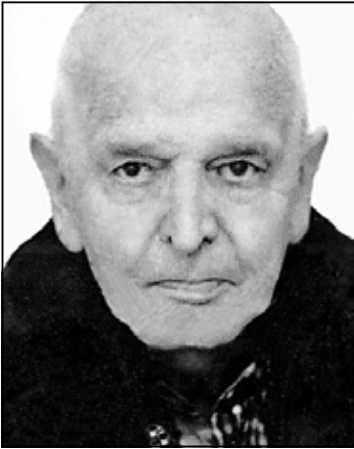
Sif Svavarsdóttir
Áshamri 15
f. 7. júlí 1957 – d. 2. júlí 2025

Aðalheiður Óskarsdóttir
f. 8. nóvember 1934 – d. 7. júlí 2025
Hraunbúðum, áður Hólagötu 41

Guðný Kristín Guðjónsdóttir
áður Heimagötu 3
f. 20. febrúar 1938 – d. 9. júlí 2025

Trausti Þorsteinsson
frá Eystri Vesturhúsum
f. 14. febrúar 1935 – d. 11. júlí 2025

Þyri Ólafsdóttir
Hraunbúðum, áður Boðaslóð 18
f. 16. nóv. 1949 – d. 13. júlí 2025

Bylgja Scheving
áður Kirkjuvegi 41 – Langa-Hvammi
f. 10. nóv. 1956 – d. 14. júlí 2025

Sigþór Magnússon
áður Háeyri, Vesturveg 11
f. 3. sept.1939 – d. 14. júlí 2025

Þóra Hjördís Gissurardóttir
Hraunbúðum áður Höfðavegi 15
f. 19. des. 1944 – d. 17. júlí 2025

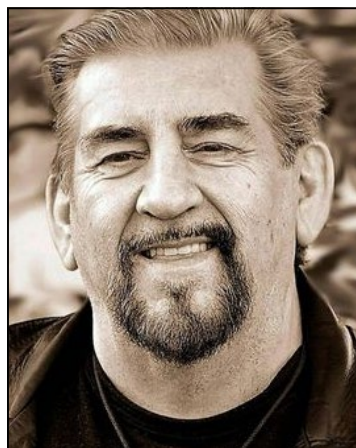
Særún Ágústsdóttir
áður Vestmannabraut 37
f. 4. okt.1966 – d. 18. júlí 2025

Birna Sigurbjörg Benediktsdóttir
áður Þingvöllum, Njarðarstíg 1
f. 8. júní 1960 – d. 20. júlí 2025

Emma Pálsdóttir
Hraunbúðum – frá Þingholti
f. 10. apríl 1944 – d. 21. júlí 2025

Gylfi Ægisson
áður Nýjahúsi, Heimagötu 3b
f. 10. nóv. 1946 – d. 23. júlí 2025

Inga Jóhanna Halldórsdóttir
Hraunbúðum, áður Bröttugötu 25
f. 30. nóv. 1927 – d. 28. júlí 2025

Björgvin Jónsson
áður Hvanneyri , Vestmannabraut 60
f. 15. nóv. 1934 – d. 30. júlí 2025

Kristín Björg Jónsdóttir
áður Rafnsholti, Kirkjuvegi 64
f. 22. nóv. 1936 – d. 30. júlí 2025

Sigurður Rósant Pétursson
áður Vestmannabraut 7
f. 28. maí 1944 – d. 31. júlí 2025

Hörður Viðar Ingvarsson
áður Vestmannabraut 33 Víðidal
f. 28. apríl 1949 – d. 2. ágúst 2025

Guðbjörg Sólveig Hjálmarsdóttir
Hraunbúðum áður Hólagötu 22
f. 20. apríl 1944 – 2. ágúst 2025

Sigurjón Guðnason
Hraunbúðum áður Strandvegi 37
f. 22. júlí 1932 – d. 3. ágúst 2025

María Jóhanna Njálsdóttir
Hraunbúðum – áður Bárustíg 6
f. 11. febrúar 1940 – d. 5. ágúst 2025

Þórunn Lind Elíasdóttir
Vesturvegi 27
f. 13. júní 1957 – d. 14. ágúst 2025

Erla Pétursdóttir
áður Heimagötu 20
f. 5. febrúar 1947 – d. 15. ágúst 2025

Óðinn Þór Hallgrímsson
áður Hásteinsvegi 16
f. 8. janúar 1964 – 19. ágúst 2025

Vigfús Jónsson
áður Höfðavegi 21
f. 8. júlí 1934 – d. 22. ágúst 2025

Kolbrún Stella Karlsdóttir
Hraunbúðum áður Fjólugötu 1
f. 2. mars 1941 – d. 29. ágúst 2025

Jóna Þórunn Markúsdóttir
Hraunbúðum, áður Strembugötu 24
f. 3. mars 1941 – d. 2. sept. 2025

Hilmir Sigurðsson
frá Vatnsdal
f. 2. júní 1939 – d. 5. sept. 2025

Guðbjörg Vallý Magnúsdóttir
frá Lambhaga, Vesturvegi 19
f. 4. okt. 1928 – d. 8. september 2025

Ragnhildur Jóhannsdóttir
áður Helgafellsbraut 19
f. 17. sept. 1937 – d. 9. sept. 2025

Pétur Júlíus Brandt Sigurðsson
áður Vestra- Stakkagerði
f. 24. apríl 1955 – d. 11. sept. 2025

Ásta Ólafsdóttir
áður Strembugötu 20
f. 18. júlí 1936 – d. 18. sept. 2025

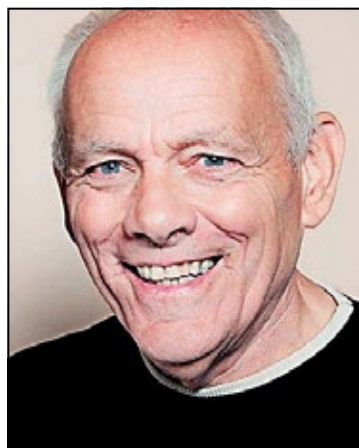
Lovísa Sigurðardóttir
Vestm.braut 46a – Akurey -
f. 2. nóv. 1941 – d. 19. sept. 2025

Katrín Lovísa Magnúsdóttir
Gvendarhúsi
f. 29. mars 1944 – d. 22. sept. 2025

Gaukur Geir Sigurjónsson
Boðaslóð 1
f. 26. apríl 1939 – d. 26. sept. 2025

Magnús Ólafur Helgi Axelsson
áður Kirkjuvegi 67
f. 8. júní 1948 – d. 26. sept. 2025

Freyja Stefanía Jónsdóttir
Hraunb. - áður Nýlendu Vestm.br. 42
f. 26. júní 1924 – d. 26. sept. 2025

Einar Þór Kolbeinsson
áður Illugagötu 13
f. 15. maí 1953 – d. 26. sept. 2025

Sigurður Ottósson
áður Áshamri 75
f. 12. ágúst 1949 – d. 26. sept. 2025

Gunnar Marel Tryggvason
Strembugötu 2
f. 27. nóv. 1945 – d. 5. okt. 2025

Reynir Árnason
áður Ásavegi 5
f. 2. okt. 1947 – d. 5. október 2025

Hilmar Svanur Friðsteinsson
áður Vesturvegi 13 a) Skálanesi
f. 30. maí 1941 – d. 13. október 2025

Laufey Sigríður Sigmundsdóttir
frá Níkhól, Hásteinsvegi 38
f. 25. janúar 1956 – d. 14. okt. 2025

Trausti Indriðason
frá Brekkuhúsi
f. 17. feb. 1935 – d. 17. október 2025

Jóhann G. Sigfússon
áður Brimhólabraut 10
f. 15. október 1936 – d. 17. okt. 2025

Jónas Davíð Engilbertsson
frá Hólshúsi – Bárustíg 9
f. 26. júní 1946 – d. 18. október 2025

Gerhard Guðmundsson
Brekastíg 5 a)
f. 19. nóv. 1973 – d. 18. okt. 2025

Helga Margrét Ketilsdóttir
frá Túni
f. 13. ágúst 1933 – d. 24. okt. 2025

Jóhann Ingi Árnason
áður Smáragötu 20
f. 30. sept. 1969 – d. 27. okt. 2025

Sigrún Runólfsdóttir
frá Bræðratungu
f. 31. janúar 1930 - d. 4. nóv. 2025

Aðalsteinn Jakobsson
áður Hrafnabjörgum Hásteinsvegi 40
f. 30. des. 1944 - d. 10. nóv. 2025

Víóletta Granz
frá Jónsborg
f. 12. sept. 1945 – d. 16. nóv. 2025

Sjöfn Guðjónsdóttir
frá Sólheimatungu, Brekastíg 14
f. 22. febrúar 1930 – d. 22. nóv. 2025

Örn Óskarsson
áður Boðaslóð 27
f. 18. febrúar 1953 – d. 25. nóv. 2025

Stefán Runólfsson
áður Ásavegi 22 – frá Búðarfelli
f. 10. sept. 1933 – d. 27. nóv. 2025

Brynjar Fransson
áður Strembugötu 18
f. 16. júlí 1939 – d. 30. nóv. 2025

Theódór Þráinn Bogason
frá Nýborg, síðar Búastaðabraut 16
f. 14. júní 1935 – d. 4. des. 2025

Ásbjörn Garðarsson
áður Illugagötu 10
f. 31. mars 1956 - d. 7. des. 2025.

Far þú í friði, friður Guðs þig blessi, hafðu þökk fyrir allt og allt

Frá ritstjóra jólablaðs Fylkis

Með þessu jólablaði lýkur 77. árgangi í útgáfu blaðsins. Fylkir hefur að baki lengstu samfelldu útgáfu allra prentmiðla í Eyjum. Þátturinn Látnir kvaddir hefur fylgt jólablaði Fylkis frá 1975 og tengdist tilurð hans eldgosinu á Heimaey 1973 og búferlaflutningum af þess völdum. Á þessu 50 ára tímabili hafa verið birtar upplýsingar og ljósmyndir af 4375 einstaklingum sem látist hafa og fæðst í Eyjum og/eða búið þar í lengri eða skemmri tíma á lífsleiðinni. Ljósmyndadeild Morgunblaðsins hefur í þrjá áratugi útvegað flestar ljósmyndir í þáttinn. Sérstakar þakkir til Maríu Lilju Moritz Viðarsdóttur þjónustustjóra á Mbl. fyrir einstaka lipurð í öllum samskiptum. Mæðginin Guðrún Gísladóttir og Gísli Stefánsson, tóku að sér að afla upplýsinga í þáttinn frá ársbyrjun 2024. Undirritaður hefur aðstoðað við upplýsingaöflun og útvegum ljósmynda í þáttinn lengst af frá því ég kom í ritnefnd Fylkis 1992.

Jólablað Fylkis 2025 er 44 bls. sem er sama stærð og í fyrra. Eru þetta stærstu og efnismestu blöðin frá upphafi. Við höfum síðustu ár lagt upp með 32-40 bls.. Áður var algeng stærð 20-28 bls. Efnistök jólablaðs Fylkis hafa á síðustu áratugum byggst mikið á greinum og viðtölum um sögu, menningu og atvinnulíf í Eyjum. Þannig varðveitum við söguna best. Á tímum umbýltingar í fjölmiðlun, tilkomu samfélagsmiðla og gervigreindar eykst mikilvægi vandaðrar umfjöllunar sem leitarsíður og gervigreind sækja sínar upplýsingar.

Í mörg undanfarin ár hefur Helgi Bernóðusson lagt JónaFylki mikið lið með skrifum um menn og málefni sem jafnframt hefur kallað á ómælda heimildarvinnu hverju sinni. Þá kom Helgi með hugmyndina um þáttinn Hús og fólk í JónaFylki sem birtist nú í níunda sinn. Síðustu tvö árin hefur Helgi unnið með undirrituðum við ákvörðun efnistaka og verið samskiptum við greinarhöfunda auk þess að skrifa burðargreinar í blaðið. Að gefa út JónaFylki af þessari stærð útheimtir mikla vinnu við efnisval, greinarskrif, viðtöl, öflun heimilda, ljósmynda og þáttinn látnir kvaddir. Þá er ávallt drjúg vinna við dreifingu blaðsins og ekki síður við öflun auglýsinga og jólakveðja til að standa undir útgáfunni. Hefur Eypór Harðarsson, ábm. blaðsins haldið utan um þá vinnu.

Það er okkar gæfa að geta leitað til höfunda sem eru tilbúnir að leggja á sig mikla vinnu við öflun heimilda og greinaskrif. Að þessu sinni er hugvekjan eftir Kjartan Örn Sigurbjörnsson, fyrrv. sóknarprest í Eyjum 1975-1991, grein Ívars Atlasonar um Sundlaugin í Miðhúsatúni og ræðir við Vigni Guðnason fyrrv. forstöðumann. og viðtal Helga Ólafssonar, skákmeistara við Ásgeir Sigurvinsson besta knattspyrnumann Íslands frá upphafi. Í Hús og fólk fjallar Ómar Garðarsson blaðamaður um Þingholt og Þingholtsfólkið. Helgi Bernóðusson fjallar ítarlega um starfsemi KFUM&K, í Eyjum en nú eru 100 ár liðin frá stofnun þeirra. Ásmundur Friðriksson fyrrv. alpm. ræðir við Ingveldi Traustadóttur frá Hjarðarholti og loks

er viðtal Sigurðar Snæs Sigurðssonar við Ástu Arnmundardóttur, kennara um frumkvöðlastarf og starfsemi skóladagheimilis í húsnaði Barnaskóla SDA auk Þáttarins Látnir kvaddir.

Jólablað Fylkis verður í heild á eyjafretti.is út janúar 2026. Á timarit.is sem er vefur Landsbókasafns Íslands er hægt að finna miklar upplýsingar um útgáfu blaða og tímarita á Íslandi. Fylkir er þar á sínum stað og nær öll tölublöð frá upphafi er þar að finna. Þegar komið er inn á vefinn timarit.is er best að slá inn Fylkir Vestmannaeyjum og þannig hægt að nálgast blaðið frá upphafi.

Þökkum greinarhöfundum og auglýsendum fyrir að gera útgáfu jólablaðs Fylkis mögulega. Í blaðinu eru hátt í 200 ljósmyndir sem spanna yfir langt tímabil. Sumar voru vandfundnar og þar kom starfsfólk Safnahúss til skjalanna. Kára Bjarnasyni, forstöðumanni Safnahúss Hrefnu Guðmundsdóttur, skjalaverði, Guðmundi Jónssyni og Viktori Péttri Jónssyni eru færðar miklar þakkir fyrir aðstoðina. Að endingu eru Sæþóri Vídó Þorbjarnarsyni sem annast umbrot og uppsetningu og Landsprenti þakkað fyrir mjög gott samstarf við vinnslu blaðsins á liðnum árum.

Arnar Sigurmundsson,
ritstjóri Jólablaðs Fylkis.

Áttatíu bátar úr Eyjavör,
áttahundruð kempur í hverri för,
stundum í roki og stórum sjó,
stundum í logni og sléttum sjó.
Sjómenn, sjómenn glaðir,
súpum nú heillaskál.

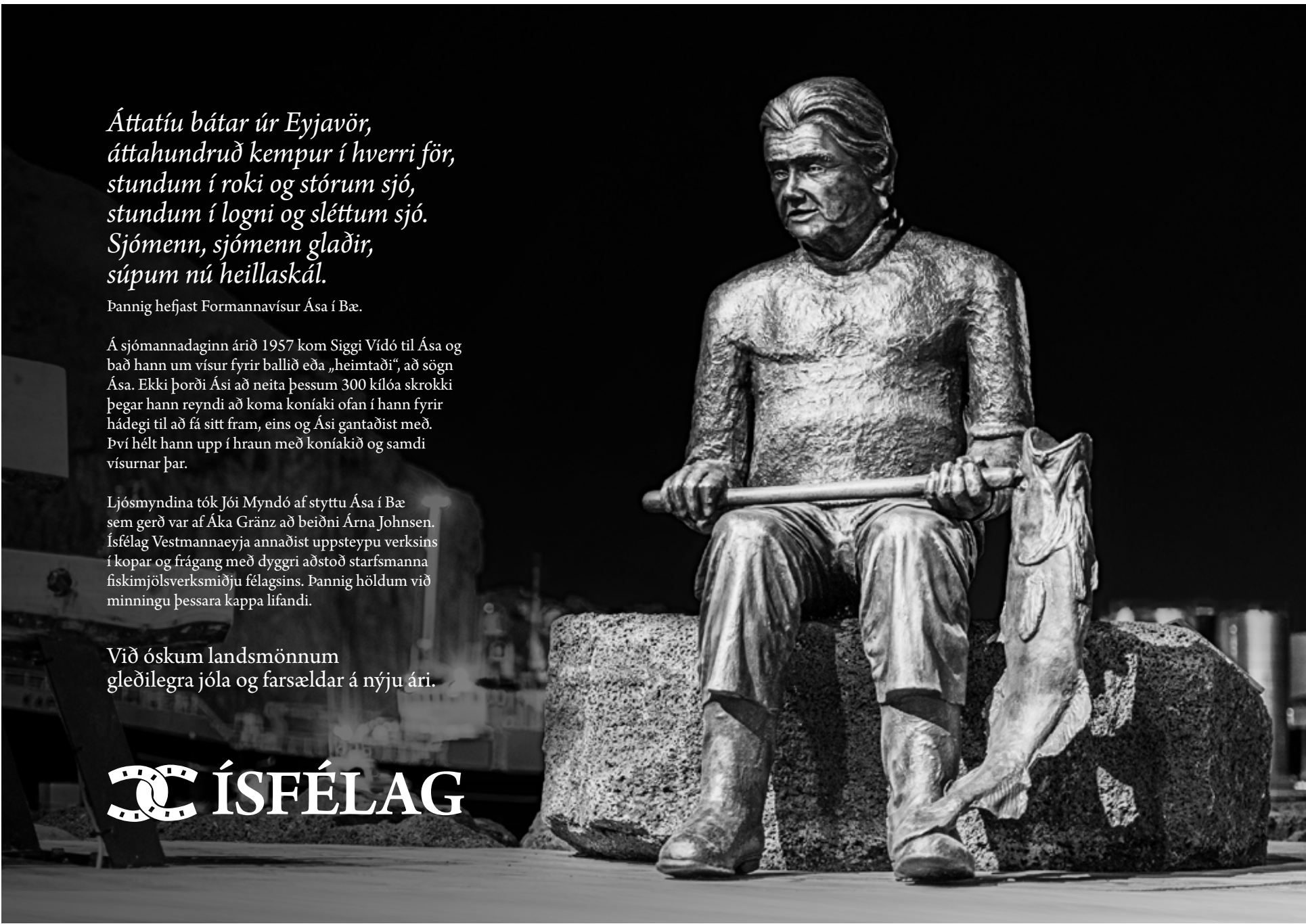
Þannig hefst Formannavísur Ása í Bæ.

Á sjómannadaginn árið 1957 kom Siggí Vídó til Ása og bað hann um vísur fyrir ballið eða „heimtaði“, að sögn Ása. Ekki þorði Ási að neita þessum 300 kílóa skrokki þegar hann reyndi að koma koniaki ofan í hann fyrir hádegi til að fá sitt fram, eins og Ási gantaðist með. Því hélt hann upp í hraun með koniakið og samdi vísurnar þar.

Ljósmyndina tók Jói Myndó af stytta Ása í Bæ sem gerð var af Áka Gränz að beiðni Árna Johnsen. Ísfélag Vestmannaeyja annaðist uppsteypu verksins í kopar og frágang með dyggri aðstoð starfsmanna fiskimjölsverksmiðju félagsins. Þannig höldum við minningu þessara kappa lifandi.

Við óskum landsmönnum
gleðilegra jóla og farsældar á nýju ári.

 ÍSFÉLAG

VESTMANNAEYJAR
ICELAND

Gleðileg Jól

VINNSLUSTÖÐIN HF ● HAFNARGATA 2 ● 900 VESTMANNAEYJAR ● VSV@VSV.IS ● VSV.IS

